

ZAPISNIK

PETEGA REDNEGA ZASEDANJA

MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA
GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE

LJUBLJANA 1949

Zapisnik

petega rednega zasedanja Mestnega ljudskega odbora
Glavnega mesta Ljubljane,

ki je bilo v četrtek 10. marca 1949 od 9. do 14. ure in od 16. do 20.30 ure
v sejni dvorani Mestnega ljudskega odbora, Mestni trg št. 1.

Tov. predsednik Maležič otvori V. redno zasedanje Mestnega ljudskega odbora Glavnega mesta Ljubljane. IO je v času med IV. in V. zasedanjem MLO-a poskušal z nekaterimi prijemi zaktivizirati člane ljudskega odbora za sodelovanje pri delu Izvršilnega odbora. Organizirani so bili zbori volivcev, prav zadnje dni pa obisk mestnih podjetij in ustanov s strani ljudskih odbornikov. Brez dvoma, da to še ni dovolj, je pa v primeru s prejšnjo prakso korak naprej. V imenu IO prosim, da vsa vaša zapažanja in ugotovitve, ki ste jih dobili na zborih volivcev in pri ogledu podjetij in ustanov iznesete v diskusiji pri proračunski debati in stavljate vaše nasvete ter predloge.

Na predlog tov. Jezovška Leopolda Mestni ljudski odbor soglasno izvoli v

delovno predsedstvo

kot predsednika: **Boleta Dušana**
kot člane **Eržena Janeza**
Dernovška Viktorja
Pangeršiča Franca
Ponikvarja Ivana
Žagar Fani.

Delovno predsedstvo zavzame vodstvo zasedanja.

Delovni predsednik predlaga, da izvoli LO iz svoje srede zapisnikarja.

Na predlog tov. **Tratnika Staneta** je soglasno izvoljen za zapisnikarja tov. **Luštek Miro**.

Član delovnega predsedstva tov. **Eržen Janez** ugotovi, da šteje Mestni ljudski odbor 119 ljudskih odbornikov, da so bili vsi odborniki pravilno vabljeni, kar je izkazano iz povratnic. Navzočih je 101 ljudski odbornik, odsotnih pa 18 ljudskih odbornikov. Sklepčnost je torej podana.

Svoj izostanek so opravičili: inž. **Mušič Marjan**, **Matoh Ivan**, **Tiran Jože**, inž. **Prezelj Marjan**, **Boruta Ančka**, **Dovč Stanko**, **Vrhovnik Stane**, **Bešter Mara**, **Kraigher Uroš**, **Kozak Juš**, **Naglič Stane**, **Vanič Ivan**.

Od teh so službeno zadržani: inž. **Mušič Marjan**, **Tiran Jože**, **Bešter Mara**, **Kraigher Uroš**, **Vanič Ivan**, **Kozak Juš**.

Na tečaju je **Matoh Ivan**.

Bolni, odnosno na bolniškem dopustu pa so: inž. **Prezelj Marjan**, **Boruta Ančka**, **Dovč Stanko**, **Vrhovnik Stane**.

Na orožnih vajah je **Naglič Stanko**.

Predlagam, da se vsem imenovanim ljudskim odbornikom izglasuje opravičeno odsotnost, ker so pri vseh podani opravičljivi razlogi.

Soglasno sprejeto.

Niso se pa opravičili naslednji ljudski odborniki: Gruden Andrej, Možina Nace, Svetina Albert, Tuma Brane, Žužek Anton, Zevnig Marjan.

Predlagam, da se na prihodnjem zasedanju sklepa o tem, ali se bodo smatrali za opravičeno ali neopravičeno odsotne glede na njihova naknadna opravičila.

Ljudski odborniki, ki se zadnjega rednega zasedanja niso udeležili in so poslali naknadna opravičila, so: Kimovec Franc, Kumer Andrej, Mostar Ignac, Nedog Janez, Škerlavaj Milan, Tavčar dr. Igor, Tiran Jože, Vrhovnik Stane, Žužek Anton in Eržen Janez ter predlagam, da se jim izglasuje opravičena odsotnost.

Soglasno sprejeto.

Delovni predsednik pozove mandatno komisijo, da poda svoje poročilo.

Predsednik mandatne komisije tov. **Pogačar Niko** poroča, da je mandatna komisija na svoji seji obravnavala posamezne zadeve in predlaga naslednje poročilo:

1. Ljudski odbornik Kraigher Uroš je z dopisom z dne 10. februarja t. l. javil, da je odpotoval za daljšo dobo v Beograd, kjer se bo nahajal v Inštitutu za družbene vede.

Njegov namestnik je Kavčič Jože, družbeni nameščenec, ki bi ga bilo verificirati med odsotnostjo ljudskega odbornika Uroša Kraigherja.

2. Ljudski odbornik Petkovšek Franc je z dopisom z dne 15. januarja 1949 javil, da prosi, da se ga razreši funkcije ljudskega odbornika, ker ima ogromne naloge kot profesionalni funkcionar Republiškega odbora delavcev in nameščenecv lesne industrije. Kot tak se nahaja večinoma na terenu in nima zaradi vsakodnevne odsotnosti izven Ljubljane prave povezave s svojimi volivci.

Ker je bil Petkovšek Franc namestnik Mihlerja Ivana, ki se je preselil iz Ljubljane, bo treba v tem primeru izvesti dopolnilne volitve.

3. Ljudski odbornik Kozak Juš je z dopisom z dne 13. decembra 1948 zaprosil, da se ga razreši funkcije ljudskega odbornika zaradi intenzivne zaposlenosti v gledališču. Vsled preobremenjenosti ne more slediti delu ljudskega odbora, kakor bi moral kot vesten ljudski odbornik.

Verificirati bi bilo mandat njegovega namestnika Vintar Mihaele, knjigovodkinje, Trubarjeva ul. 2.

4. Ljudski odbornik Miklavec Ivan je z dopisom z dne 5. februarja t. l. zaprosil za razrešnico funkcije ljudskega odbornika iz razloga, ker je letos preobremenjen z umetniškim delom ter ne bi zato mogel biti popolnoma aktiven v navedeni funkciji. Prevzel je fresko dela v Litostroju ter se tovrstna dela ne daje prekinjati. Deloma bo tudi krajevno odsoten. Preselil se je tudi iz svojega terena v drugi teren in je zaradi tega tudi izgubil direkten stik s svojimi volivci.

Verificirati bi bilo mandat njegovega namestnika Vrhovca Ivana, uradnika, Krakovska ulica 27.

5. Ljudski odbornik Tuma Brane je bil z razsodbo okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 14. januarja t. l. obsojen po zakonu o nedovoljeni trgovini in špekulaciji na 1 leto odvzema prostosti pogojno za dobo 3 let in zaplembo celotnega premoženja, ker je hotel s prodajo predmetov množične potrošnje doseči nesorazmerno imovinsko korist s tem, da je prodajal te predmete po višjih cenah kot so bile uradno določene in pomagal tudi drugim osebam izvrševati nedovoljeno špeku-

lacijo s tem, da jim je prodajal razne predmete iz svojih zalog, ki jih ni imel prijavljene.

Dejanja, ki jih je zagrešil Tuma Brane so nečastna dejanja, vsled katerih izgubi ljudski odbornik v smislu čl. 49 splošnega zakona o ljudskih odborih mandat, če je za taka dejanja obsojen.

Verificira naj se mandat njegovega namestnika Žontarja Alojza, krojača iz Beethovnovе ulice št. 14.

6. Na podlagi izvršenih protizakonitih in kaznivih dejanj, ki jih je ugotovila Kontrolna komisija MLO in Komisija Izvršilnega odbora MLO pri poslovanju poverjeništvа za komunalno gospodarjenje po krivdi poverjenika, je Izvršilni odbor odvzel imuniteto članu Izvršilnega odbora in ljudskemu odborniku Svetini Albertu.

Ker je bil Svetina predan javnemu tožilstvu, pa je pred aretacijo pobegnil ter se je na ta način odtegnil ljudski oblasti, predlagamo, da se odvzame Svetini mandat ljudskega odbornika.

Verificirati bi bilo njegovega namestnika tov. Sladiča Franeka, nameščenca iz Hranilniške ulice 10.

Predlogi mandatne komisije:

I. Verificirajo naj se mandati naslednjih namestnikov ljudskih odbornikov, ki so izgubili mandate:

Kavčiča Jožeta (med odsotnostjo ljudskega odbornika Uroša Kraigherja), Vintar Mihaele, Vrhovca Ivana, Žontarja Alojza in Sladiča Franeka.

II. Ugotovi se, da predstavlja dejanje, ki ga je zagrešil Tuma Brane, nečastno dejanje in je vsled tega izgubil mandat po 49. členu zakona o ljudskih odborih.

III. Odvzame se mandat ljudskemu odborniku Svetini Albertu, ker se nahaja na begu in je s tem dokazal, da ne more več izvrševati mandata ljudskega odbornika, kljub temu, da ni še izrečena razsodba za kazniva dejanja, ki jih je storil.

Delovni predsednik vpraša, če želi kdo na poročilo mandatne komisije podrobnejšo obrazložitev.

Tov. Zdešar Henrik pojasni v zvezi s poročilom odvzema mandata Svetini Albertu še naslednje: Tov. Svetina je na osnovi izsledkov Kontrolne komisije MLO in posebne, za to postavljene komisije zagrešil vrsto kaznivih dejanj. Ugotovljene so bile velike malverzacije v pogledu finančnega poslovanja. Vodili so se milijonski črni fondi in je Kontrolna komisija dognala, da se je pri Investicijski banki dvignila vsota din 852.000.— na račun raznih nabav in del, ki niso bila izvršena. Ta denar se je trošil za nabavo raznih avtomobilov, za kar je tovariš Svetina potoval na Primorsko brez dovoljenja Izvršilnega odbora odnosno predsedstva IO ter si zaračunal za ta potovanja stroške v znesku din 12.000.—. Za znesek din 130.000.— doslej Kontrolna komisija ni ugotovila, v kakšne namene je bil ta znesek porabljen. Fakteure so se izstavljale brez naslova in so se s tem plačevala razna popravila v hiši, kjer je stanoval poverjenik Svetina. Na račun kopaljšča si je dal poverjenik napraviti gugalnice in vrtno ograjo. Iz istega fonda so se plačali preselitveni stroški poverjenika. Poverjenik si je iz plansko dodeljenega kontigenta lesenit plošč dal iste vdelati v svoje stanovanje. Vse to kaže, da se poverjenik Svetina ni bavil samo s posli, ki so prepovedani, temveč je trošil uradni denar tudi za svoje lastne potrebe. Poleg tega je bilo neupravičeno izplačanih preko din 80.000.— raznih doklad za uslužbenca in je knjigovodkinja

podjetja »Snaga« z odobritvijo tov. Svetine prejela nagrado din 12.000.—. S pobegom je Svetina dokazal, da so ugotovitve Kontrolne komisije resnične in prestopki še večji ter Kontrolna komisija še danes ugotavlja razne druge nepravilnosti, ki so se vršile na poverjeništvu za komunalno gospodarjenje.

Predlog mandatne komisije je popolnoma upravičen in predlagam, da se tov. Svetini odvzame mandat ljudskega odbornika.

Istočasno predlagam, da ljudski odbor izvoli v Izvršilni odbor tov. Kodelo Viktorja.

Po obrazložitvi tov. Zdešarja dá delovni predsednik na glasovanje predloge mandatne komisije:

1. da se verificirajo mandati namestnikov ljudskih odbornikov Kavčiča Jožeta (za čas odsotnosti ljudskega odbornika Kraigherja Uroša), Vintar Mihaele, Vrhovca Ivana, Žontarja Alojza in Sladiča Franeka;

2. da se odvzame mandat Svetini Albertu;

3. da predstavlja dejanje, zaradi katerega je bil obsojen Tuma Brane, nečastno dejanje in je torej Tuma Brane izgubil mandat po 49. členu zakona o ljudskih odborih.

Soglasno sprejeto.

Delovni predsednik dá predlog tov. Zdešarja, da se izvoli v Izvršilni odbor tov. Kodela Viktor, na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Delovni predsednik pozove navzoče tov. namestnike, da položijo prisego.

Verificirani namestniki Kavčič Jože, Vintar Mihaela, Vrhovec Ivan, Žontar Alojz in Sladič Franek prisežejo nato pred delovnim predsednikom ter podpišejo prisego.

Delovni predsednik predlaga, da se prečita zapisnik IV. rednega zasedanja Mestnega ljudskega odbora samo v izvlečku, to je odloki in sklepi, in da predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Nato prečita član delovnega predsedstva tov. Eržen Janez izvleček zapisnika.

Ugotovi se, da je Izvršilni odbor izvršil vse odloke in sklepe, ki so bili sprejeti.

Delovni predsednik predlaga, da se sprejme zapisnik IV. rednega zasedanja in dá predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Delovni predsednik predlaga nato naslednji

dnevni red:

1. Proračun za leto 1949.

2. Dodatni proračun za leto 1948.

3. Potrditev zaključnega računa za leto 1948.

4. Izvenproračunske investicije za leto 1949.

5. Poročilo predsednika Okrajnega sodišča.

6. Razrešitev in volitev sodnikov-porotnikov Okrajnega sodišča.

7. Sklep o nagrajitvi najboljših delovnih kolektivov MLO v letu 1948.

8. Sprejem odločb

a) o ustanovitvi podjetij:

»Komunalni servis — Ljubljana«,

Podjetje za sečnjo lesa,

- Podjetje za zbiranje odpadkov »Odpadcenter«,
- »Remont - stan«,
- Zoološki vrt;
- b) o ukinitvi podjetij:
 - »Tehtnica«,
 - »Papirol«,
 - »Bakula - Puh«.

9. Volitev disciplinskega tožilca za uslužbenca in njegovega namestnika.

Dnevni red soglasno sprejet.

Ad 1. do 4. **Proračun za leto 1949.**

Dodatni proračun za leto 1948.

Potrditev zaključnega računa za leto 1948.

Izvenproračunske investicije za leto 1949.

Delovni predsednik dá besedo članu komisije za formacijo sklepov tov. **Jančigaju Mirku**, ki poroča k točkam od 1. do 4. dnevnega reda naslednje:

Odbor za formulacijo sklepov je sestavil neposredno pred tem zasedanjem, da bi v zvezi z današnjo razpravo proučil predlog proračuna MLO glavnega mesta Ljubljane za leto 1949, predlog finančnega odloka, kjer se v členih 1 do 14, poleg drugega predvidevajo določbe o načinu uravnoteženja proračunov RLO in KLO za leto 1949, razna pooblastila in navodila IO-u MLO za izvajanje proračuna ter kritje za celotno predvideni plan investicij v letu 1949 in končno predlog odloka o zaključnem računu MLO glavnega mesta Ljubljane za l. 1948.

Ne le struktura proračunskih dohodkov za leto 1949, temveč tudi sam rezultat izvajanja lanskega proračuna nedvomno potrjujeta dejstvo, da se tudi v mestnem gospodarstvu močneje uveljavlja socialistični sektor. Prav to je omogočilo v preteklem letu postaviti dodatni proračun za leto 1948, kjer se je za kritje potreb, ki so se pojavile tekom lanskega leta, predvidel med drugim tudi dohodek na dobičku in amortizacijskem skladu v skupnem znesku din 97.780.000.—. Zaključek poslovanja po rednem in dodatnem proračunu za leto 1948 pa nam še posebej dokazuje, da je bilo naše planiranje stvarno in realno, saj smo s pomočjo ostvarjenih dohodkov izvršili široko zasnovan program proračunskih izdatkov. Pri tem se je v znatni meri okrepilo naše mestno gospodarstvo z raznimi investicijami, kar v zvezi s prevzemom preostalega dela privatne industrije in trgovine jamči, da bomo kos nalogam, ki nas čakajo v odločilnem letu našega petletnega plana.

Odbor za formulacijo sklepov lahko zato po podrobni analizi proračunskega kakor tudi ostalih predlogov soglasno postavlja naslednje ugotovitve:

1. Predlog mestnega proračuna za leto 1949 potrjuje, da nezadržno napredujemo na poti v socializem in da na tej poti ne bomo klonili tudi pred še tako velikimi zaprekami;

2. S pravilno organizacijo in izpopolnitvijo mestnih gospodarskih podjetij se je interna akumulacija tako povečala, da bomo v letu 1949 predvidene investicije izvršili neposredno iz dobičkov in splošnega amortizacijskega sklada podjetij, s čimer razbremenjujemo proračunske zdatke in kar predstavlja posebno značilnost novega proračuna v primerjavi s proračunom za leto 1948.

3. Dočim so bili dohodki iz dohodninskega vira v letu 1948 razmeroma visoki ter so dali lanskemu proračunu upoštevni poudarek, nam proračun za leto 1949 jasno kaže, da so dohodki iz državnih go-

spodarskih podjetij zavzeli daleč prvo mesto, dočim predstavlja dohodek iz davčne obremenitve le še neznamen del proračunskih dohodkov, kar zopet dokazuje postopno utrjevanje socialističnega sektorja v mestnem gospodarstvu.

4. Predlog izvenproračunskih investicij za leto 1949 dokazuje, da se zavedamo dolžnosti, ki jih ima Ljubljana v tretjem letu petletke prav glede na osnovne naloge, določene s sklepi V. kongresa KPJ in govorom maršala Tita ob sprejetju splošnega državnega proračuna za leto 1949. Izgradnjo težke industrije mora namreč spremljati tudi gradnja čim večjega števila stanovanjskih hiš za delovne ljudi. V ta namen bo samo Ljubljana letos vložila v gradnjo stanovanjskih hiš 100.000.000 din.

Odbor za formulacijo sklepov je zato po vestni proučitvi soglasno sprejel:

1. Predlog finančnega odloka MLO glavnega mesta Ljubljane.

2. Predlog odloka o izvenproračunskih investicijah za leto 1949.

3. Predlog odloka o potrditvi finančne odločbe, s katero je IO MLO na svoji 7. redni seji 20. avg. 1948 uveljavil dodatni proračun MLO glavnega mesta Ljubljane, k čemur je bil pooblaščen s sklepom MLO na II. rednem zasedanju dne 31. maja 1948.

4. Predlog odloka o zaključnem računu MLO glavnega mesta Ljubljane za leto 1948.

Odbor za formulacijo sklepov predlaga to poročilo MLO-u s predlogom, da ga v celoti odobri in sprejme.

Po poročilu tov. Jančigaja poda

referat o proračunu za leto 1949

tov. Kovačič Leo:

Tovariši in tovarišice!

Proračun mesta Ljubljane, o katerem bo razpravljalo današnje zasedanje, je prvi mestni proračun, ki ga sprejemamo regularno, to je takoj po pravočasnem sprejemu zveznega odnosno republiškega proračuna. Kaj je omogočilo, da smo v kratkem času po osvoboditvi uspeli utrditi našo finančno politiko ter s tem financiranje našega gospodarstva? Ne mislim na tem mestu govoriti o uspehih naše ljudske revolucije in o objektivnih pogojih v mednarodnem merilu, ki so bili poleg notranjih objektivnih in subjektivnih pogojev gotovo eden osnovnih vzrokov specifičnosti naše revolucije in njenih ogromnih uspehov. Brez dvoma je vse to odločilno vplivalo na to, da smo že v dobrem letu in pol po osvoboditvi prešli na plansko gospodarstvo in s tem v zvezi k finančni politiki, ki je in nujno mora biti odraz socialističnega gospodarstva.

Vkljub ugodnim pogojem, ki jih je imela naša mlada republika za hitro in uspešno konsolidacijo našega gospodarstva, pa smo naleteli že v prvih letih po osvoboditvi na težave, ki so resno ovirale normalen razvoj naše gospodarske in finančne politike. Kje so bili vzroki teh težav, ki jih glede na notranjo in mednarodno situacijo po vojni gotovo ne bi bilo treba? Prvič v dejstvu, da nova Jugoslavija že od vsega začetka ni prejemale prave in res tovariške pomoči od tam, kjer jo je najbolj pričakovala in bi jo tudi zaslužila glede na delež, ki ga je doprinesla v skupni borbi proti fašizmu in ga prav tako še tudi danes doprinese na fronti proti imperializmu za utrditev miru in izgraditev boljše bodočnosti vsega človeštva. Še več; prav ti naši »prijatelji« ovirajo z vsemi mogočimi sredstvi graditev socializma pri nas, ker potrebujejo praktične »dokaze« za svojo

»teorijo«, da pri nas ni specifične poti v socializem. Ker prav marksistično-leninistična teorija in naša praksa odlično potrjujeta pravilnost linije našega partijskega in državnega vodstva, jim ne preostane drugega kot klevetniška gonja proti našemu vodstvu in našim narodom ter razni gospodarski ukrepi, ki imajo cilj zavreti izgraditev našega socialističnega gospodarstva. Drugič pa smo imeli težave prav v vprašanju plana in naših financ, ker so sedeli na nekaterih vodilnih mestih ljudje, ki so sistematično sabotirali direktive najvišjega partijskega in državnega vodstva. Ti ljudje in drugi njim slični, ki danes beže v države ljudske demokracije, dobijo vso oporo pri vodstvu teh držav, čeprav je za mnoge njih dokazano izdajalsko zadržanje še iz časa narodno osvobodilne borbe.

Mislim, da se skoraj na nobenem drugem področju ni tako ostro občutilo škodljivost raznih saboterjev v našem vodstvu, kot prav v finančni politiki. Škodljive posledice take politike — pozno sprejemanje proračunov, birokratizem v finančnem poslovanju, centralizirano financiranje najdrobnejših potreb itd. — so se jasno odražale tudi v finančni politiki ljudskih odborov in njihovih proračunov. Žal še danes lahko opazamo delne posledice tega tudi v finančnem poslovanju našega ljudskega odbora, ker so stari finančni strokovnjaki imeli vso potuho za svoj birokratizem v politiki takih izdajalcev. No, vkljub vsem težavam in oviram pa vidimo na drugi strani sijajne uspehe našega gospodarstva in financ, o čemer bom še podrobneje govoril, v kolikor ne bo tega zajel referat predsednika planske komisije. Tem gospodarskim in političnim uspehom v preteklih letih, zlasti pa v letu 1948, delovnemu poletu in visoki zavesti naših delovnih množic, modremu upravljanju našega državnega in partijskega vodstva s tovarišem Titom na čelu, naši budnosti, sposobnosti in požrtvovalnosti naših varnostnih organov, temeljitemu in sistematičnemu čiščenju našega državnega in gospodarskega aparata od vrha do najnižjih organov, se imamo predvsem zahvaliti, da danes lahko sprejemamo pravočasno ali vsaj dovolj rano realen proračun mesta Ljubljane.

Naš proračun sprejemamo v času, ko je za nami najtežje plansko leto, katerega uspehi so najboljši dokaz neomejenih možnosti razvoja naših lastnih sil na področju gospodarstva. Proračun sprejemamo v času, ko nam je živo v spominu V. kongres KPJ ter II. plenum CK KPJ, katerega resolucije pomenijo konkretizacijo in realizacijo sklepov V. kongresa in katerih izvrševanje se mora nujno odražati tudi v našem proračunu kot finančnem planu gospodarstva našega mesta. Proračun sprejemamo v času, ko še vedno traja klevetniška gonja proti naši mladi državi socializma in prav z doslednim izpolnjevanjem nalog (poleg vseh ostalih), ki jih postavlja pred nas proračun in z njegovim discipliniranim izvrševanjem bo dala Ljubljana najboljši odgovor vsem našim »kritikom«, ki se bodo prej ali slej prepričali, da naše delovno ljudstvo hoče v socializem po poti Marxa in Lenina in ki bodo morali to tudi priznati pod težo dejstev in dokazov, ki jih dajejo dan za dnem naše množice s svojim aktivnim delom. Na drugi strani bo izvrševanje vseh teh nalog odprlo oči vsem omahljivcem in zaslepljencem, ki so pod vplivom resolucije Kominformbiro-a in gonje, ki jo je ta sprožila. Tretjič pa moramo ob izvrševanju teh nalog budno spremljati vsako kretnjo naših zunanjih in notranjih sovražnikov ter z našo ofenzivo vnaprej onemogočiti njih mračne nakane in brezobzirno izločiti iz naše družbene sredine vsakega, ki bi poskušal motiti mirno graditev socializma pri nas.

Poleg omenjenega mora biti predloženi proračun na eni strani v skladu z novimi nalogami, ki jih je postavilo pred nas partijsko

in državno vodstvo, na drugi strani pa odraz želje in težnje našega delovnega človeka, da gre v socializem po poti, ki mu jo je začrtala naša Partija pod vodstvom CK-ja in tov. Tita. Nadalje mora biti letošnji proračun logična posledica gospodarskih uspehov v letu 1948 ter mora vsebovati elemente, ki naj v vsej jasnosti potrdijo nadaljnji razvoj in utrditev socialističnega sektorja v gospodarstvu. Podrobna analiza proračuna naj pokaže, v koliko letošnji proračun mesta ustreza navedenim pogojem.

Gospodarski uspehi v letu 1948

Preden preidem na podrobno analizo letošnjega proračuna in njegovih značilnosti, smatram za potrebno, da si ogledamo gospodarske uspehe v preteklem letu. Prav ti uspehi in pogoji, pod katerimi jih je naše delovno ljudstvo izvajalo, so bistveno vplivali na sestavo vsedržavnega proračuna in prav tako mestnega, ki kot zrcalo mestnega gospodarstva in politike tvori nerazdružljiv del celotnega finansiranja v FLRJ in veljajo zanj isti ekonomski zakoni ter se morajo v njem odražati ista socialistična načela, ki veljajo za vse področje naše države.

Ne bom se spuščal v podrobno razčlenitev lanskega plana, ker bo o tem obširneje govorila tov. predsednik planske komisije. Vendar bi bila slika o gospodarskih uspehih nepopolna, če bi se omejil le na izvršitev lanskega proračuna in poedinih njegovih delov.

Kot v vsej državi je tudi mestni plan bil lani presežen ter smo ga izvršili vrednostno 103.6%. Mnogo je bilo lokalnih podjetij v Ljubljani, ki so svoj plan dosegla do 29. novembra 1948, nekatera pa še prej in so tako častno izpolnila obveze, ki so jih dala svojemu partijskemu in državnemu vodstvu. Plan investicij je bil izpolnjen 97.7% in sicer investicije kapitalne izgradnje s 75.6%, ter za družbeni standard s 100.9%. Zaradi velikih težav, s katerimi so se morala boriti naša gradbena podjetja glede materiala, zlasti pa v pogledu delovne sile in mehanizacije, so gradbena dela znatno zaostajala za planom ter je bilo treba usmeriti vso gradbeno dejavnost na najvažnejše investicije, to je na investicije za družbeni standard, predvsem na gradnjo stanovanj. No, kljub vsem tem težavam in nepopolni izvršitvi plana gradbenih del, stojijo danes v Ljubljani objekti, ki živo pričajo o naših velikih uspehih ter o silnem delovnem poletu naših delovnih kolektivov in najširših ljudskih množic. Če dodamo k lanskim rednim proračunskim investicijam v znesku nad 133 milijonov in izvenproračunskim v vrednosti skoraj 50 milijonov din, še za nad 137 milijonov investicij po kreditnem planu ter vrednost nad 50 milijonov prostovoljnega dela po investicijskem planu OF mesta Ljubljane, tedaj šele dobimo pravo sliko o veličini vseh del, ki smo jih izvršili v preteklem letu. Stanovanjski bloki v Šiški, zbirni kanal, stanovanjske zgradbe na Ambroževem trgu, gradnja novega sodobnega dečjega doma, pričetek gradenj velike garaže za 100 tovornih avtomobilov, tlakovanje Dolenjske ceste in še mnogi drugi objekti v gradnji in dogotavljeni, to so spomeniki, ki bodo poznim rodovom pričali, kako se je znala boriti Ljubljana na fronti socializma v najtežjem letu prvega petletnega plana. Ti objekti stojijo danes v Ljubljani v zasmeh raznim našim »kritikom«, ki so trdili in še danes trdijo, da naš plan ni realen, da smo izdali stvar socializma, s temi objekti so dale naše delovne množice konkretno obliko svojemu patriotizmu ter predanosti stvari socializma in zvestobi naši Partiji in največjemu sinu jugoslovanskih narodov tov. Titu. To je odgovor delovnega človeka, ki razume graditev socializma kot aktivno ostvarjanje načel marksizma-leninizma, ne pa v

breznačelnem brbljanju o »vračanju v kapitalizem«, o »naslonitvi na imperialistične sile«, kakor to delajo naši »prijatelji«, ki so napeli vse sile, da bi odtrgali naše ljudstvo od svojega vodstva, ki tvori z njim edinstven delovni kolektiv, edinstveno armado na fronti za izvojevanje boljše bodočnosti našim narodom.

Dogodki, ki so lani sledili prosluli resoluciji Kominformbiroja, zlasti pa gospodarski pritisk naših sosedov pod vodstvom Sovjetske zveze na našo državo, so dali novih pobud tudi delovnim ljudem našega mesta ter povzročili prav nasproten učinek od tega, ki so si ga želeli pisci resolucije in njihovi somišljeniki-klevetniki. Neštete nove pobude za razširitev lokalne proizvodnje z lastnimi sredstvi (zlasti v kemični, živilski in kovinski stroki), rastoče število novatorjev, racionalizatorjev in udarnikov, podvojeni razmah prostovoljnega dela in mladinskih akcij, mnoge obveze naših delovnih kolektivov ob priliki V. kongresa KPJ in II. kongresa KPS ter za 29. november 1948, pričajo, kako pravilno so razumeli delovni ljudje našega mesta novo nastalo situacijo in potrebo nasloniti se na lastne sile.

Na pobudo delovnih kolektivov lokalnega gospodarstva, na pobudo delavcev, upravnikov in strokovnjakov smo pričeli že lani proizvajati v naših podjetjih mnoge nove proizvode in popolneje izkoriščati kapacitete podjetij. Te pobude pa so predvsem omogočile, da bomo v letošnjem letu proizvajali v naših podjetjih 132 novih artiklov, predvsem za široko potrošnjo. Vzporedno s tem raste število racionalizatorjev, novatorjev, udarnikov, ki je njih število doseglo v Ljubljani samo lani 1787, od tega 157 v lokalnih podjetjih. Pri tem ne smemo pozabiti na ogromen doprinos, ki so ga dali naši prostovoljci in mladina s svojimi delovnimi akcijami. Samo prostovoljci OF mesta so dali preteklo leto skoraj 3 in pol milijone ur, 1400 mladincev pa 126.000 ur v vrednosti 1.835.000 din. Vrednost prostovoljnega dela frontašev znaša, kot sem že omenil, nad 50 milijonov din, kar pomeni ogromen doprinos in dopolnilo k planu MLO-a. V letu 1948. je bilo v Ljubljani 24.568 nosilcev značk prostovoljnega dela, kar pomeni 2 nosilca na 9 prebivalcev oziroma 3 na 9 članov OF.

Te številke in uspehi akcij ter naših delovnih kolektivov dovolj zgovorno pričajo, kaj pomeni enotnost akcije najširših delovnih množic, ki so prežete z duhom socialističnega tekmovanja in gradijo socializem pod vodstvom v borbah in ljudski revoluciji prekaljene Partije. Odločen odgovor našega delovnega človeka, ki stoji trdno na pozicijah socializma, obrekovalcem vseh vrst in barv do kraja razgaljuje ničnost in vso revščino njihovih »teorij« o »kulaški Partiji«, o »jačanju kapitalističnih elementov na vasi« itd.

Smatramo, da je naša dolžnost, dati s tega mesta največje priznanje vsem delavcem, kmetom, strokovnjakom in vodstvom našega lokalnega gospodarstva, vsem, ki so kakor koli pripomogli, da smo v lanskem letu prebrodili vse težave, premagali vse ovire. Njim in njihovim uspehom ter prekaljeni Partijski organizaciji se moramo zahvaliti, da nam je danes omogočeno sprejemati proračun, ki je finančni izraz novih nalog za leto 1949., nalog, ki jih je pred nas postavila Partija, nalog, ki jih od nas terja naš delovni človek in katerih uresničitev mora služiti izboljšanju njegovih življenjskih pogojev.

Bežen pregled izvršitve lanskega proračuna naj nam da vsaj v glavnih obrisih sliko, kako so se odrazili uspehi našega lokalnega gospodarstva v proračunu. Mislim, da se ne motim, če trdim, da je eden največjih uspehov izpolnjevanja planskih nalog — jačanje državnega sektorja v lokalnem gospodarstvu ter zadružnega sektorja. Za koliko se je ojačal državni sektor na področju mesta Ljubljane, nam najbolje

povedo številke o vplačani vsedržavni akumulaciji, oziroma delež državnega sektorja v strukturi davka na promet proizvodov. Ta delež se je v letu 1948 povečal za 90% v odnosu na leto 1947 pri istih stopnjah. Če vzamemo v obzir samo državna podjetja lokalnega pomena, tedaj znaša to povečanje 147% (od 127 milijonov din v letu 1947. na 313 milijonov v letu 1948), v združenem sektorju pa za 54% (od 15.4 milijonov na 23.8 milijonov). Velika razlika med povprečnim povečanjem ter povečanjem deleža državnih lokalnih podjetij v korist slednjih ima svoje vzroke v velikih gospodarskih spremembah preteklega leta, t. j. v drugi nacionalizaciji. Ker so bila tedaj nacionalizirana v največji meri le podjetja lokalnega pomena, dočim je bila socializacija ostale industrije v glavnem zaključena, je jasno, da se je tudi povečanje poznalo predvsem v lokalni proizvodnji. Povečanje deleža na davek na promet proizvodov zveznih odnosno republiških podjetij na področju mesta pa je nastalo predvsem na račun razširitve obstoječih kapacitet oziroma kapitalne izgradnje. Gornje številke nam povedo predvsem dvoje: prvič, da se državni sektor tudi v lokalni proizvodnji stalno jača in drugič, da se jača združni sektor gospodarstva. To pa končno pomeni, da se jača socialistični sektor; torej en odgovor več onim, ki trdijo, da jadramo nazaj v kapitalizem.

Oglejmo si še nekatere številke lanskoletnega proračuna, ki so veren odraz velikih sprememb našega gospodarstva in njegove strukture. Lanskoletni proračun je bil v odnosu na proračun iz leta 1947 povečan za 49.8% oziroma, če upoštevamo tudi dodatne proračune, za 109%. Investicije po I. delu so bile višje za 82.6%, po drugem delu za 78.1%, torej skupno vse investicije za 78.6%. Če pa seštejemo še investicije po dodatnem proračunu ter izvenproračunske investicije, tedaj so bile te za 155% višje leta 1948 v odnosu na leto 1947. Izdatki za prosveto in narodno kulturo so se povečali za 349.1%. Znižani so bili le izdatki za socialno-zdravstveno zaščito (od 27,099.000 na 17,337.000 dinarjev po rednem in dodatnem proračunu) ter upravni stroški (od 48,124.000 na 36,026.000 din). Izdatki za socialno-zdravstveno zaščito so bili v letu 1948. nižji, ker so bile vse zdravstvene ustanove in zavodi netto budžetirani in je bila v proračun vnesena le razlika na stroške. Upoštevajoč na eni strani samo redne proračune, a na drugi strani i redne in dodatne proračune ter izvenproračunske investicije, dobimo naslednjo sliko procentne udeležbe poedinih vrst izdatkov v odnosu na vse izdatke (struktura proračuna):

I z d a t k i	Udeležba v procentih			
	1947		1948	
	Samo redni	Skupno	Samo redni	Skupno
Po I. delu	5.2	18.6	6.4	20.7
Po II. delu	48.4	38.2	57.5	40.5
Po III. delu	5	4.9	15.1	9.9
Po IV. delu	17.5	13.8	7.3	4.2
Po V. delu	24	24.6	13	8.8

Plan dohodkov iz gospodarstva je bil v letu 1948 ostvarjen 256%, davek na dohodek pa samo 91%, kar gre predvsem na račun velikih zaostankov, ki so bili dokončno izterjani v letošnjem letu, saj je bilo 1. januarja 1949 še nad 4 milijonov zaostankov. Prihranek pri admi-

nistrativnih izdatkih je znašal v proračunu MLO-a 1,437.000 din, v proračunih RLO-ov in KLO 932.000, torej skupno 2,369.000 din.

Gornje številke in tabele o procentni strukturi proračuna nam dajo že precej jasno sliko o spremembah v našem lokalnem gospodarstvu v teku preteklega leta. Visoko povečanje proračuna v letu 1948. je bilo možno zaradi splošnih gospodarskih uspehov, ki so omogočili tako povečanje zveznega, kakor tudi republiškega proračuna. Na drugi strani pa je to znak razširitve gospodarske baze mesta Ljubljane, kar se zlasti odraža v visoko preseženem planu dohodkov iz gospodarstva. Prav zaradi tega je bilo možno sprejeti v teku leta še dodatni proračun ter vložiti večje vsote v izvenproračunske investicije, ki se krijejo iz lastnih sredstev ter je bilo s tem zagotovljeno redno financiranje gospodarstva in drugih funkcij LO-a. Borba za visoko realizacijo dohodkov ter stalno višanje investicijskih zneskov kaže na pravilno orientacijo funkcij LO-a, to je orientacijo na gospodarsko dejavnost, ki je vsako leto trdnjša osnova za popolno gospodarsko samostojnost LO-a. Vzporedno s tem se kaže pravilna finančna politika, ki stremi za zniževanjem administrativnih izdatkov. Vsi izdatki so bili po planu realizirani 96,5%, kar gre v veliki meri na račun neizpolnitve plana investicij, o čemer je že bilo govora.

Dotaknil bi se še nekaterih števil, ki govorijo o davčni politiki LO-a v preteklem letu. Od 99,6% plačanih davkov na dohodek iz kmetijstva je plačano po strukturi kmečkega prebivalstva Ljubljane kakor sledi:

14% velikih kmetov je vplačalo	44,43% vsega davka
33% srednjih kmetov je vplačalo	37,36% vsega davka
53% malih kmetov je vplačalo	17,81% vsega davka
100% vseh kmetov je vplačalo	99,60% vsega davka

Gornja tabela kaže, da je obremenitev kmetov po velikosti posestev vsaj v osnovi pravilna, torej v skladu z linijo diferenciacije na vasi. Na odmero v preteklem letu je bilo vloženo skupno 690 pritožb, od katerih je bilo 401 ugodno rešenih. Rubeži je bilo razpisanih 1351, vendar je bilo izvršenih le 72 transferacij, do prodaje pa je prišlo le v 11 primerih, kar dokazuje, da odmera nikakor ni bila previsoka, in da je plačilna sposobnost davčnih zavezancev dovolj velika. Pri tem pa je treba še upoštevati, da je bila davčna osnova istočasno dvignjena za 36,33%, t. j. od 33,965.000 leta 1947. na 46,206.000 leta 1948. Z zvišanjem davčne osnove je bila v veliki meri odpravljena napaka prejšnjih let, da so namreč kategorizirali naši organi kmete mesta Ljubljane po istih kriterijih kot ostale kmete po okrajih.

Vsi gornji podatki so jasen dokaz, da je zavzel MLO vsaj v osnovnih črtah pravilno linijo, ki je v skladu s plošno linijo naše državne politike in s specialno vlogo LO-ov pri graditvi socializma. Predvsem moramo ugotoviti naslednje:

1. MLO je postavil pravilno strukturo proračuna v preteklem letu, kar dokazujejo gornji podatki in uspehi na gospodarskem polju.

2. Taka struktura je na eni strani omogočila nov razmah lokalne proizvodnje, a na drugi strani osredotočila glavna sredstva na investicije za družbeni standard.

3. Gospodarska dejavnost v preteklem letu ter ustrezajoča razmestitev finančnih sredstev sta ustvarila pogoje, da se MLO v letošnjem letu finančno popolnoma osamosvoji.

4. Taka gospodarska politika je omogočila, da v letošnjem letu osredotočimo glavna sredstva na dvig družbenega standarda in za izboljšanje kulturnih ter socialno-zdravstvenih pogojev našega prebivalstva.

5. Davčna politika je v osnovi pravilna in pospešuje proces potiskanja kulaških elementov na vasi ter likvidacije kapitalističnih elementov v mestu.

Pri vsem tem moramo ugotoviti, da je bila politika MLO v preteklem letu v osnovi v skladu z direktivami in načeli, ki jih je postavilo najvišje partijsko in državno vodstvo, v skladu s sklepi V. Kongresa PKJ ter prav tako omogočila uspehe, o katerih sem govoril. Upravičeno se torej vprašamo, kje je vsaj zrno resnice v vseh klevetah in lažeh, ki jih dan za dnem oddajajo radijske postaje prijateljskih držav, ki jih lahko vsak dan čitamo celo v tisku bratskih komunističnih partij.

Analiza proračuna 1949.

Če hočemo pravilno okarakterizirati predloženi proračun, je predvsem potrebno, da primerjamo, v koliko je v njem izražena linija, ki nam jo nakazujejo drugi plenum CK KPJ ter proračunske razprave na zasedanju skupščine FLRJ in LRS. Katere osnovne naloge postavlja pred vse LO-e in prav tako pred naš odbor naše najvišje vodstvo?

V proračunskih razpravah, zlasti pa v govorih tov. Tita in tov. Marinka je popolnoma jasno začrtana spremenjena linija v našem gospodarstvu. Naše vodstvo nam je s teh mest pokazalo pot, ki vodi k uresničitvi teženj naših narodov, pot, ki pomeni konkretizacijo sklepov II. plenuma CK KPJ in ki jo narekujejo predvsem težnja, čimprej likvidirati zaostajanje razvoja kmetijstva ter nepričakovani dogodki preteklega leta. Podrobnejša razčlenitev dohodkov in izdatkov bo pokazala v koliko je naš proračun prilagojen spremenjenim nalogam v letošnjem letu. Na tem mestu pa bom poskušal pokazati nekatere njegove osnovne značilnosti, ki so logična posledica novo postavljenih osnovnih nalog za 1949. Jasno je, da LO-i ne morejo neposredno doprinesati k ustvaritvi takih osnovnih nalog kot je izgradnja težke industrije, elektrifikacije, mehanizacije rudarstva itd., ker je njihova prvenstvena naloga, da zadovoljijo potrebe široke potrošnje. Pač pa se morajo zrcaliti v našem proračunu predvsem naslednje naloge:

1. Zagotoviti potrebna denarna sredstva za investicije za družbeni standard, zlasti za delavska stanovanja, kar naj omogoči ojačeno mobilizacijo delovne sile in njeno stalnost.

2. Omogočiti z izkoriščanjem razpoložljivih sredstev, predvsem iz lokalnih virov, razširitev in obogatitev proizvodnje za široko potrošnjo.

3. Zagotoviti vsa potrebna sredstva za dvig kmetijstva na področju mesta, zlasti v pogledu razvoja proizvodnje artiklov vsakodnevnih potrošnje za trg.

4. Zagotoviti sredstva za zadovoljitev silno povečanih potreb na področju prosvete, kulture ter socialno-zdravstvene zaščite, predvsem za izgradnjo takšnih ustanov, ki bodo omogočile zaposlitev naše žene v produkciji.

Za uspešno izpolnitev teh nalog predvideva osnutek proračuna preorientacijo v investicijah, kakor tudi sploh v strukturi vseh izdatkov, t. j. predvideva spremenjeno razmerje poedinih vrst izdatkov v odnosu do celotne vsote proračuna. Da so gornje naloge, kakor tudi prioriteta poedinih nalog pravilno upoštevana v predloženem proračunu, se zrcali v naslednjem:

1. Od vseh sredstev za financiranje investicij (proračunskih in izvenproračunskih), računano v netto zneskih, odpade:

46,9% na investicije za stanovanja (ta procent se zviša na 57,7%, če vzamemo v obzir še investicije RLO ter KLO Polje),

38% na ostale družbene investicije, torej skupno za družbene investicije 84.9%,

10.4% za investicije v kmetijstvu (kar se tudi nekaj zviša, če upoštevamo tozadevne investicije RLO in KLO Polje),

4.7% za kapitalno izgradnjo, torej skupno vse investicije za kapitalno izgradnjo 15.1%.

Ta preorientacija v strukturi investicij je tudi v skladu s preorientacijo v zveznih in republiških investicijah. Deloma zaradi dogodkov v preteklem letu je bilo treba v industriji zožiti in poglobiti fronto, deloma zaradi disproporca med silnim razvojem industrije in relativno počasnejšim razvojem poljedelstva je bilo treba povečati napore za hitrejši dvig kmetijske proizvodnje. V zvezi z vse večjo koncentracijo prebivalstva v industrijskih centrih in v mestih pa je bilo treba predvideti velika sredstva za gradnjo stanovanj in drugih objektov družbenega standarda.

2. Poleg tega je v planu predvideno povečanje bruto proizvodnje za 23.51% in proizvajanje 132 novih artiklov široke potrošnje, kar sem že omenil.

3. Udeležba izdatkov za prosveto in narodno kulturo ter socialno-zdravstveno zaščito se bo v letošnjem letu povečala, in sicer:

udeležba izdatkov za prosveto in narodno kulturo od 9.9% na 43.1% (oziroma na 24.5%, če prištejemo proračunskim izdatkom še izvenproračunske investicije) ter udeležba izdatkov za socialno-zdravstveno zaščito od 4.2% na 16% (oziroma na 9.1%).

Navedem naj še nekatere značilnosti letošnjega proračuna. Na prvi videz izgleda, da je predloženi proračun nižji od lanskoletnega. Dejansko je višji, ker so letos krite vse investicije izven proračuna z lastnimi sredstvi, to je s sredstvi lokalnega gospodarstva, kar pomeni nov korak na poti k večji samostojnosti LO-a, zlasti gospodarske. S tem pa prevzamemo nase tudi nove obveznosti, za katerih izpolnitev moramo mobilizirati slehernega odbornika, slehernega nameščenca in delavca v našem aparatu in podjetjih. Na drugi strani nam pa ta način finansiranja investicij omogoča brezmejno razvijanje samoiniciative v okviru objektivnih možnosti.

V preteklem letu je bil delež na zveznih odnosno republiških dohodkih le 41.4% vseh dohodkov proračuna ter smo bili udeleženi le na taksah in na davku na promet proizvodov. Letošnji delež znaša 72.9% in je dohodkom pridružena udeležba na znižanje polne lastne cene, na tržni dobiček ter na vse vrste dohodnine. Težišče te udeležbe je osredotočeno na dohodke iz gospodarstva, ki so v odnosu na ostale dohodke kakor 2.9 : 1.

Z ozirom na okrepitev državnega sektorja v gospodarstvu se prispevek dohodkov privatnega sektorja znatno zniža v odnosu na prispevek državnega sektorja, ki se je v letošnjem letu povečal za 339.5% z ozirom na absolutni iznos. To nam najočitneje pokaže naslednja tabela:

	1948	1949
Delež dohodkov iz gospodarstva	14.5%	72.6%
Delež dohodkov od prebivalstva	31.6%	5.8%
Delež ostalih dohodkov	53.9%	21.6%
	100 %	100 %

Realnost našega proračuna najbolj dokazuje dejstvo, da smo lansko leto presegli planiranih 208.608.000 dohodkov za 190.636.000 din. Nadalje je najboljše jamstvo za realnost proračuna orientacija ostvaritve dohodkov predvsem na področju gospodarstva, t. j. na področju one dejavnosti LO-a, kjer se ustvarjajo materialne dobrine, ki je edini izvor vsake akumulacije in materialnega bogastva celotne družbe.

Nadaljnja značilnost letošnjega proračuna je tudi v tem, da se je razmerje med proračunom MLO-a in proračuni RLO znatno spremenilo v korist slednjih. Tako je znašalo to razmerje leta 1948 86.5:13.5 (skupno z dodatnimi proračuni pa celo 90.4:9.6), dočim se je to razmerje letos izboljšalo v korist RLO in znaša 70.6:29.4. S tem je dana možnost večje osamosvojitve RLO ter povečanje njihovega aparata, ki je bil skrajno pomanjkljiv in bi pri dosedanjem stanju ne mogel prevzeti nase novih nalog, ki prehajajo na RLO z novo predvideno decentralizacijo poslov.

Dohodki.

Pri podrobni obravnavi dohodkov bi se dotaknil **nekaterih vrst** posebej, zlasti pa tržnega dobička, ki predstavlja novost v letošnjem proračunu. Tov. Marinko se je v svojem govoru na zasedanju skupščine LRS dolgo zadrževal na vprašanju tržnega dobička, ki ga bo treba zbrati v državnih lokalnih podjetjih v Ljubljani v višini 451.35 milijonov din, na katerih je udeležen naš proračun v znesku skoraj 158 milijonov (MLO 122.4 milijone ter RLO in KLO 35.5 milijonov), kar predstavlja 31 milijonov nad polovico vseh dohodkov MLO-a in RLO skupaj. Že samo visoka udeležba tega dobička v skupnih dohodkih našega proračuna nas opozarja na njegovo pomembnost. Na tem mestu bi se dotaknil nekaterih glavnih značilnosti te vrste dohodka. Uvedba tržnega dobička bo omogočila lokalnim podjetjem, da čimbolj razmahnejo svojo dejavnost, ljudski odbori pa bodo prisiljeni razvijati maksimalno iniciativo za razvoj svoje proizvodnje. Nadalje bo realizacija lokalne proizvodnje po višjih komercialnih cenah omogočila ravnotežje s cenami kmečkih pridelkov na prostem trgu, kar pomeni, da se bo usmerjala v proračun nezakonito dobljena akumulacija kapitalističnih elementov na vasi in v mestu. Končno pa pomeni uvedba tega dohodka postopno uvajanje svobodne prodaje artiklov dopolnilne preskrbe. Ko govori tov. Marinko o tržnem dobičku, pravi naslednje: »Lokalna proizvodnja je prepuščena svobodni iniciativi ljudskih odborov in njihovih gospodarstvenih organov. V kolikor ni vprašanja surovin, ki se razdeljujejo po planu, je proizvodna iniciativa upravno in plansko neomejena, omejena bo samo po faktorju povpraševanje. V kolikor bo blago lokalne proizvodnje kvalitetnejše, bo sposobno konkurirati tudi z istimi artikli ostale planske proizvodnje. Zato bo iniciativa za razvijanje lokalne proizvodnje iskanih predmetov široke potrošnje praktično neomejena« in nadalje: »Naravno je, da se naš način postopnega uvajanja svobodne prodaje artiklov dopolnilne preskrbe ob garantiranjem oskrbovanju osnovnih deficitnih artiklov prehrane, obleke in obutve, bistveno razlikuje od dvomljive politike uvajanja splošne svobodne prodaje in ukinitve kart, kot n. pr. na Poljskem in Madžarskem. Haranga, ki so jo od tam začeli proti nam, češ, da svobodna prodaja pri njih pomeni blagostanje, da pa je pri nas racioniranje na karte izraz zavožene politike, ki vodi v bedo — pri naših delavcih ni užgala.« Jasno, da bo v zvezi s tem naša socialistična trgovina, ki jo bo treba zato primerno usposobiti, utrditi njeno organizacijo in izpopolniti njeno mrežo, imela pomembno vlogo.

Druga značilnost strukture dohodkov je v tem, da so dobički lokalnih industrijskih podjetij in fond amortizacije porabijo za kritje izvenproračunskih investicij, ki so letos predvidene v višini nad 135 milijonov din, skupno z investicijami RLO pa v znesku skoraj 152 milijonov. Med dohodki proračuna je zajet le 10%-ni kontrolni znesek dobičkov gospodarskih podjetij. S tem načinom investiranja (tako zvano avtofinanciranje) realiziramo princip, da se morajo izdatki za gospodarstvo in investicije v celoti kriti iz gospodarstva. Na drugi strani pa bo iniciativa naše lokalne proizvodnje za preseganje planiranega dobička omogočila še nove investicije v okviru absolutnega plafona, ki je odvisen od razpoložljive delovne sile ter kritičnega materiala.

Za razliko od lanskoletnega proračuna letošnji dohodki ne predvidevajo nobene dotacije iz republiškega proračuna, nadalje se znižajo dohodki vseh vrst davka na dohodek za 88.4% (t. j. 76.3% nižje od stvarne izvršitve leta 1948) ter davka na promet proizvodov (ki je osnovni dohodek vsedržavne akumulacije) od 32,000.000 na 15,239.000 ob istočasnem znižanju participacije na ta davek od 2.6% na 0.5%. Iz tega je jasno razvidna tendenca, da naj se pokrijejo vse potrebe LO v prvi vrsti z lastnimi sredstvi, t. j. z dohodki lastnega lokalnega gospodarstva. Ta tendenca pa je s svoje strani v popolnem soglasju s principi socializma in se postopoma realizira vzporedno z graditvijo socializma pri nas. Prav s to strukturo dohodkov, ki se oslanjajo predvsem na družbeni sektor gospodarstva, se preko našega proračuna konkretizira v našem mestu splošna linija graditve socializma.

Izdatki.

Ozrimo se še na nekatere značilnosti izdatkov v proračunu letošnjega leta. Že pri bežnem pogledu na osnutek proračuna pade v oči, da so vsi izdatki kriti iz lastnih sredstev odnosno s participacijo na dohodkih, plačanih na področju mesta, dočim je bilo še lansko leto pokrito 25.6% izdatkov z dotacijo iz republiškega proračuna. Ta način finansiranja proračunskih potreb LO je v popolnem skladu z načeli, ki sem jih razvijal pri obravnavanju dohodkov.

Posebnost predloženega osnutka se izraža tudi v tem, da so vse investicije vnešene v netto iznosu, v katerem je upoštevano znižanje stroškov za gradnje. Če torej vzamemo kot bazo cene lanskega leta, se predvidena vsota za investicije znatno dvigne in sicer na 198 milijonov skupno z vsemi investicijami MLO-a ter RLO in KLO Polje.

Da bi dobili jasnejšo sliko o izdatkih, njihove strukture ter odnosa do izdatkov v preteklem letu, navajam naslednje podatke. ločeno samo za redni proračun in skupno za redni in dodatni proračun ter izvenproračunske investicije:

Vrste izdatkov	Izdatki 1948 v 1000		Udeležba 1948 v %		Izdatki 1949 v 1000		Udeležba 1949 v %	
	Samo za red. pror.	Skupno	Samo za red. pror.	Skupno	Samo za red. pror.	Skupno	Samo za red. pror.	Skupno
I.	13.329	94.775	6.4	20.7	—	20.438	—	6.5
II.	119.863	185.484	57.5	40.5	—	114.733	—	36.6
III.	31.510	40.392	15.1	9.9	76.890	76.890	43.1	24.5
IV.	15.227	17.337	7.3	4.2	28.627	28.627	16	9.1
V.	27.179	36.026	13	8.8	63.931	63.931	35.3	20.4

Iz gornje tabele je razvidno naslednje:

I. Udeležba investicij z ozirom na vse letošnje izdatke je nižja kot lansko leto pa tudi absolutno so navidezno nižje letošnje investicije. Pri tem pa je treba upoštevati: 1. da je letos predvideno za preko 35 milijonov investicij za RLO ter KLO Polje, 2. da so vnešeni zneski izračunani po odbitku predvidenega znižanja stroškov, 3. da letos nimamo dodatnega proračuna, pač pa bo s preseganjem dobičkov iz gospodarstva možno še nadaljnje financiranje investicij, seveda v okviru absolutne meje naših objektivnih možnosti. Ta meja pa je odvisna: 1. od razpoložljive delovne sile, 2. od gradbenih in proizvodnih kapacitet, 3. od tehničnih proizvodnih sredstev, 4. od fundiranega materiala, 5. od kadrov in 6. šele kot posledica vsega tega od finančnih sredstev, ki so nominalni denarni izraz vrednosti ustvarjalnih dobrin. Kot smo že videli, morajo zaradi koncentracije naših sil za odločilne naloge, torej skladno s spremenjeno splošno linijo, stopiti v ozadje razna naša prizadevanja za zadovoljevanje naših vsakdanjih potreb, ker nam njih izvršitev ne dovoljuje omenjena absolutna meja. Pri vsem tem pa moramo upoštevati še vse investicije zveznega in republiškega značaja na področju mesta, ki letos ne bodo nizke ter investicije OF.

II. Skladno načelom, iznešenih v začetku referata in kot že omenjeno so se zvišali izdatki za prosveto in narodno kulturo ter za socialno zdravstveno zaščito tako v absolutnem znesku, kakor tudi po udeležbi v odnosu na vse izdatke.

III. Znatno so se dvignili izdatki za upravo absolutno in procentualno. V zvezi z novimi nalogami, ki jih je prevzel naš LO v preteklem letu ter jih prevzema tudi še danes, se je pokazala nujna potreba po temeljiti reorganizaciji LO-a z razširitvijo obstoječih poverjeništev, ustanavljanjem novih poverjeništev in drugih organizacijskih enot. Finančni odraz teh organizacijskih ukrepov je torej povišanje izdatkov po V. delu. To je tudi v skladu z republiškim proračunom, ki predvideva zvišanje izdatkov za upravo v zvezi z ureditvijo plač, sistematizacijo in dvigom novega kadra, s prenosom nekaterih nalog iz drugih delov na administracijo in končno zaradi povečanja aparata LO-ov, da bi zmogli izvršiti vse povečane naloge v vprašanju trgovine, odkupov itd. Seveda se pri tem poudarja skrajna štednja in borba proti birokratizmu.

Iz gornjih ugotovitev sledi predvsem eno: Razporeditev izdatkov v osnutku proračuna je taka, da v popolnosti ustreza vsem novim nalogam v letošnjem letu in s tem predstavlja velik korak naprej na poti v socializem in obenem zasigura tudi takojšnje zboljšanje življenjskih pogojev prebivalstva našega mesta.

Proračuni RLO-ov in KLO-a Polje

Kratka analiza proračunov RLO-ov in KLO-a nam bo dala najboljšo sliko o temeljiti spremembi odnosov do nižjih ljudskih odborov, ki so v teku lanskega leta prevzeli važne gospodarske in druge funkcije od MLO-a. Razširitev kompetenc LO-ov in poudarjanje samostojnosti na njihovem območju, kjer predstavljajo najvišje organe ljudske oblasti, se ne izraža samo v obremenitvi z novimi nalogami, marveč tudi v ustvarjanju pogojev za ostvaritev te samostojnosti, ki ima svojo osnovo predvsem v njihovem gospodarstvu. Vse to se nujno odraža tudi v proračunih nižjih LO-ov.

Prva značilnost teh proračunov je, da so znatno višji od lanskoletnih, in sicer vsi skupaj za nad 41 milijonov oziroma za skoraj 31 milijonov, če upoštevamo v lanskem letu tudi dodatne proračune.

Druga in ena najvažnejših značilnosti pa je, da se letos predvideva, da bodo vsi ljudski odbori ostvarili 54.5 milijonov din dohodkov iz gospodarstva, ki jih lani sploh niso predvidevali v svojih proračunih. S tem so tudi za RLO-e in KLO Polje postavljeni temelji, da se finančno osamosvoje ter da krijejo vse potrebe za financiranje gospodarstva oziroma za vse investicije izključno iz dohodkov iz gospodarstva.

V zvezi z zvišanjem proračunskega plafona se bodo zvišale sorazmerno tudi vse postavke izdatkov, ki so še bolj kot mestni izdatki direktno namenjeni za dvig vseh življenjskih pogojev prebivalstva. Glede izdatkov bi poudaril predvsem dvojje: Letos je prvič, da imajo rajoni predvidene v svojih proračunih investicije, in sicer v višini nad 18.5 milijonov, a poleg tega še za 16.6 milijonov, ki jih pa v celoti krijejo iz lastnih sredstev, dočim so lansko leto koristili le investicije iz kreditnega plana v znesku 31.7 milijonov. Drugič je važno poudariti dejstvo, da predvidevajo RLO v svojih proračunih za skoraj 10 milijonov povečanje izdatkov za upravo, s čimer bodo imeli možnost temeljito spopolniti svoj kader, ki pri sedanjem stanju ni bil kos vsem nalogam. V zvezi s tem se predvideva, da bodo na čelo vseh poverjeništev postavljeni plačani in stalni poverjeniki, kar bo omogočilo, da bodo LO-i še v večji meri postali izvrševalci oblasti na svojem področju, ne pa kot doslej večji del administrativni izvrševalci nalog, ki jih je nanje prenašal MLO.

Spričo teh dejstev, ki jasno izpričujejo zaupanje, ki ga uživajo najnižji organi ljudske oblasti od strani višjih forumov pa tudi množic in stremljenje čim bolj približati oblast najširšim ljudskim množicam ter izvedbo najširše demokratizacije ljudske oblasti, se vprašamo, čemu toliko krika s strani naših »prijateljev«, češ da vlada pri nas diktatura in teror tako zvane »Titove klike«. Mislim, da bo prav letošnji proračun mesta Ljubljane in neprestana ter uporna borba za njegovo disciplinirano izvršitev eden najboljših odgovorov, ki ga more dati delovno ljudstvo Ljubljane na vso harango proti naši državi.

V zvezi s proračuni MLO ter RLO-ov naj se dotaknem še vprašanja dotacij, ki so se gibala, kakor kaže naslednja tabela:

	Dotac. iz republ. prorač. v proračun MLO	Dotacija iz proračuna MLO v prorač. RLO
1947	—	7,801.725.—
1948	53,826.000.—	7,078.000.—
1949	ni nobenih dotacij	ni nobenih dotacij

V letu 1947 MLO ni prejel nobenih dotacij, ker je imel presežka na davek na promet proizvodov za okoli 100 milijonov (dočim je bilo planirano samo 2.5 milijona). Iz tabele je jasno razvidna tendenca stalnega padanja dotacij do končne njihove ukinitve, kar je v popolnem skladu z vsemi že navedenimi načeli socialističnega gospodarstva.

Pomanjkljivosti in zaključki

Analiza proračuna je pokazala, da se izraža splošna linija finančne politike v predloženem osnutku in da izvajanje proračuna pomeni konkretizacijo te linije v našem mestu. Napačno bi bilo ostati samo pri teh ugotovitvah, marveč je naloga nas vseh, da z vso odločnostjo pristopimo k borbi za izvajanje nakazanih nalog v proračunu in za

uvvedbo dosledne finančne discipline. Kljub temu, da smo pri izvajanju proračuna 1948 dosegli ogromne uspehe, vendar pa pri vsem tem ne smemo izpustiti iz vida nepravilnosti, ki so se pojavile pri izvajanju lanskoletnih nalog.

Glavna slabost naših podjetij in upravnega aparata se kaže v kršenju finančne discipline, ki je osnovni pogoj za uspešen razvoj našega lokalnega gospodarstva. V preteklem letu niso bili redki slučaji, da so naša podjetja nepravilno koristila obratna sredstva, tako je n. pr. vložilo 37 podjetij (od tega 28 državnih) prijave za refundacijo obratnih sredstev v znesku preko 4 milijone dinarjev, porabljenih za investicije. Tako anarhično trošenje presežkov obratnih in investicijskih sredstev razbija naše sile, ki morajo biti koncentrirane na glavnih planiranih objektih. V zvezi s tem se postavlja pred nas naloga, da v letošnjem letu, spričo težav, ki jih imamo z nastalo mednarodno situacijo, vsled česar smo prisiljeni z lastnimi silami graditi socializem, tem bolj odločno vztrajamo na dosledni izvedbi vseh po planu predvidenih nalog.

Tak način uporabljanja finančnih sredstev je tem bolj kričeč, če istočasno na osnovi analize kreditnega plana ugotavljamo, da niso bili izkoriščeni vsi investicijski krediti v preteklem letu. Na ta način je ostalo neizkoriščeno za ca 38 milijonov investicij iz državnega sektorja po kreditnem planu (skupaj za MLO, RLO-je in KLO-je). Zaradi nepravilnega koriščenja sredstev iz kreditnega plana smo bili prisiljeni pristopati v lanskem letu k mnogim virmanom, ki so s svoje strani še stopnjevali anarhičnost v finančnem poslovanju. No, kljub temu, da so ti virmani imeli namen rešiti angažirana in neizkoriščena finančna sredstva, so bili ob zaključku leta veliki ostanki, ki bi jih mogli drugje mnogo koristneje uporabiti.

Nedisciplina v izvajanju finančnih nalog se je pokazala pri naših podjetjih v zvezi z odvajanjem splošne državne akumulacije v proračun. Cela vrsta podjetij je, ki so neredno plačevala splošno državno akumulacijo, t. j. davek na promet proizvodov, dobiček iz podjetij ter amortizacijo; in med njimi navajam naslednje: Dežnik. Stavbeno mizarstvo, Roleta, Kuverta, Karton, Ilirija, Torbica, Optika. Mestno strojno podjetje, Elektra, Žaga - Škofljica, Jesenkovo, Prehrana, Testenine, Bakula, Megrad i. dr. Ta nerednost se je odrazila na naša poverjenišтва tako, da dobimo naslednjo sliko: niti eno od devetih poverjeništev ni vplačalo 100 % vse tri vrste državne akumulacije. Najslabše je poverjenišтво za kmetijstvo, ki je vplačalo najnižji odstotek amortizacije (36,9 %), dočim dobička in davka na promet proizvodov sploh ni plačalo. Poverjenišтво za gradnje ima najnižje vplačilo davka na promet proizvodov (35,6 %), dočim tudi pri ostalih dveh vrstah ni doseglo 100 % vplačila. Najnižje vplačilo dobička (51,6 %) ima poverjenišтво za lokalni promet. Od vseh devetih poverjeništev so samo tri dosegla oziroma presegla plan vplačila dobička (najvišje poverjenišтво za živilsko proizvodnjo s 158,4 %), dve poverjeništvu sta presegli plan vplačila amortizacije (najvišje poverjenišтво za komunalno gospodarjenje s 123,9 %), šest poverjeništev je preseglo plan vplačila davka na promet proizvodov (najvišje poverjenišтво za komunalno gospodarjenje z 214,4 %). Skupna vplačila državne akumulacije pokažejo sledečo sliko: amortizacija 81,4 %, dobiček 119,3 % in davek na promet proizvodov 80,6 %. Zaradi tega nerednega vplačevanja akumulacije je bilo finančno poverjenišтво prisiljeno pristopiti k blokiranju tekočih računov podjetij, pri čemer sta bili prizadeti skoraj dve tretjini vseh podjetij. Z ozirom na važno vlogo, ki jo ima državna akumulacija v odnosu na naše financiranje

ter za naše gospodarstvo sploh (kar je jasno razvidno tudi iz analize proračuna), mislim, da je odveč govoriti o veliki škodi, ki jo lahko povzroči nereden dotok akumulacije v proračunu, predvsem z ozirom na redno izpolnjevanje planskih nalog. Te nerednosti, ki so sicer često posledica objektivnih razlogov (zlasti pomanjkanje materiala), imajo največkrat svoj vzrok v nepravilnem poslovanju podjetij. Mnogi upravniki imajo malomaren odnos do svojih podjetij ter borbo za ostvaritev državne akumulacije ne smatrajo kot neločljiv del borbe za izpolnitev ostalih planskih nalog. Vendar bi bilo napačno zvrčati vso krivdo na upravnike, kajti del krivde za tako stanje nosi gotovo tudi IO, ki često ni posvečal dovolj pažnje temu vprašanju. Zaradi velike važnosti državne akumulacije za naše gospodarstvo je naloga nas vseh in vseh podjetij, pristopiti z vso odgovornostjo k izboljšanju finančnega in knjigovodskega poslovanja ob istočasni borbi za tehnični napredek in gospodarski dvig podjetij.

Ena od osnovnih nalog MLO in vseh delovnih kolektivov v naporih za izvršitev plana je borba za znižanje polne lastne cene, ki pomeni z ene strani važen proračunski dohodek, na drugi strani pa pocenitev proizvodov široke potrošnje in dviganje proizvodnje. V lanskem letu je planiral MLO 33.8 milijonov dinarjev znižanja polne lastne cene, dočim je bilo doseženo nad 39 milijonov, vendar ta številka ni popolnoma realna z ozirom na nepravilno znižanje v nekaterih podjetjih. Glavne pomanjkljivosti so bile v tem, da mnoga podjetja niso takoj formirala potrebnih komisij (slučaj Ilirije, Laboda, Stavbenega mizarstva, Kovinskega podjetja, Totre, Pohiščvenega mizarstva, Cementnin itd.), oziroma da delovni kolektivi niso bili dovolj seznanjeni s tem problemom in da se ni pristopilo sistematično k uvedbi norm, katerih procent je v naših lokalnih podjetjih še zmerom nizek. Vse to je imelo za posledico, da marsikje niso dosegli znižanja P. L. C. (primer mestne klaynice, kjer ni bilo popolne zaposlitve zaradi padca proizvodnje, primer Peciva, ki je uporabljalo delno dražji, vendar manj primeren premog iz Liboj), drugod pa je bilo to znižanje le navidezno in je šlo v večini primerih na račun slabše kvalitete proizvodov (podjetje Šumi je uporabljalo namesto sladkorja cenejši sirup, podjetje Žika je pakiralo kavine mešanice v večje embalaže, kar ne predstavlja dejanskega znižanja P. L. C., ker so ostale cene iste, pri podjetju Alko niso dosledno uvedli norm dela in je prihranek na režiji nastal večji del zaradi visokih režijskih postavk po zveznih normativih).

Na temelju gornjih ugotovitev bodo morala podjetja posvečati mnogo več pozornosti vsem omenjenim problemom. Predvsem bodo morala pristopiti k določanju in utrjevanju norm in normativov. Normirati bo treba višino obratnih sredstev z ugotavljanjem roka obrtljivosti, s čimer bo mogoče preprečiti njih uporabljanje v nedopustne namene.

S pravilnim reševanjem vseh nakazanih nalog in odpravljanjem gornjih napak moramo doseči predvsem naslednje: povečanje produktivnosti naših podjetij, izboljšanje kvalitete proizvodov, a istočasno moramo ne samo zagotoviti redne dohodke iz gospodarstva za naš proračun, marveč preseči plan teh dohodkov in s tem omogočiti nova financiranja v korist družbenega standarda prebivalstva našega mesta.

Tovariši in tovarišice!

Iz predloženega proračuna in na temelju njegove razčlenitve lahko ugotovimo, da nas tudi v letošnjem letu čaka še težka borba za izvojevanje novih zmag pri graditvi socializma. Težka bo ta borba

ne samo zaradi dogodkov v zvezi z resolucijo Kominformbiroja, marveč tudi vsled tega, ker je odpor zadnjih ostankov kapitalizma tem srditejši, čim bolj se bližamo socializmu. No, nam se ni kaj bati. Ogromni uspehi v letih po osvoboditvi, velik napredek, ki smo ga napravili pod najtežjimi pogoji, gospodarska moč državnega sektorja, politična sila naše Fronte pod vodstvom KPJ, ki je prišla do izraza zlasti v delovnem heroizmu naših množic in ob priliki katere koli politične akcije, kar so ponovno potrdile nedavne frontne volitve, oblast ljudskih množic, čvrsto in enotno partijsko ter državno vodstvo, močna ljudska armada in končno vsi objektivni pogoji za graditev socializma, vse to je jamstvo ne samo, da bomo izvršili naš proračun, temveč prav vse naloge, ki se postavljajo pred nas in da bomo najodločneje znali odstraniti vsako oviro, ki bo stala na naši poti.

Prav zaradi težav, ki nas še čakajo, je treba izkoristiti naš proračun za aktivizacijo delovnih ljudi našega mesta. Opreti se na prostovoljno delovno silo, zlasti pri delih za dvig življenjskega standarda, opreti se na množice pri odstranjevanju hib v funkcioniranju gospodarskega upravnega in preskrbovalnega aparata, razvijati pozitivno kritiko in množično kontrolo, to so glavne naše dolžnosti pri izpolnjevanju vsakodnevnih nalog. Pri tem pa je naša dolžnost, da z intenzivnim in organizacijskim ter političnim delom neprestano vzpodbujamo politično zavest in delovni elan množic, a obenem, da neizprosno razkrinkujemo saboterje in škodljivce.

Ker smatram, da osnutek našega proračuna vsebuje vse elemente, ki so potrebni za razvijanje naše družbe v smeri socializma in da je možno na osnovi tega proračuna mobilizirati najširše množice prebivalstva Ljubljane, bom zanj glasoval in predlagam, da ga LO sprejme.

Po 15 minutnem odmoru dá delovni predsednik besedo
predsednici planske komisije tov. Podbregar Erni:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki!

Že razprava ob sprejetju republiškega proračuna za leto 1949 je nakazala vrsto značilnosti, ki se bodo odražale tudi v proračunih OLO, ki predstavljajo sestavni del republiškega in s tem tudi zveznega proračuna. Referat tov. tajnika je podrobno konkretiziral in razčlenil te značilnosti, ki jasno kažejo smer razvoja celotnega gospodarstva na področju našega mesta in nam istočasno nakazujejo naloge v planškem letu 1949. Te naloge predstavljajo torej sestavni del številnih nalog v letošnjem letu na področju vsedržavnega gospodarstva, katerih izpolnitev pomeni osvajanje novih postojank na poti izgradnje socializma.

Kot izredno važno smatram ponovno podčrtati dejstvo, da številke v predloženem proračunu ne predstavljajo skupne vsote vseh gospodarskih nalog letošnjega leta. Tako bomo n. pr. v letošnjem letu že 94 % investicij krili izven proračuna, t. j. iz lastnih sredstev.

Zaradi tega nam primerjanje z vsoto lanskoletnega proračuna, ki nam pokaže le 4.6 % povišanja napram l. 1948, ne daje prave slike. V koliko bo v letošnjem letu porasla gospodarska moč MLO vštevši seveda tudi RLO in KLO, nam pravilno pokaže narodni dohodek, ki je osnovni pokazatelj rasti in razvoja narodnega gospodarstva. V letu 1949 se bo planirani narodni dohodek iz področja našega lokalnega gospodarstva dvignil za 41.4 %, napram planiranemu Nd v letu 1948, dočim je v proračunu zajetih le 2.85 %. Tak dvig Nd izhaja predvsem iz porasta lokalne proizvodnje, katere brutto vrednost se v letošnjem letu napram letu 1948 dvigne za 23.51 %, od tega vrednost lokalne

industrije za 39.4 %. Pogoje za to moramo iskati v nadaljnji okrepitvi socialističnega sektorja, predvsem pa v uspešni izpolnitvi plana za leto 1948.

V tem letu je tudi lokalno gospodarstvo prestalo preizkušnjo, ko se je poleg nujnih težav v izvajanju planskih nalog tudi ono moralo boriti s povsem nepredvidenimi ovirami, ki so nam jih vrgli na pot izgradnje socializma pristaši in poborniki kominformske gonje. Na neupravičen napad, v katerem so klevetniki spustili cele rafale najostudnejših in bedastih laži proti našemu državnemu vodstvu, Partiji in tov. Titu, so delovni kolektivi v naših podjetjih odgovorili s 103.6 % izpolnitvijo plana. Pri tem je 32 podjetij plan doseglo že do 29. novembra, od teh pa ga je do tega roka 13 podjetij preseglo, tako n. pr. podjetje »Roleta«, ki je plan izpolnilo že 6. oktobra.

Plan lokalne proizvodnje je bil po vrednosti izpolnjen s 117.9 %, od tega proizvodnja MLO 118.8 %, proizvodnja RLO in KLO 106.6 %, proizvodnja zadrug pa 120 %. Po asortimanu je bil plan v celoti izpolnjen 85.7 %.

Po posameznih gospodarskih panogah je bila izpolnitev plana sledeča:

1. lokalna industrija skupaj	117.8 %
od tega: a) podjetja MLO	118.7 %
b) podjetja RLO in KLO	88.8 %
1. a plan lokalne obrti skupaj	118 %
2. plan gradbenih del je bil po norma urah dosežen	94.5 %
3. komunalna podjetja skupaj	111.4 %
4. podjetja lokalnega prometa	103.7 %
od tega: potniški promet	104 %
blagovni promet	102 %

Po posameznih strokah lokalne industrije so bili uspehi naslednji:

Najvišji odstotek sta dosegli kovinska industrija in predelava premoga, t. j. mestna plinarna, obe 116 %.

Na drugem mestu je živilska industrija, ki je dosegla 112 %, na tretjem pa industrija gradbenega materiala s 110 %. Dalje so plan presegle še lesna industrija 105 % in papirna 103 %. Elektro industrija je dosegla 98 %, tekstilna 92 % in kemična 58 %.

V kolikor je bil plan po asortimanu izpolnjen le 85.7 %, moramo razloge za to iskati predvsem v nerednih dobavah surovin. V tem so tudi razlogi za neizpolnitev plana v elektro, tekstilni in kemični industriji. Tudi podjetja lokalne industrije so se v preteklem letu borila s tako zvanimi objektivnimi težavam. Zato moramo ob ugotavljanju uspehov, poleg ostalih okolišnosti, t. j. odstotka izvršitve plana po vrednosti in asortimanu, doseženega znižanja plc, izboljšanja kvalitete, delovne discipline, uvedbe brigadnega sistema, uvajanja norm in pravilne uporabe normativov, dalje izkoriščanja lokalnih virov surovin, predvsem lastnih odpadkov in uvedbe novih artiklov, upoštevati tudi objektivne težave.

Največje težave v naši lokalni industriji so premagovala podjetja v tekstilni stroki, ki niso pravočasno in v zadostni količini prejemale osnovnih surovin, t. j. predvsem bombaža, ki ga moramo uvažati, in od katerega, kot nam je povedal na proračunski razpravi tov. Kidrič na podlagi sklenjenih pogodb z nekaterimi državami, še do danes nismo prejeli 3166 ton.

Med taka podjetja spada podjetje »Pletenina«, ki bi poleg osnovnih surovin moralo iz uvoza prejeti tudi sušilno napravo za sušenje

polizdelkov. Pomanjkanje sušilne naprave je v navedenem podjetju predstavljalo občutno grlo. Položaj pa je rešil delovni kolektiv sam in v mizarski in ključavničarski delavnici izdelal potrebno sušilno napravo v vrednosti 240.000 din, za katero bi v inozemstvu morali plačati najmanj 500.000 din. Navedeno podjetje je doseglo najboljši uspeh tudi v kvaliteti izdelkov, v izkoriščanju lastnih virov surovin, v znižanju plc, v delovni organizaciji, in doseglo najvišji odstotek udarnikov, oziroma udarnic, med njimi 3 trikratne udarnice. Dalje so med podjetji lokalne industrije najboljše uspehe dosegla podjetja živilske stroke, med njimi najboljši uspeh podjetje »Žika«, v katerem je bila napram letu 1947 dvignjena produkcija kavovine za 460 %, t. j. od 60 na 276 t, produkcija pecilnega praška pa za 426 %, t. j. od 375.000 na 1.600.000 zavitkov, kar predstavlja vrednost 5.400.000 din več kot v l. 1947. Kljub temu, da je bil plan izredno visok, je bil po zaslugi celotnega delovnega kolektiva presežen za 22%. Poleg tega je podjetje pričelo s povsem novo proizvodnjo fosfatne moke.

Nadaljnji najboljši uspeh sta dosegli podjetji »Tribuna« in Mestne cementnine, ki sta s samoiniciativo delovnega kolektiva plan presegli za 31%. Med podjetji lesne industrije je najboljši uspeh doseglo podjetje »Roleta«, ki je plan po količini in vrednosti izpolnilo 156%, po asortimanu pa 100%.

V papirni industriji je najboljši uspeh doseglo podjetje »Torbica«, zlasti pri uporabi lokalnih virov surovin.

Upoštevaloč izpolnitev plana le po asortimanu so najboljši uspeh dosegla podjetja kovinske industrije, ki so dosegla 100%.

Tudi ostala številna podjetja lokalne industrije so se morala boriti s težavami pomanjkanja in nerednih dobav surovin. Da so kljub temu plan izpolnila gre zasluga njihovi samoiniciativi, ker so preusmerila svojo proizvodnjo na druge artikle, predvsem pa so zaposlila svoje kapacitete z uslugami za republiška in zveza podjetja in ustanove. Tako je n. pr. podjetje Mestno kleparstvo izvršilo takih uslug za 8.300.000 dinarjev, Mestno strojno podjetje pa za 3.100.000 din.

Med podjetji lokalne industrije RLO in KLO je najboljši uspeh dosegla opekarna »Draga« v rajonu II., ki je po vrednosti dosegla plan s 110 %, po asortimentu pa 100 %. To podjetje v celoti izrablja lokalni vir surovin. Nadaljnji najboljši uspeh ima podjetje »Odeja«, rajona I., ki je plan doseglo 110% in pričelo uporabljati lokalne vire surovin s tem, da odpadke tekstilnih krp predeluje v vato.

S temi primeri je tudi lokalna industrija pokazala, kako premagovati težave, ki nam jih nekateri danes namenoma povzročajo samo zato, ker nismo pripravljeni delati po njihovih receptih. Prav te težave pa so na drugi strani pospešile prvi korak v izpolnjevanju nakazane naloge v l. 1948., da se mora lokalna proizvodnja za olajšanje izvedbe planskih nalog usmeriti na iskanje lokalnih virov surovin.

Plan gradbenih del.

Lokalna gradbena operativa na področju cele države je izpolnila planske naloge 73,4%, republiška 90,9%, na področju mesta Ljubljane je bil plan gradbenih del izpolnjen 94,5%. Najboljši uspeh je doseglo podjetje »Obnova« s 117% izpolnitvijo plana.

Glavna gradbena dejavnost je bila osredotočena na objektih družbenega standarda, t. j. predvsem na gradnji stanovanj, kjer je bil plan dosežen 81,2%, kar predstavlja skupaj 347 stanovanj od 427 planiranih. Od tega odpade na MLO 36,2%, t. j. 155 stanovanj, na RLO 16,8%, t. j. 72 stanovanj, predvsem nadzidav, na republiška in zvezna podjetja ter ustanove pa 28,2%, t. j. 120 stanovanj.

100% pa je bil plan gradenj izvršen na objektu Direkcije mestnih podjetij in na objektu Dečjega doma.

Ob zaključku preteklega leta smo že ugotovili, da plan gradbenih del v l. 1948 ni bil izpolnjen 100 %, predvsem zato, ker smo se angažirali na izredno široki fronti gradbenih del. Poleg gradbenih del po rednem investicijskem planu smo namreč vršili celo vrsto izvenplan-skih gradenj, ki so povečale planirano vrednost investicij za 93,6%, t. j. za 170,812.000 din, skupno torej na 353,671.000 din. Ta dela so bila sicer planirana in izvršena v pretežni večini z uporabo prostovoljne delovne sile, vendar pa so vezala tudi znatno število kvalificirane delovne sile, zlasti obrtnike in do neke mere seveda tudi planske materiale, kar pomeni kršenje planske discipline, ker nam je prav tak način dela onemogočil 100% izpolnitev rednih planskih nalog.

Prostovoljna delovna sila je bila predvsem mobilizirana za dela, ki jih je organizirala OF mesta Ljubljane, ki je v preteklem letu nastopala s samostojnim planom v skupni vrednosti 42 milijonov din in ga izpolnila z 92,2%.

Tovariši in tovarišice! Da se danes na Ambroževem trgu dviga že pet stanovanjskih blokov, da sta v surovem stanju dograjena rajonska domova v Mostah in Rakovniku—Viču, dečje jasli na Resljevi cesti in 864 m zbiralnega kanala pri Litostroju, za vse to gre zahvala tistim požrtvovalnim prostovoljcem in prostovoljkam, ki so kot zavedni in disciplinirani člani OF in požrtvovalni graditelji socializma ustvarili 3.465.149 ur prostovoljnega dela. Posebna zasluga pa gre 378 nosilem zlatih značk z nad 600 urami in še posebej onim, ki so izvršili celo nad tisoč ur. Navedena dejstva in primeri 15 najboljših prostovoljcev, kot so Ronki Peter, Mrdjan Danica, Biščak Marijan, Smerajc Tončka, Ravnikar Franc, Škraba Janez, Dermaša Nace, Žagar Marija, Strojani Lovro, Kumše Franc, Stražar Lovro, Bavčar Jože, Pretnar Jerca, Simončič Jože in Košir Minka, mati 8 otrok, ki so sami izvršili 19.977 ur, so v borbi za izgradnjo socializma prepričljiv dokaz kot pravi tov. Marinko: »da je Ljubljana ostala zvesta svoji borbeni tradiciji OF med okupacijo«.

Vrednost prost. dela je samo na delih plana OF znašala 12.867.148 din. Poleg tega je OF in sind. organizacija organizirala prost. delo tudi na gradbenih delih MLO, RLO in KLO in združnih objektih. S pomočjo prostovoljnega dela je bila na področju lokalnega gospodarstva povečana vrednost investicij za 32.305.148 din. Če pa prištejemo še vrednost prostovoljnega dela na zveznih in republiških objektih, t. j. na Dolenjski cesti, pionirski progi in Krožni progi V. kongresa, znaša celokupna vrednost prostovoljnega dela 50.302.148 din. Od tega zneska odpade na investicije za družbeni standard 45.815.148 din.

Brez mobilizacije prostovoljnega dela bi navedena dela ne mogla biti niti planirana, niti izvršena. Tudi uspehi teh del dokazujejo, da je OF tista organizacija, v kateri se pod vodstvom KP združujejo najširše delovne množice v borbi za socialistično izgradnjo dežele. Hkrati pa so zato ti uspehi tudi dokaz moči, ugleda in zaupanja v našo Partijo in njeno vodstvo.

Plan kmetijstva.

V poljedelstvu smo plan setvenih in ornih površin izpolnili 100 %: pri tem državni sektor 100%, plan posevkov žitaric 101,5%, drž. sektor 115%, plan ind. rastlin 65%, plan krmskih rastlin 107%, drž. sektor 104 %, plan strniščnih posevkov 100 %.

Plan produkcije vrtnin je bil izpolnjen 100%, drž. sektor 78%. Vrednost brutto produkcije vrtnin se je napram l. 1947. dvignila za 30%, v drž. sektorju za 125%.

Plan živinoreje je bil izpolnjen 100,5%, od tega:
plan konjereje 115% —,
plan govedoreje 105 %, drž. sektor 130 %,
plan svinjereje 96%, drž. sektor 150%,
plan kokošjereje 86%, drž. sektor 97%,
plan odkupa žitaric je bil izpolnjen 121%,
plan odkupa krompirja 100%, napram l. 1947. pa 207%,
plan obveznega odkupa živine je bil izpolnjen 135%, proste
oddaje pa 140,65%.

Na posestvu »Jesenkovo« je bil plan produkcije vrtnin dosežen komaj 56,1%. Pri tem posamezne vrtnine kot n. pr. grah le 17%, stročji fižol 25,7%, kumare 26%, paradižnik 29%, špinača 32%, zelje 33%. Skupna produkcija vrtnin je znašala 97.806 kg. Glavni vzrok, da smo dosegli tako nizek odstotek plana v produkciji vrtnin, kljub temu, da smo 100% izpolnili plan površine, katero smo napram l. 1947. povečali za 12 ha, od tega površino vrtnin za 2,7 ha, leži v tem, da ni bilo poskrbljeno za melioracijski načrt posestva, zaradi česar so bile zaradi močnih padavin v preteklem letu vrtna kultura na barskih površinah ponovno poplavljenе. Velika napaka in pomanjkljivost je bila tudi v tem, da smo sadili vsakovrstne kulture brez ozira na to, da predstavlja pretežni de lposestvu še slabo obdelano barsko ezmljo, ki ustreza le za gojenje nekaterih kultur. Nadaljnja napaka je bila tudi v tem, da je na posestvu zaposleno kmetijsko delavstvo bilo zaposleno v veliki meri pri rednih gradbenih delih na posestvu.

Plan svinjereje je bil na posestvu dosežen 150%.

Na posestvu »Cankarjevo« je bil plan zelenjadnih površin povečan za 100% in v celoti dosežen. Plan produkcije vrtnin je bil izpolnjen 100%, od tega posamezne vrtnine kot paprika 120%, čebula 117%, solata 102%, zelje 100%, rdeča pesa 100%, paradižnik 67%, kumare 63% in plan zelenjavnih sadik 140%. Skupna produkcija vrtnin na tem posestvu je znašala 52.047 kg. Skupno smo torej na obeh posestvih pridelali 149.853 kg, kar pa je minimalni prispevek k celokupnim letnim potrebam, ki znašajo približno 15 enot. Dalje je bil na posestvu »Cankarjevo«

plan sadjarstva izpolnjen 73%,
plan govedoreje 130%,
plan svinjereje 113%,
plan kokošjereje 97%.

Plan blagovnega prometa na drobno

se je napram l. 1947. dvignil za 35,4%, njegova realizacija pa je znašala 111,1% ter dosegla vrednost 2 milijardi 395 milijonov din, od tega plan zagotovljene preskrbe 119,3%. Navedene ugotovitve dokazujejo dvig kupne moči in porast potreb ogromne večine prebivalstva in s tem dvig življenjskega standarda. Navedeno trditev potrjuje tudi naslednja primerjava: V letu 1939 si je n. p. 4 članska delavska družina, katere dohodki so znašali povprečno 900 din mesečno, nabavljala važnejše prehrabene artikle, t. j. moko z zdrobi vseh vrst, maščobo, mesom in sladkorjem v skupni količini 40,5 kg mesečno, za kar je potrošila 27,2% od navedenih brutto dohodkov. Danes znašajo brutto dohodki take družine povprečno 3200 din. Količina istih osnovnih živil za isto družino znaša 42,6 kg in predstavlja 20,65% vrednosti od brutto prejemkov.

Plana trgovske mreže v preteklem letu nismo še postavljali na podlagi stvarnih potreb, zato tudi njegove realizacije, ki znaša 112,1%,

ne moremo in ne smemo smatrati za uspeh, ampak je nujno, da temu planu v letošnjem letu posvetimo več pozornosti. Zlasti velja to za RLO in KLO Polje, ki se morata zavedati, kako važno vlogo mora prav z ozirom na dvig življenjskega standarda odigrati nova socializirana trgovina.

Pomanjkljivosti našega dela v l. 1948

Ob ugotavljanju številnih uspehov in v zvezi z novimi nalogami moramo nujno opozoriti še na nekatere pomembnejše nedostatke in napake preteklega leta, ki se zlasti odražajo na področju planiranja.

Tudi v lokalnem gospodarstvu vprašanje evidence še vedno ni zadovoljivo rešeno. Ponekjejo v celoti odklanjajo ali pa predstavljajo le zbir netočnih podatkov, ki nam ne dajejo slike dejanskega stanja. Druga napaka v zvezi s tem pa je, da se tudi dobre evidence nihče ne poslužuje, in da je ta marsikje še vedno le namen sama sebi, mesto, da bi bila glavni signalizator za odpravljanje pomanjkljivosti in napak. Tudi za lokalno gospodarstvo, velja kar pravi tov. Kidrič: »Brez evidence in kontrole ni socializma!«

Borba za vsestransko varčevanje je v letošnjem letu osnovna naloga v našem gospodarstvu. Vse premalo skrbi je bilo posvečeno vprašanju uporabe normativov in realnih norm. Ni dovolj, če so normativi predpisani, če so vpeljane norme, nihče pa ne skrbi za to, če so pravilni in kako se uporabljajo. Taka praksa se še danes dogaja v precejšnjem številu naših podjetij in predstavlja veliko nevarnost za rušenje planskih nalog.

Velika napaka izvira dalje tudi iz podcenjevanja in pomanjkanja skrbi za novatorje, racionalizatorje in udarnike, v katerih moramo gledati najboljše graditelje socializma ter jim zato nuditi vse pogoje, da bodo mogli že dosežene uspehe razvijati še dalje in jih čim bolj izpopolnjevati. Ostro moramo kritizirati pa tudi preprečevati primere kot n. pr. v podjetju »Ilirija«, kjer tov. Šimnovec Leopold, ki ima največ zaslug, da smo v navedenem podjetju pričeli z izdelavo pretiskarskega in avtografskega papirja, ki dela trenuno že na pripravi za nove izredno pomembne artikle, ki niso samo lokalnega ampak splošno državnega pomena, še do danes ni prejel za to nobenega priznanja. Dalje že omenjeni primer delovnega kolektiva v »Pletenini«, kjer je bilo za izdelavo sušilne naprave 8 tov. nagrajenih le od 800 do največ 2000 din. Ti primeri niso samo dokaz, da samoiniciativi ne posvečamo dovolj skrbi, ampak da njene važne vloge v izgradnji socializma ne razumemo in ne pojmujeemo pravilno.

Prav tako ne smemo več podcenjevati važnosti vzajemnega sodelovanja med upravo podjetja ter sindikalno in partijsko organizacijo, kar je bistvenega pomena za izboljšanje dela in napredek vsakega podjetja.

Pomen borbe za znižanje plc mora biti pojasnjen slehernemu kolektivu, da se ne bodo v tem letu več ponavljali primeri, ko je podjetje za dosego predpisanega znižanja plc mobiliziralo delavce na delo v nedeljo. Prav tako tudi ne primeri, ko je plan znižanja plc prišel in ostal le v pisarni podjetja.

Prav tako mora sleherni delavec poznati celotni proizvodni ali delovni plan podjetja ter podrobni plan tistega področja dela, kjer dela sam. Izdelava operativnih planov v podjetjih ni in ne sme več biti stvar uprave podjetja, ampak celotnega delovnega kolektiva. Tudi v podjetjih lokalnega značaja morajo delovni kolektivi pristopiti k izdelavi notranjih planov, kjer bo imel vsak posamezni delavec mož-

nost predlogov in individualnih obvez ter tako pripomogel k čim boljši in hitrejši doseg in presegi plana.

Neupravičena je bila tudi v letošnjem letu stara praksa tarnanja o pomanjkanju zlasti strokovnega kadra, ko pa nam številka o 14,5 % izpolnitvi plana dviga strokovnega kadra daje najboljši a tudi najbolj porazen odgovor. Tako n. pr. je bil plan dviga strokovnega kadra v gostinstvu izpolnjen le 7 %, v obrti in industriji le 15,5 %.

Plan dviga strokovnega kadra je še prav posebne važnosti, ker resno ograža izpolnitev vseh ostalih planov. Nobene tovarne in nobene podjetja ne moremo spraviti v obrat, če za to ne bomo imeli tudi strokovnega kadra.

In kot zadnjo pomanjkljivost v pret. letu bi navedla še podcenjevanje planskih organov tako v nekaterih poverjeništvih kot v podjetjih. Ta napaka dokazuje nerazumevanje ali podcenjevanje vloge plana v naši borbi za izgradnjo socializma. Podjetja, ki danes še izjavljajo: nimamo planerja, dokazujejo, da vlada tam duh take miselnosti, ki s socialističnim gospodarstvom nima ničesar skupnega.

Brez dvoma pa je, da se položaj ne bo mogel bistveno izboljšati, dokler v samih poverjeništvih to vprašanje ne bo zadovoljivo rešeno.

Naloge v planskem letu 1949.

Z napor in požrtvovalnostjo ustvarjeni uspehi delovnih kolektivov nam dajejo pogoje za nove velike in važne naloge v lokalnem gospodarstvu. Plansko leto 1949 bo v naši petletki imelo prav tako *važno in pomembno vlogo*, zato njegovih nalog ne smemo podcenjevati, niti se jih ne smemo strašiti.

V tem letu se bo brutto vrednost proizvodnje, kot že omenjeno, dvignila napram l. 1948 za 23,51 %, vrednost lokalne industrije za 39,2 %, v obrti pa za 14 %. V posameznih strokah lokalne industrije se bo proizvodnja napram letu 1948 izredno dvignila in bo ponekod presegla celo že naloge petletnega plana.

Tako se n. pr. v industriji gradbenega materiala poveča proizvodnja zidakov od 4,564.000 kon. na 5,680.000 kom., kar predstavlja 18 % prekoračenja naloge petletnega plana.

Proizvodnja stanovanjskega pohištva bo znašala 400 garn., t. j. 100 % izpolnitev naloge, predvidene v l. 1951. Proizvodnja rezanega lesa se bo povečala od 1450 m³ na 9000 m³, s čimer bo prekoračena naloga petletnega plana za 125 %.

Proizvodnja električnih kuhalnikov se bo povečala od 667 kom. na 2000 kom., proizvodnja električnih peči pa od 535 na 2000 kom., kar predstavlja v obeh primerih 100 %-no izpolnitev naloge petletnega plana.

V tekstilni industriji se poveča proizvodnja od 220 na 240 t in doseže že 78 % naloge petletnega plana.

Proizvodnja artiklov usnjene galanterije bo prekoračila naloge petletnega plana za 6 %.

V živilski proizvodnji bomo dosegli že 86 % napram petletnemu planu, od tega bo proizvodnja marmelade povečana za 43 t in že prekoračena za 25 %. Proizvodnja kisle in konzervirane povrtnine se bo dvignila od 323 na 2465 t in dosegla 93 % naloge, predvidene v l. 1951. Proizvodnja kisa se bo dvignila od 975 na 1500 t. in bo dosegla 81 % petletne planske naloge. Proizvodnja mesnih izdelkov od 183 na 255 t, t. j. 80 % naloge petletnega plana.

V kemični industriji bo proizvodnja kreme za čevlje porasla od 176 na 400 t in s tem izpolnila že 80 % petletnega plana, proizvodnja parketne paste pa od 19 na 180 t in bo dosegla 75 % petletnega plana.

V kovinski industriji bomo proizvodnjo odlitkov prekoračili za 3 % napram petletnemu planu, celotna kovinska industrija pa bo dosegla še 48 % petletne naloge.

Celotna papirna industrija bo dosegla 72 % nalog petletnega plana.

Izredno pomembnost na področju lokalne proizvodnje predstavlja v letošnjem letu sprostitev znatnega dela kapacitet za proizvodnjo socialistične proste prodaje, t. j. tisto proizvodnjo, ki ni vezana v zvezne in republiške fonde za tkzv. garantirano preskrbo. Na področju vse Slovenije znaša razmerje med še vezanimi in sproščenimi kapacitetami lokalne proizvodnje 55 % : 45 %. Na področju naše lokalne proizvodnje je to razmerje znatno ugodnejše in znaša 31,66 % : 68,34 % v korist sproščenih kapacitet.

V letošnjem letu je torej napravljen ogromen korak naprej v tem, da se bo pretežni del naše lokalne proizvodnje približal tkzv. dopolnilni proizvodnji, katere naloga in skrb je obogatiti trg s takimi predmeti široke potrošnje, po katerih potrošniki dnevno povprašujejo, pri tem pa ne skrbeti samo za količino, ampak tudi za kakovost! — Naloga podjetij, katerih kapacitete so torej sproščene za dopolnilno proizvodnjo je, da preko naše trgovine spoznajo potrebe in želje kupcev ter tem prilagodijo svojo proizvodnjo. V pravilni rešitvi te naloge se bo letos kazala naša skrb za dvig življenjskega standarda našega prebivalstva.

Zato bodo podjetja morala pričeti s proizvodnjo takih artiklov, ki jih doslej še niso izdelovala in se pri tem posluževati predvsem lokalnih virov surovin, kajti lokalna proizvodnja mora postati samostojna tudi v tem, da bo predvsem uporabljala lokalne vire surovin, in to od uporabe in predelave raznovrstnih odpadkov iz podjetij, kakor tudi gospodinjstev do izkoriščanja naravnih bogastev. Številna podjetja se bodo morala orientirati tudi na izdelavo galanterijskih predmetov široke potrošnje, ki so trenutno najbolj iskani in najbolj pogrešani.

Kot je bilo že omenjeno so nekatera podjetja kot »Ilirija«, »Kuverta«, »Karton«, »Žika«, »Elektra«, »Strojpis«, »Tribuna« in »Pletenina« že v preteklem letu do neke mere začela izpolnjevati navedene naloge. Podjetje »Ilirija« je n. pr. pričelo proizvajati nove artikle kot polirno pasto, črnilo, likopodium za prašenje kalupov v livarnah, avtografski in pretiskarski papir, ki sta bila doslej izključno uvozna artikla in s katerima moremo kriti potrebe vse države.

Podjetje »Spectrum« je pričelo z izdelavo stekla za avtomobilске reflektorje, podjetje »Kuverta« s proizvodnjo špecerijskih vrečk, podjetje »Karton« je nadomestilo uvoženo knjigoveško platno z domačim platnom. Podjetje »Tribuna« je pričelo z izdelovanjem igrack predvsem skirojev in brzostrelk. Tudi za letošnje leto so nekatera podjetja že pričela s pripravami, nekatera pa tudi že s praktično izdelavo novih artiklov. Tako n. pr.:

1. Podjetja živilske industrije Mestna klavnica s pripravami za predelavo kosti v specialno kostno in parkljevo olje za potrebe v precizni mehaniki, z izdelovanjem margarine kot nadomestila za maščobe in predelavo krvi v dragoceno barvilo albumin za tekstilno stroko. Podjetje »Žika« bo pričelo s proizvodnjo ovsenih kosmičev.

2. V kovinski industriji bomo v letošnjem letu izdelovali avtomatična kladiva, črpalke za kolesa, nove tipe peči, avtodvigala, električne štedilnike, električne pečnjake, mlinčke za kavo, parilnike, sponke, zakovice, vsigalnice, polnilna peresa, tehnične svinčnike itd.

3. V kemični industriji v podjetju »Ilirija« bomo izdelovali akvarelne barve v tubah in palčicah, črnilo za štipiljke, krojaško kreda, navadne in litografske tuše, čevljarski vosek, čistilo za semiš usnje, kopirni lak za pozitiv kopije, jedkovo lužilo, tempera plakatne barve, od katerih so se zadnji trije artikli doslej uvažali.

V podjetju »Spektrum« bomo pričeli z izdelovanjem rebrastih reflektorjev za gledališča, ki so bila doslej prav tako uvozni artikel in jih tudi doslej še nihče v Jugoslaviji ne izdeluje.

V tekstilni industriji bomo poleg številnih drobnih artiklov izdelovali v tovarni »Volnenka« svileni taft za dežnikovino. V tovarni »Dežnik« kovinsko ogrodje za dežnike. Tudi tega ogrodja doslej v naši državi ne izdeluje nobeno podjetje.

Poleg navedenih artiklov, ki imajo predvsem značaj industrijske proizvodnje, pa smo na podlagi obstoječih možnosti tako še v industrijski proizvodnji, kakor tudi v obrtni dejavnosti predvideli doslej še 132 novih, predvsem galanterijskih predmetov, ki so v stari Jugoslaviji bili v večini primerov uvoznega značaja. Med te predmete spadajo n. pr. glavniki, gumbi, bakelitni kozarci, lesne zaponke, škarje, noži, cedila, šestila, žepna ogledala, vrste artiklov iz lesne galanterije in kozmetike, traki za pisalne stroje, znatne količine 20 novih artiklov iz ščetkarske stroke, čopiče, metle itd., usnjeno galanterijo in vrvarske izdelke. Doslej je samo zadruga igračkarjev prevzela 40 % novo predvidenih artiklov v drobni galanteriji. Zadruga »Železo-Promet« pa se je obvezala, da bo iz odpadkov v kovinski proizvodnji izdelovala 30 novih artiklov kot so n. pr. grebači, nasadila, ročaji za kovčke, okovje za pohištvo itd.

Vendar pa je potrebno, da se na proizvodnjo naših artiklov usmerijo tudi še vsa ostala podjetja, ki doslej k temu še niso pristopila, da vsa podjetja, podrobno prestudirajo vse še neizkoriščene možnosti tako v kapaciteti kot v surovinah. Le ob taki orientaciji si bodo podjetja zasigurala tudi vse možnosti za doseg in presego plana tržnega dobička, kajti za surovine iz lokalnih virov surovin podjetjem ne bo treba plačati višjih cen, kar jim bo omogočilo konkurenco z republiškimi in zveznimi artikli na prostem trgu, če bodo seveda posvečala dovolj skrbi tudi kvaliteti artiklov. V kolikor bodo podjetja lokalnega značaja, ki bodo vršila proizvodnjo za socialistično prosto prodajo, prejemale surovine iz centralnih virov, bodo za te morala plačati višje cene. Zato je predvsem v lastnem interesu podjetij, da prvenstveno uporabljajo surovine iz lokalnih virov. Izpolnitev plana tržnega dobička predstavlja v letošnjem letu eno od osnovnih nalog lokalne proizvodnje, kar dokazuje tudi to, da predstavlja ta postavka najvišjo postavko v dohodkih našega proračuna. V zvezi s tem so glavne naloge lokalne proizvodnje:

1. Razviti novo lokalno proizvodnjo, ki bo sposobna proizvajati nove artikle predvsem z uporabo lastnih virov surovin. V zvezi s tem tudi v rajonskem merilu takoj organizirati podjetja za zbiranje odpadkov.

2. Obogatiti asortiman in kvaliteto po želji in okusu potrošnika.

3. Skrbeti za doseg in presego tržnega dobička in njegovo pravočasno odvajanje.

Na tej bazi se bodo koncem letošnjega leta ocenjevali uspehi lokalne proizvodnje in lokalnega gospodarstva, ker je tudi v njih pogojena izgradnja socializma.

V proizvodnji za čim boljše izpolnitev navedenih nalog bomo na področju lokalne proizvodnje morali znatno večjo skrb posvetiti tudi obrtništvu. To je namreč tisto področje naše proizvodnje, ki je spo-

sobno do najvišje mere zadovoljevati okus potrošnika, in ki more znatno bogatiti našo proizvodnjo. Dosledno se moramo ravnati po tem, kar je dejal tov. **Marinko**: »Dvig proizvodnje za široko potrošnjo nujno zahteva angažiranje obrtništva in forsiranje obrtniške proizvodnje, reparatur in storitev.«

Resno se bomo morali oprijeti naloge tudi iz tega vidika, da zboljšamo število učencev v obrtništvu, kjer je danes položaj tak, da moremo n. pr. v urarski stroki kriti komaj le še 30 % potreb, pri tem pa ima navedena stroka le enega učenca. Isti je primer v precizni mehaniki. Zelo majhno zanimanje vlada tudi za knjigoveško stroko, kjer trenotno ni niti enega vajenca, kleparska stroka pa šteje vsega skupaj 7 vajencev.

Izredno kritična je dalje še kotlarska obrt, v kateri imamo vsega skupaj le troje obrtnikov, dalje pada število obrtnikov še v naslednjih strokah: krovci, vodovodni in električni instalaterji, pečarji, dežnikarji, lončarji in vulkanizatorji. Vendar pa so prav to tiste panoge dejavnosti, ki jih potrebuje sleherno gospodinjstvo in vsak poedinec.

Prav zato je tudi ustanavljanje servisnih centrov izredne važnosti, ker bomo tako njih obrtniško dejavnost lahko razmahnili in jo zopet približali potrebam potrošnika. Pri tem pa je napačno in nesmiselno siliti obrtnike, da se v navedene centre lahko vključijo le, če postanejo stalni nameščenci teh centrov.

Izpolnitev te naloge bo v letošnjem letu toliko lažja, ker smo za letošnje leto planirali tudi potrebe za obrtniško uslužno in reperaturno dejavnost. Posebno skrb morajo temu vprašanju posvetiti RLO, ki morajo plan uslužnostnih podjetij izdelati bolj konkretno, izvirajoč iz trenutnih dejanskih potreb prebivalstva pri tem pa že upoštevati pogoje in nujnosti razvoja posameznega rajona.

Plan investicij.

V letošnjem letu bomo 94 % investicij, katerih brutto vrednost znaša 198.100.000 din, krili iz lastnih sredstev izven proračuna. Od navedenih investicij odpade letos na RLO 22,6 %. Vrednost letošnjih investicij se napram planskim investicijam v letu 1948 poveča za 15.241.000 din, t. j. za 8,33 %. Na vrednost investicij za družbeni standard odpade 175 milijonov din, t. j. 20.376.000 din ali 13 % več kot l. 1948, na investicije za kapitalno izgradnjo pa 23.100.000 din, t. j. 18,2 % manj kot preteklo leto. Razmerje med investicijami za kapitalno izgradnjo in družbenim standardom znaša v letošnjem letu 11,6 % : 88,4 % ter se za 10,9 % zboljša v korist družbenega standarda. Navedeno razmerje, kakor tudi ostale naloge iz našega letošnjega investicijskega plana potrjujejo linijo, ki jo je nakazala zvezna skupščina in ki so jo potrdili sklepi II. plenarnega zasedanja CK KPJ. Te naloge so naslednje:

Od zneska za investicije v kapitalno izgradnjo odpade najvišji znesek, t. j. 16 milij. ali 69,56 % na kmetijsko dejavnost. Navedeni znesek predstavlja na tem področju napram investicijam v letu 1948 269 % povišanje ter se razdeli takole:

Na ekonomijo »Jesenkovo« 10.530.000 din, na »Cankarjevo« 4 milijone 100.000 din, na ekonomijo »Jelšingrad« 600.000 din in na ekonomije RLO in KLO Polje skupno 770.000 din. S pomočjo tako visokih investicij bomo mogli bistveno spremeniti stanje naših ekonomij in že v letošnjem letu poskrbeti, da se bo prehrana prebivalstva našega mesta bistveno zboljšala.

Glavna naša naloga v smislu že navedenih sklepov II. plenarnega zasedanja CK KPJ je, da v letošnjem letu na področju kmetijstva iz-

vršimo take investicije, katerih izpolnitev jamči bistveno izboljšanje preskrbe našega prebivalstva. Realizacija navedenih investicij nam v letošnjem letu omogoča povečati na naših posestvih orne površine skupno za 29 ha, od tega za kulture vrtnin 8,80 ha, s čimer se bo povečala produkcija vrtnin za 550 t. Dalje povečati število krav, predvsem mlekaric, za 62 glav, število prašičev na vseh ekonomijah za 570 glav, število kokoši, gosi in rac za preko 1.000 komadov, ter število kuncev za 110 kom. — Tudi investicije na področju kmetijstva predstavljajo neposreden dvig družbenega standarda.

V investicije za kapitalno izgradnjo bomo dalje investirali 4 milij. din za gradnjo nove kužne klavnice. V podjetju »Mleko« bomo investirali 500.000 din za gradnjo posebnega stolpa, kjer se bo vršila predelava mleka, za kar so prvi poizkusi že uspeli.

V industriji gradb. materiala bomo skupno investirali 2.100.000 din. Od tega v podjetju Mestno pečarstvo 1.600.000, s katero investicijo bomo odpravili grlo peči in povečali proizvodnjo za 100 %, t. j. na 700 ton letno.

V podjetju »Zidak« pa bomo z novimi tirnimi in sušilnimi napravami, za kar bomo investirali 500.000 din, znatno znižali stroške in poenostavili delo v obratu.

Z napravo žage v podjetju Mestno tesarstvo bomo sprostili obremenitev žage na Škofljici ter istočasno dvignili proizvodnjo podjetja.

Važnost vprašanja stanovanjskih gradenj, na katerih bo v letošnjem letu tako v zvez., kakor tudi rep. in lokalnem merilu največ poudarka, se bo izredno močno odražala prav na področju našega mesta, kjer bo skupna vrednost investicij znašala 365 milij. Od tega vrednost rep. in zvez. investicij 247.700.000 din, vrednost naših investicij pa 117.300.000 din. Od te vrednosti odpade na investicije RLO₂ 27,4 %.

S tolikšno gradbeno dejavnostjo na stanovanjskih gradnjah se bo samo v letošnjem letu dvignila stanovanjska površina za 246.534 m² ter presegla naloge petletnega plana za 45 %. V letošnjem letu se bo dograjevalo in na novo gradilo skupno 1946 stanovanj, s čimer bo prekoračena naloga petletnega plana našega mesta za 54 %. Ob 100%-ni izvršitvi nalog petletnega plana bi se v l. 1951 zvišala stanovanjska površina na posameznega prebivalca za 13 m². Z izpolnitvijo nalog, nakazanih v letošnjem letu, pa se bo navedena površina dvignila že za 4 m².

Nadaljnje investicije na področju družbenega standarda so predvidene še:

za komunalno gospodarstvo 22.700.000 din. Od tega

1. za izgradnjo novih vodnjakov v Klečah	8.400.000 din
2. za nadaljevanje del na zbiralnem kanalu	4.600.000 »
3. za dograditev komorne peči četvorke	4.700.000 »
in 4. za izvršitev težkih tlakov Streliške ulice	5.000.000 »

Znesek din 14 milij. bo investiran za novogradnjo Doma učencev v gospodarstvu s kapaciteto 200, s čimer bomo lahko uspešneje reševali tudi ostale važne naloge tega področja, o katerih smo danes že govorili.

Na področju zdravstv. dejavnosti bomo z zneskom 18 milij. din dokončali novogradnjo Dečjega doma.

Zadnjo postavko v vrednosti 3 milij. din pa predstavlja novogradnja Doma igre in dela.

Za izvršitev navedenih planskih del bomo morali zastaviti v letošnjem letu vse sile in najostreje nastopiti proti slehernemu prekršku planske discipline.

S tem pa seveda ni rečeno, da na področju investicijske dejavnosti v letošnjem letu ne bomo končali tista dela, ki so nam preostala že iz

pr. leta kot n. pr. oba rajonska domova, dečje jasli na Resljevi c., dograditev sušilnice in konzervirnice v podjetju »Vinocet« in še nekatera druga večja dela, ki se bodo krila preko kreditnega plana.

Poleg navedenega bomo morali s pomočjo lastnih sredstev, ki jih bomo lahko ustvarili z dobrim gospodarstvom v naših podjetjih, izvršiti še številna dela na področju komunalne dejavnosti, t. j. predvsem ureditev parkov in nasadov, posvetiti znatno več pažnje zunanjemu izgledu mesta, kar mora postati resna skrb naših RLO. Razvijati dalje mrežo uslužnostnih podjetij kot so pralnice, krpalnice, likalnice itd., ki služijo predvsem v razbremenitev žene, matere in gospodinje. Z zadovoljivo rešitvijo navedenih podjetij in zadostnim številom jasli in DID-ov bi n. pr. na področju Ljubljane trenutno lahko mobilizirali še 2.261 žena. Dejstvo, da je v pr. letu 116 žena-mater zapustilo službe, je samo dokaz in resen opomin, da smo to nalogo preveč zanemarili. Vsekakor to ni izključno samo naloga MLO ozir. RLO, temveč tudi naloga vseh podjetij in ustanov, ki zaposlujejo žene. Žene same pa so prav tako dolžne, da zaostrijo to vprašanje in prisilijo uprave podjetij, kjer so zaposlene, da jim omogočijo njihovo udejstvovanje v borbi za izgradnjo socializma s tem, da dajo na razpolago potrebna sredstva za gradnjo provizorijev ali adaptacijo bodisi Didov ali jasli.

Tovariši in tovarišice! Plansko leto 1948 je bilo odločilno v naši petletki. V njem smo premagovali ogromne napore za premostitev vsakovrstnih težav, predvsem za ustvaritev pogojev, da se bomo čimpreje mogli osloniti na lastne sile. Leto 1949 pa bo prav tako važno in odločilno, ker terja od nas izpolnitev sleherne naloge, kar pomeni novo veliko zmago, do katere nas vodita naša Partija in tov. Tito. Borba za dosego uspehov v izgradnji socializma, ki je jasno nakazana tudi v predloženem proračunu, je danes naš odgovor vsem svražnikom in klevetnikom. V njih se izgublja vse trditve, vsa podtikanja in pretvarjanja, ki z resnico nimajo in ne morejo imeti ničesar skupnega.

Predsednik Kontrolne komisije tov. **Bajuk Stanka** poda naslednje poročilo:

V zvezi z reorganizacijo Splošne državne kontrole v okviru cele države so formirane KK pri okrajnih mestnih in rajonskih LO-ih, ki vršijo kontrolno delo v okviru nalog teh LO-ov. Da bi kontrola lahko čim uspešneje vršila svoje naloge in pomagala pri odstranjevanju pomanjkljivosti pri izvajanju planskih nalog, so člani kontrolnih komisij predstavniki možičnih organizacij, in sicer: Fronte, Sindikata, ZB, in mladine in AFŽ. S tem se bo kontrola približala delovnim množicam in bo dobivala pomoč pri usmerjanju svojega dela, upoštevajoč signale in pritožbe, ki jih bodo te organizacije dobivale po svoji liniji.

Naše delovne množice so v preteklem letu pod vodstvom naše Partije s tov. Titom na čelu izbojevale veličastno zmago pri izpolnjevanju nalog našega petletnega plana. Ta zmaga je pomembna še posebej z ozirom na to, ker so bili ti uspehi doseženi kljub nepredvideni in nerazumljivi klevetniški gonji od strani SZ in držav ljudskih demokracij in z ozirom na to, da je bilo to leto najtežje.

Veliki uspehi, ki so bili doseženi pri izvajanju planskih nalog petletnega plana našega mesta pričajo o ogromnih naporih, ki jih dnevno vlagajo delovni ljudje našega mesta za izgradnjo socializma, prepričani v pravilnost naše poti, po kateri nas vodi naša Partija in tov. **Tito**.

Potrebno pa je, da ob tej priliki, ko sprejema skupščina proračun za l. 1949 in s tem nelahke naloge za novo plansko leto, poudarimo nekatere pomanjkljivosti in napake, ki so čestokrat resna ovira pri

uspešnem delu in premagovanju težav, ki stopajo na pot izgradnje socializma pri nas.

Težka industrija, na katero področje je letos preusmerjen naš petletni plan, bo potrebovala ogromno delovne sile, kvalificirane in nekvalificirane, in bodo tudi naša lokalna podjetja morala dati kader v težko industrijo, ki tvori ključ, za nadaljnji razvoj socializma pri nas. Tako bo morala n. pr. livarska stroka naše lokalne industrije dati 10 kvalificiranih delavcev, med temi 5 livarjev, Litostroju. S tem nastaja vprašanje izkoriščanja in dviga kapacitete naših livarn.

To vprašanje postaja pereče ne smo v livarski stroki, ampak je sploh vprašanje mobilizacije delovne sile in dviga strokovnega kadra važen pogoj za uspeh v tem letu.

Če kritično pogledamo na dosedanje delo in uspehe v tem pogledu, moramo ugotoviti, da tudi odgovorni organi pri MLO in RLO, posebno pa podjetja tu niso v zadostni meri pripomogli k dvigu potrebnega strokovnega kadra. Še tam, kjer so se tečaji organizirali, so pokazali odgovorni organi zelo malomaren odnos do tečajnikov in tečajev sploh. Tako je n. pr. kontrola morala intervenirati za tečaj priučenih delavcev gradbene stroke, da so sploh dobili potrebne zvezke, svinčnike itd. DO intervencije KK MLO se uprava Megrada, ki je odgovorna za organizacijo tečaja, ni zmenila za prošnje vodje tečaja, da se jim pre-skrbe najosnovnejše potrebščine. Prav tako so česti primeri, da žive tečajniki in vajenci v smešno slabih prilikah, tako v pogledu stanovanja, prehrane itd.

Na drugi strani se zlasti od strani vodstev podjetij premalo posveča pažnje izboljšanju delovnih pogojev po podjetjih, zaradi česar se dogajajo primeri, da delavci zapuščajo podjetje in odhajajo k privatnikom.

Delavci livarne Zvon so delali skozi celo zimo v takih prostorih, da v primeru dežja sploh niso mogli delati, ker je streha vsa raztrgana, poleg tega so delavci izpostavljeni mrazu in prepihu. Kljub temu, da namerava Poverjeništvo za industrijo in obrt izvršiti reorganizacijo te livarne, je nepravilno, da delavci cele mesece delajo v takih pogojih, ki se dajo z malimi stroški in malo porabo delovnega časa izboljšati. V taka podjetja, ki so pa po svoji proizvodnji zelo važna za naš plan, je jasno težko dobiti delovno silo in vajence. Zaradi pomanjkanja delovne sile podjetje Zvon ne izkorišča svoje kapacitete in ne more zadostiti nujnim potrebam važnih podjetij, kot so opekarne, ki tvrijo važen člen v gradbeni stroki. Kontrolna komisija je ugotovila, da bi se s pojačanjem delovne sile za 2 livarja in 2 priučena delavca zvišala proizvodnja za 100 %.

Kapaciteta rajonskega podjetja Kristal je izkoriščena 30% zaradi tega, ker gredo strokovnjaki te stroke raje k privatniku, ker imajo boljše delovne pogoje.

Mestno podjetje Pletenina ima 2 vajenca, namesto 12 z ozirom na število zaposlenih kvalificiranih delavcev.

V istem podjetju je zaposlen strojnik, ki dela brez izmene ter zasluži mesečno z nadurami tudi do 20.000 din. Uprava podjetja in odgovorno poverjeništvo pri MLO ni pokrenilo ničesar za vzgojo novega kadra, da bi vsi delavci, tudi kvalificirani, lahko izkoristili letni dopust, ki jim po zakonu pripada. V takem primeru je tudi podjetje v nevarnosti, da zaradi odsotnosti strokovnjaka bodisi zaradi bolezni ali premestitve, sploh ne more obratovati. Poleg tega se pa spričo takega odnosa do vzgoje novega kadra resno postavlja vprašanje razvoja naše lokalne industrije.

Važno vprašanje je vprašanje evidence, in sicer evidence fondov v trgovini in evidence trošenja materiala. Tu se je vodila premalo ostra in uporna borba za uveljavljanje evidence. So primeri da se celo s strani vodilnih ljudi v podjetjih še vedno kaže odpor in nerazumevanje do točne evidence, brez katere si ne moremo zamisliti planskega gospodarstva.

Pri tako velikem podjetju kot je Megrad, kjer se trošijo dnevno ogromne količine materiala, recimo se sploh ne da ugotoviti, kako in kje je bil ves dobavljeni material potrošen. Taka nepreglednost nad porabo materiala omogoča izkriščenje tako dragocenega materiala v druge namene, kar gre bodisi na račun kvalitete ali celo na račun plana. Da se take zlorabe dogajajo po podjetjih in tudi od strani odgovornih ljudi, nam dokazuje primer Poverjenišva za komunalne zadeve, kjer so šle velike vsote državnega denarja za koristi posameznikov ali pa se sploh ni dalo ugotoviti, v kakšne svrhe je denar in material potrošen.

Posamezna poverjenišva kot planska komisija, ki razdeljuje material podjetjem in poverjeništvom, niso vodila zadostne kontrole nad dejansko potrošnjo materiala, n. pr. Lesonit, ki ga je Poverjenišvo za komunalne zadeve prejelo od planske komisije, in ki predstavlja danes dragocen material za naše gradnje, se je porabil za privatne potrebe poverjenika in drugih nameščencev.

Lužni kamen, katerega je Poverjenišvo za industrijo in obrt dodelilo podjetju »Bivši Pirnat«, se je porabil za izdelavo mila za privatne potrebe nameščencev.

Lansko leto v mesecu novembru je kontrola ugotovila, da so med podatki o fondih garantirane preskrbe poverjenišva in podjetij ter dejanskimi zalogami po skladiščih ogromne razlike. Jasno je, da je poslovanje in pravilna ter redna preskrba v taki situaciji otežkočena in ne daje garancije za pravilno porabo fondov.

Uvedba točne evidence in proverjanje te evidence na vseh področjih naše dejavnosti, je neodločljiva naloga poverjeništev.

Mnogo napak in škode bi lahko preprečili s pravilnim in točnim evidentiranjem in s pravočasno kontrolo nad trošenjem materiala, z določitvijo norm potrošnje itd.

Na splošno tudi lahko rečemo, da je netočna evidenca po naših poverjeništvih kot po rajonih čestokrat ovira za uspešno sprovajanje nalog.

Plan odkupa žita in živine je bil presežen v nekaterih primerih precej visoko, o čemer je že govorila tov. preds. Planske komisije in prav te številke nam kažejo nerealnost planiranja spričo nepoznavanja prilik — netočne evidence posevkov in zmogljivosti posameznih gospodarstev. Vemo pa tudi, da je mnogo primerov, da kulaki niso zadostili svojim obvezam do države in da v mnogih primerih predpis velikim kmetom ni bil pravilen, torej premajhen in gre preseganje plana predvsem na način malega in srednjega kmeta, veliki pa še prodajajo svoje pridelke po visokih cenah na trgu. Na drugi strani pa so bili tudi primeri, da je dobil kmet previsok predpis, a po ugotovitvah komisije sploh ni pridelal dotične kulture ali pa v veliko manjših količinah kot je znašal celoten predpis. Takí primeri so bili n. pr. v KLO št. Vid, kjer ni evidence nad posevki in se je razrez plana vršil izključno v pisarni po enem samem človeku. Na ta način se ni niti uspešno izvajala diferenciacija med kmeti in je uspešno izvedbo odkupa ovirala predvsem netočna evidenca.

Stanovanjski odseki rešujejo stanovanjsko vprašanje brez evidence nad zasedbo stanovanj in brez evidence prosilcev. Prošnje se

rešujejo skoraj izključno samo na intervencije, tam, kjer intervencij ni, pa naj bo še tako nujen primer — se zadeva ne rešuje.

Jasno je, da takšen način dela ne more biti uspešen pri tako važnem in resnem problemu, kot je pri nas stanovanjski.

Rekonstrukcija našega kmetijstva je v letošnjem letu važna naloga, ki stoji pred nami. To nalogo je jasno postavil pred nas II. plenum CK KPJ in daje velik razmah v socializaciji naše vasi. Gotovo, da je to linijo naša Partija sprovajala že skozi vso dobo po osvoboditvi in da je bil to cilj naše Partije med narodno osvobodilno borbo in še pred vojno. Pravilna politika naše Partije in naše vlade je omogočila in ustvarila pogoje, da danes lahko prehajamo v najširšem obsegu k ustanavljanju kmetijskih zadrug nižjega in višjega tipa in k jačanju državnega sektorja v kmetijstvu. Ti pogoji so bili ustvarjeni z obnovo vasi takoj v prvih letih po osvoboditvi, dalje agrarna reforma, vezane cene, nenehna borba proti kapitalističnim elementom na vasi, ustanavljanje prvih zadrug, državnih ekonomij itd. To vse so bili ukrepi, ki danes omogočajo tako postavljanje nalog glede socialistične preobrazbe kmetijstva pri nas.

V času, ko je razvoj naše industrije dosegel takšen tempo, ko se stalno večja število delavcev, ki prihajajo iz podeželja v industrijo in gradilišča, naše kmetijstvo kljub temu, da smo dosegli predvojno ravan v proizvodnji, ne more več zadostiti potrebam in zahtevam delavstva in mestnega prebivalstva. Cilj postavljenih nalog je odprava nesorazmerja med industrijo in kmetijsko proizvodnjo.

Tu moramo ugotoviti, da so naši lokalni forumi do sedaj temu vprašanju posvečali premalo pažnje, in da je bilo delo na tem področju zelo skromno in ni rodilo zadovoljivih uspehov. Čestokrat se podcenjuje pri nas delo in naloge na področju kmetijstva, ki pa niso nič manj važne kakor za podeželske okraje in upravičeno lahko rečemo še važnejše prav z ozirom na preskrbo mesta. Naše gospodinje morajo drago plačevati zelenjavo in druge kmečke proizvode na trgu. Z ustanavljanjem združnih ekonomij, s pravilnim usmerjanjem proizvodnje industrijskih ekonomij in mestne ekonomije, s pravilnim razumevanjem in odnosom do nalog, ki nam jih je postavil drugi plenum CK KPJ, bomo ogromno pripomogli k boljši preskrbi prebivalstva našega mesta.

Velika ovira, da delo na tem področju ni bilo zadovoljivo, je kader od Poverjenišтва za kmetijstvo MLO in MZKZ navzdol. Jasno, da ne moremo postavljati tega v opravičilo, pač pa kritično ugotoviti, da se temu vprašanju ni posvečalo zadostne pažnje.

KZ na področju mesta Ljubljane se še vedno bavijo skoraj izključno s trgovino in je trgovinski sektor pri MZKZ edini, ki tako rekoč dela, in to slabo dela. Kmetijski in planski odsek niti ne poznata svojih nalog, ne poznata setvenega plana mesta Ljubljane. Odkupni sektor pri ZKZ se bavi z zbiranjem podatkov o kontrahaži oljaric in še te podatke dobiva od Poverjenišтва. Predsednik zveze, sin velikega kmeta, niti ne hodi na seje Upravnega odbora ter se do sedaj še sploh ni seznanil z resolucijo II. plenuma CK KPJ o nalogah kmetijstva. Tajnik je bivši financer, ki ljubosumno čuva svojo administracijo.

Na ta način je razumljivo, da Zveza niti ni vedela, da hočejo kmetje v štepanji vasi ustanoviti združno ekonomijo, boje se pa vključiti v ekonomijo tri male kmete, češ da imajo premalo sposobne delovne sile in preveč majhnih otrok; razumljivo je, če kadar in vodstvo ZKZ ne pozna svojih nalog, da jih tudi ne more sprovajati.

Premajhna pomoč KZ je tudi od strani političnih organizacij. Posledica tega je, da občni zbori, ki so se vršili zadnji čas po KZ, dejansko

niso prinesli pozitivnih rezultatov v razkrinkavanju in odstranjevanju kulaških in špekulativnih elementov iz združnih odborov, ki so, lahko rečemo, glavna ovira za ustanavljanje združnih ekonomij na našem področju (primer Ježica, Vič). Vprašanje, ki ga bomo morali letos še bolj zaostriti, je vprašanje finančne discipline, vprašanje urejenega knjigovodstva po naših podjetjih in vprašanje operativne kontrole na tem področju. Tu je potrebno zaostriti osebno odgovornost nameščencev in vodilnih ljudi po podjetjih in ustanovah. Vsako samovoljno izkoriščanje kreditov za druge namene povzroča škodo in anarhijo pri sproajanju planskih nalog in povzroča resno oviro za uspešno izvajanje našega plana.

Primer Poverjenistva za komunalne zadeve, kjer smo ugotovili skrajno neodgovoren odnos do ljudske imovine in finančne discipline, kaže, kakšno škodo povzroča nekontrolirano in neevidentirano finančno poslovanje. Tu so se trošili krediti v razne namene in celo privatne, in to od poverjenika navzdol do posameznih uslužbencev na poverjenistvu in podjetjih in to brez vodstva knjigovodstva in utemeljitve izplačil. Kredit za živalski vrt v znesku 852.000 din se je trošil brez vednosti in odobritve IO MLO za dobavo avtomobilov, investicijski banki pa je bil priložen lažni račun o delih na živalskem vrtu, ki sploh niso bila izvršena. Iz tekočega računa poverjenistva, katerega je poverjenistvo prevzelo od bivše »Direkcije za splošne zadeve«, so se izplačevali potni stroški, neupravičeno dajale nagrade za nadurno delo, dajala posojila posameznim uslužbencem itd. Za vsoto din 103.518,50 pa kontrola sploh ni mogla ugotoviti, v kakšne namene je bila trošena.

Na račun kredita za kopališče na Ljubljani so vršili razna dela pri hiši poverjenika, in sicer: naprava vrtna ograja, otroške gugalnice, naprava hišne kanalizacije itd. Mizarska delavnica podjetja Snaga je izdelovala otroške posteljice za poverjenika in ostale nameščence podjetja. Knjigovodkinja podjetja Snaga je prejela za nadurno delo 12.000 din nagrade, ugotovljeno pa je bilo, da ni bilo nobenega utemeljenega vzroka za nadurno delo.

Tovariši, ta primer kaže, da je vsako podcenjevanje pravilno urejenega finančnega poslovanja in operativne kontrole škodljiva in rodi lahko resne posledice za našo gospodarstvo.

Omenila bi še eno vprašanje, ki dostikrat opravičeno vzbuja nezadovoljstvo in kritiko delovnih ljudi, to je vprašanje socialističnega odnosa nameščencev po naših ustanovah in podjetjih do državljanov. Nepravilni in včasih grobi, današnjega človeka nevredni odnosi do ljudi se zlasti kažejo po stanovanjskih odsekih po rajonih in po naših trgovinah.

Dejstvo je, da je spričo zaostritve stanovanjske krize v Ljubljani težko delo po stanovanjskih odsekih, da se vsem upravičenim prosičcem vsled pomanjkanja primernih stanovanj, ne more zadostiti. Toda poleg drugih napak, ki bi se s pravilnim in urejenim poslovanjem odsekov dale odpraviti, je odnos do strank eno izmed zelo važnih vprašanj, ki opravičeno vzbuja med ljudmi nezaupanje do stanovanjskega oblašva. Ni malo takih primerov, ko se stranke obračajo na KK namesto na stanovanjske odseke za stanovanje ter se pritožujejo čez nameščence po rajonih, ki jim nočejo niti objasniti, zakaj ne morejo dobiti tega ali onega stanovanja.

V največ primerih ljudje na podlagi vljudne in pravične obrazložitve razumejo težave, ki se pojavljajo na poti izgradnje socializma, ne razumejo pa tega, da je mogoč v taki državi kot je Titova Jugoslavija takšen neljudski odnos do delovnega človeka.

Poleg strokovne vzgoje našega kadra po uradih in podjetjih je važna vzgoja socialističnega patriotizma, socialističnega odnosa do dela in državljanov.

Da so naše množice pravilno razumele stališče naše Partije do resolucije Informbiroja, nam pričajo uspehi preteklega planskega leta, nam potrjujejo dnevni napori naših delovnih množic na vseh področjih dela. Naši narodi se zavedajo bolj kakor kdaj koli prej, da bomo zgradili socializem tudi brez pomoči SZ in držav ljudskih demokracij.

V tej smeri, tovariši, moramo vsi razvijati svoje delo, pomagati pri odpravljanju težav in napak, ki se pojavljajo spričo take situacije še v večji meri.

Kako potrebna je množična kontrola in sodelovanje najširših množic pri odstranjevanju raznih pomanjkljivosti, dokazuje tudi ukrep Ljudske Fronte o ustanavljanju ljudske inspekcije po osnovnih frontnih organizacijah, po terenu in sindikalnih organizacijah po podjetjih.

Organi ljudske inspekcije bodo vršili kontrolo nad izvajanjem ukrepov za dvig življenjskega standarda, nad pravilnim poslovanjem naših trgovin in ustanov, ki služijo delovnemu človeku. Grupe ljudskih inspekcij bodo tudi velika pomoč kontrolnim komisijam pri njih delu.

Z novimi planskimi nalogami, ki jih pred nas postavlja proračun MLO, bomo v tem letu ponovno dokazali svojo pripadnost KPJ s tov. Titom na čelu in z dejanji ponovno potrdili pravilnost poti naše Partije.

Po 15 minutnem odmoru otvori delovni predsednik diskusijo ter pozove kot prvega diskutanta

tov. **Repič Ivanko**, ki izvaja:

Ko razpravljamo danes v zvezi s proračunom o dejavnosti, uspehih in nalogah naših gospodarskih sektorjev, bi se dotaknila tudi vprašanja našega šolstva, katerega delo je nerazdružno povezano z našim življenjem, našim razvojem in izgradnjo socializma.

V sklopu velikih in odgovornih nalog naše načrtne gospodarske in kulturne izgradnje je še prav posebno poudarjen pomen in vloga šolstva. Šola oblikuje in vzgaja novo pokolenje, zato ni le važen, temveč tudi eden izmed najobčutljivejših faktorjev pri izgradnji socializma. Usposobiti je treba mladino, da bo s svojim znanjem sposobna služiti potrebam našega gospodarskega in kulturnega razvoja, da bo sposobna, pa tudi voljna reševati naloge, ki se bodo postavljale pred njo, in to: reševati jih v duhu borbe proti tradicijam starega reda in v duhu borbe za očuvanje in razvijanje pridobitev NOB. Zato ni dovolj, da pridobi mladina v šoli le temeljito in resnično znanje na znanstveni podlagi, temveč je potrebno, da izoblikujemo iz nje lik novega človeka, človeka socialistične miselnosti in dejavnosti, ki bo z neomajnim zaupanjem v svoje delo pripravljen premagati vse ovire za doseg postavljenih ciljev.

Velika pomembnost šolstva je podčrtana v predlogu novega proračuna, ki predvideva skoraj 60 milijonov za potrebe osnovnih šol, gimnazij z učiteljiščem in vzgojnih ustanov. S to vsoto, ki vsebuje tudi plače učiteljstvu in profesorjem, je podana možnost, da bodo izvršene naloge, katerih izvedba je odvisna od materialne osnove.

Izmed šol, ki spadajo v delokrog poverjenišтва, deluje na področju MLO v tekočem šolskem letu 16 osnovnih šol in ena sedemletka (v Polju) s 6146 učenci, 10 popolnih, dve nižji in 1 klasična gimnazija

s 7779 in učiteljišče s 403 dijaki. V skupnem številu 14.328 ni v primerjavi s številom v stari Jugoslaviji vidnejše razlike, pač pa se že močno odražajo posledice nove šolske politike v socialnem sestavu gimnazijcev, predvsem nižješolcev, izmed katerih je 22 % iz delavskih družin.

Z veliko odgovornostjo rešuje naša ljudska oblast vprašanje dijakov, ki bi jih socialne prilike ovirale pri študiju. Skrb za te dijake se izraža v najvišji proračunski postavki poverjenišтва 10.244.000 din, od katerih je 8.644.000 din določenih za dotacije srednješolskim domovom, 1.600.000 din pa za štipendije gimnazijcem. Tako se je postavka za srednješolske šolske domove zvišala v primerjavi z lanskim letom za preko 3 milijone, za štipendije pa za 900.000 din. Ta porast nam potrjuje prizadevanje naše oblasti, da se dokončno odpravijo krivice starega družbenega reda, ki je uveljavljal monopol tudi pri izobrazbi.

Odločnejši pa bomo morali biti pri reševanju vprašanja dijaških kuhinj, zlasti za dijake, vozače, kjer ne moremo priti preko perečega vprašanja prostorov.

V teku decembra in januarja so se organizirale na šolah tako imenovane **mlečne kuhinje**, za katere smo prejeli od mednarodne pomoči mleko in kakao. V njih dobi malico dnevno 8023 otrok, podvzeti pa so koraki, da bo deležno te ugodnosti še nadaljnjih 2900 otrok, torej vsi šoloobvezni otroci.

Pod kakšnimi pogoji in kako poteka delo na naših šolah?

V zvezi s tem vprašanjem se na terenu pogosto postavlja vprašanje preobremenjenosti prostorov.

Ljubljana je bila v dobi stare Jugoslavije privilegirano kulturno-prosvetno središče, ki je imela v nezdravem sorazmerju z zanemarjenim podeželjem močno razvito omrežje osnovnih, meščanskih šol in gimnazij, zato se tu po vojni niso pojavili problemi pomanjkanja učnega kadra, niti prostorov, kajti šolska poslopja so ostala nepoškodovana. Ravno nasprotno: Ljubljana je morala reševati vprašanje sorazmerne razporeditve učnega kadra z vidika republiških potreb. Zato se je povprečje števila učencev posameznih oddelkov povečalo od 28 na 41 učencev ter se na ta način sprostilo 30 učiteljev za načrtno razporeditev.

Potrebe po novih strokovnih kadrih in s tem v zvezi narekujoča nujnost otvoritve novih strokovnih šol in internatov so zahtevale tudi najracionalnejšo izrabo vseh prostorov. V vseh šolah se je uvedel zato pouk v dveh turnusih in sprostilo 10 poslopij (4 za internat, 1 gradb. tehnikum, 1 učiteljišče, 3 JA, 1 strok. šola).

Z reorganizacijo sedemletk, t. j. z vključitvijo sedemletk v sestav gimnazij ter demokratizacijo šolskega sistema, je močno porastlo število dijakov, zlasti v nižjih gimnazijah. Tako imamo v letošnjem šolskem letu v Ljubljani 5103 nižješolce, t. j. za 1319 več kot v preteklem šolskem letu. S tem se je povečalo povprečje v posameznih oddelkih in imamo že preko 100 oddelkov z nad 40 dijaki in 60 oddelkov z nad 50 dijaki, kar pomeni že preobremenitev oddelkov in ovira normalen potek pouka. Skoraj vsa poslopja so izven rednega šolskega pouka še zasedena z raznimi tečaji, seminarji, večernimi gimnazijami itd., vsled česar trpijo higienske prilike, saj se prostori ne morejo nikdar dovoljno prezračiti in očistiti. Zato bo treba kot eno najnujnejših vprašanj šolstva rešiti v bližnji bodočnosti ravno vprašanje prostorov. Začasno si pomagamo na ta način, da zamenjujemo prostornejša poslopja osnovnih šol z gimnazijskim poslopjem,

kot n. pr. v Mostah. V načrtu pa je tudi nadzidava šolskih stavb, v kolikor bi po komisijskem pregledu prišle za to v poštev.

Po staležu je v Ljubljani 187 dekretiranih učnih moči na osnovnih šolah in 345 na gimnazijah. Prevladuje starejši kader, zlasti pri osnovnošolskem učiteljstvu, izmed katerih ima 51% nad 20 službenih let (gimnazije 41%). Naravna posledica tega je, da **delo na šolah** ne poteka s potrebno revolucionarnostjo in borbenostjo.

Vendar je treba priznati, da je pa velika večina pokazala vso pripravljenost sodelovanja v smislu novih potreb našega gospodarskega in kulturnega razvoja. Vkljub povečanim zahtevam, ki jih stavlja šolsko delo pred naše pedagoške delavce, jih sodeluje 138 na raznih tečajih, seminarjih, strokovnih šolah itd. s skupnim številom ur 965 tedensko.

Pri mnogih se kaže prizadevanje, da se izboljša in dvigne kvaliteta pouka na osnovi napredne znanosti. V tem prizadevanju je mnogo dobre volje in smo napravili v dobi od osvoboditve že velik korak naprej. Tako je celoten učiteljski in profesorski kader vključen v študij našega gospodarskega in družbenega razvoja ter marksizma in leninizma. Posebna pažnja in skrb je v letošnjem šolskem letu posvečena tudi strokovni izpopolnitvi s strokovnim študijem na osnovi sodobnih znanstvenih pogledov s kritičnim presojanjem dela in uspehov v strokovnih komisijah. Za učitelje tečajnike je organiziran strokovni tečaj, na šolah pa jim mentorji — iz vrst najboljših pedagogov, nudijo vso pomoč in strokovne nasvete.

V znak priznanja za uspešno in vestno delo je v preteklem letu dobilo 249 učiteljev in profesorjev pohvalo, oziroma denarne nagrade.

Čeprav smo v idejnosti pouka že dosegli napredek in izboljšanje, obstoja za uspešnost pouka še močna zaviralna sila: pomanjkanje primernih učbenikov in uporabljanje starih metod dela.

Kakor se na eni strani ugotavlja izboljšanje vsebinske strani pouka, tako moramo na drug strani ugotoviti, da pa se pri vsem delu na šoli, tako pri pouku, kakor pri vzgoji, večina pedagogov posluhuje še starih metod dela. Tu pride najbolj do izraza globoko zakoreninjena stara miselnost, s katero so živeli in delali vsa leta svoje dolge prakse. Ob tem vprašanju se ti najbolj razvnamajo stari pedagogi, braneč svoje stare metode kot najboljše, »preizkušene na učencih«.

V velikih časteh je še vedno metoda individualističnega dela, ustrahovalna metoda slabega ocenjevanja, kampanjska izpraševanja, kar ima za posledico nepravilen odnos učencev do učenja in izredno nizke učne uspehe.

Ni še vsem jasno, da izhaja danes cilj vzgoje in izobrazbe iz novih družbenih potreb, iz težnje naroda, iz ciljev in nalog naše borbe in graditve socializma. Zavest, da se mora danes naša mladina usposobiti za vsebinsko nove cilje in naloge kot v stari šoli, da ravno ti novi cilji vzgoje in pouka zahtevajo tudi nov način, nove metode dela, še ni prodrla v miselnost vseh pedagogov.

Vse premalo se proučuje vprašanje **zavestne discipline**, ki je eden najvažnejših elementov socialistične morale. Zato mora vzgoja zavestne discipline biti nerazdružno povezana s celotnim sistemom dela na šolah. Bolj ko se bližamo socializmu, tem bolj prihaja zavestna disciplina do izraza pri delovnih kolektivih, tem bolj bi morala priti do izraza tudi na naših šolah. Skupno s predavateljskim kolektivom bo morala to vprašanje reševati tudi mladinska organizacija, ki do sedaj še ni uspela dovoljno izrabiti razredni in šolski kolektiv v borbi za doseg boljših uspehov, za doseg večje discipline v šolskem

delu in vedenju. Predavateljski kolektiv šole pa bo moral nuditi mladinski organizaciji vso pomoč in podporo, da zavlada na šolah tak delovni elan in disciplina, kot so ga bile polne naše mladinske delovne brigade. Na ta način se morajo dvigniti učni in vzgojni uspehi na naših šolah, ki danes še daleč ne zadovoljujejo, saj je bilo povprečje negativnih ocen konec preteklega šolskega leta ca 25 %, ob I. polletju letošnjega leta pa 41 %, kar pa se le delno lahko opravičuje z objektivnimi težavami kot: pomanjkanje papirja, učbenikov itd., s katerimi se še bore naše šole.

Za primer, kako s pomočjo novih vzgojnih metod in sodelovanjem mladinske organizacije dosežemo lepe uspehe, nam služijo šole za učence v gospodarstvu, kjer so bili doseženi v preteklem letu v posameznih razredih 100 % pozitivni uspehi in v vsem letu ni bilo disciplinskih prekrškov, čeprav so bili v prejšnjih letih na teh šolah primeri nediscipline zelo pogost pojav.

Važen faktor za doseg boljših vzgojnih in učnih uspehov je dom. Roditeljski posveti na šolah kažejo, kako malo ali nič so zainteresirani nekateri starši na tem, kako poteka vzgoja in izobrazba njihovih otrok. Na teh rediteljskih posvetih so skoraj stalno odsotni ravno starši tistih otrok, ki imajo najslabše uspehe in povzročajo vzgojiteljem največje težave. Zanimanje staršev velja navadno tudi le oceni otrokovega učnega uspeha, v razpravljanje o problemih vzgoje, o novih vzgojnih pripomočkih, se ne spuščajo. Mnogo je še takih staršev, ki mislijo, da bodo najbolje vzgojili svoje otroke z dogmatičnim izučavanjem moralnih nauk in tako sami podirajo to, kar se je s trudom in pravilno metodo nove vzgoje v šoli že doseglo.

Da se roditelji čim bolj seznanijo z novimi nalogami šolstva in novo vsebino in metodo vzgoje, je poverjeništvu za šolstvo v sklopu razstave o priliki ljubljanskega festivala sodelovalo z razstavo šolstva, kjer je bila v sliki in besedi pokazana kulturna rast naše mladine po novih smereh vzgoje in izobrazbe. Rajonskim prosvetnim svetom se je dala iniciativa, da v sodelovanju z množičnimi organizacijami organizirajo množične roditeljske sestance, kjer se razpravlja o perečih vprašanjih šolstva in vzgoje, da se tako vskladi vzgojno delo, oziroma doseže enotnost zahtev, sistematičnost in doslednost vpliva šole in doma, kar je nujno potrebno za razvoj volje, značaja in discipliniranosti otroka.

S posebno skrbjo pomaga poverjeništvu reševati vprašanje nadzorstva in vzgoje otrok zaposlenih mater.

V Ljubljani deluje 11 Didov, v katerih je 820 otrok (za 220 več kot v prejšnjem letu), in sicer 326 predšolskih in 438 šoloobveznih.

Velika potreba po otvoritvi novih Didov se čuti vsak dan bolj, primanjkuje pa potrebnih prostorov. Začasno smo si pomagali na ta način, da smo stavili učencem na razpolago šolske sobe, kjer pod vodstvom in nadzorstvom vzgojnega osebja lahko izvršujejo domače naloge in se uče.

Večja aktivnost v otvoritvi novih Didov pri podjetjih in ustanovah se predvideva v letošnjem letu ter je predviden invest. kredit 3.000.000 din za gradnjo novega Dida.

Popolno zasedeni so tudi 3 mladinski domovi z 214 (v preteklem letu 171) in 4 dijaški internati s 795 (v preteklem letu 638) ter otroški dom s 46 gojenci.

Vzgojno osebje vseh teh ustanov je izbrano iz vrst najboljših vzgojiteljev, ki z vso odgovornostjo in vestnostjo vrše svoje naloge, uporabljajoč pri tem vsa napredna načela sodobne vzgoje. S pomočjo sindikata višje pedagoške šole se vrše za vzgojno osebje domov in

Didov diskusijski večeri, kjer se ob študiju praktičnih primerov obravnavajo vzgojna vprašanja.

Delo v šoli zahteva od naše mladine mnogo naporov, zato mora biti naša skrb, da se v dobi šolskih počitnic čim bolj okrepi. V proračunu predvidevamo v te svrhe vsoto 2.000.000 din, kar nam daje možnost, da pošljemo na letovanje 3000 otrok, torej za 500 več kot Mestna občina ljubljanska v 10 letih 1927—1937.

V preteklem letu smo organizirali 17 kolonij s 31 izmenami, v katerih je letovalo 2415 otrok. 85 % je popolnoma ali delno kril stroške ML ali RLO, tako da je plačalo oskrbo, ki je bila določena na 600 dinarjev, le 15 % otrok. Razliko med določeno oskrbovalnino in dejanskimi stroški (za vsakega otroka 900 do 1200 din), je kril MLO. Iz proračunskih kreditov je bilo porabljeno 1.450.000 din. investicijskih 2.000.000 din, skupaj 3.450.000 din. Prispevali pa so še po 100.000 din MO OF iz kreditov prostovoljnega dela in GO enotnih sindikatov.

Kolonije so bile 4 obmorske, 6 višinskih, 7 nižinskih in so bili otroci razporejeni na podlagi zdravniškega pregleda in po zdravnikovi odredbi. Vseh otrok, potrebnih letovanja v obmorski klimi, nismo mogli poslati v obmorske kolonije, ker ni bilo dovolj prostora. Ugotovili pa smo tudi mnogo primerov, ko starši niso poslali svojih otrok v kolonije iz golega oportunizma, ker otrok ni bil sprejet v obmorsko kolonijo, temveč po zdravnikovi odredbi v višinsko.

Organizacija kolonij je bila prav dobro izvedena, prostori so v glavnem ustrezali higienskimi prilikam. Tudi prehrana je bila v redu in zadostna, tako da so se otroci odlično okrepili. Vzgojno delo se je vršilo po smernicah Min. za prosveto in je večina pedagoških vodij in upravnega osebja bilo v predhodnem tečaju. Pohvale in priznanje zasluži osebje kolonij, ki je s svojo vestnostjo in požrtvovalnostjo pripomglo, da so kolonije MLO tako uspele in bile od zvezne kontrole ocenjene kot vzorne. 124 osebja, ki se je posebno odlikovalo, je MLO nagradil s 216.200 din.

Z ozirom na rastoče potrebe po lastnem poslopju za obmorsko letovanje se je pristopilo k dograditvi doma v Šiljevici. Dom je začela graditi MOL že l. 1937, vendar dograditev opustila, ker se po mnenju takratnih »mestnih očetov« ne bi rentiral! (iz mestne kronike). V surovem dozidani stavbi se bo sedaj dogradilo še eno nadstropje in s tem povečala kapaciteta na 140. Stavba bo načrtno lahko izrabljena celo leto, in sicer v poletnih mesecih za šolske otroke, v spomladanskih in jesenskih mesecih za predšolske pa tudi preko zime bo lahko sprejel vse tiste otroke, katerih zdravstveno stanje zahteva daljše bivanje v obmorski klimi.

Enako se bo uredil tudi dom v Kraljevici, ki ga je Min. za soc. skrbstvo dodelilo z letošnjim letom v upravo MLO-ju.

V borbi za zdrav razvoj naše mladine in delovnega človeka, za krepitev njegove telesne sposobnosti, ima pomembno vlogo **telesna vzgoja**.

Potrebno je, da se vzporedno z izvajanjem petletnega plana dviga telesna vzgoja v kvantitetnem pa tudi kvaliteten pogledu, ker bo le na ta način možno izvršiti naloge, ki se stavljajo pred njo.

Čeprav nimamo še vseh pogojev za množični razmah fizkulture, ker nam primanjkuje predvsem telovadnic, stadionov, fizikturnih rekvizitov (zlasti zimska oprema za vadbo na prostem, drsalke, smuči, čevlji, trenerke itd.) je fizkultura zajela z malimi izjemami vse šole (osnovne, srednje, strokovne, univerzo) in društva v taki meri, kot do sedaj še nikdar. To so potrdili uspehi množični nastopi v preteklem

letu, ko je sodelovalo v pomladanskem in jesenskem crossu približno 30.000 fizikulturnikov, v dnevu plavanja 10.000 fizikulturnikov na mestnem telovadnem nastopu 5500 (če bi bilo na razpolago dovolj telovadne opreme, bi nastopilo 10.000). Pri tekmovanju za fizikulturni znak bi lahko dosegli večje uspehe, če bi bila organizacija bolj prožna. Vendar nam tudi število 2000 osvojenih fizikulturnih znakov kaže zanimanje mladine za sistematično gojenje fizikulture. Tudi Titova štafeta je bila izvedena s polnim uspehom, tako v pogledu masovnosti, kot v organizaciji sami.

Občutna materiелna pomoč naše oblasti (iz kreditov MLO 5,520.000 dinarjev) je pripomogla vsem fizikulturnim organizacijam, da razvijajo svojo delavnost na vseh področjih telesne vzgoje, tako tudi v pogledu vzgoje novih kadrov (vodnikov, tekmovalcev), kar je ena izmed zelo važnih nalog fizikulturnih organizacij.

Vidni uspehi so doseženi tudi pri gradnji in urejevanju fizikulturnih objektov, zlasti šolskih telovadnic. V tekočem letu nadaljujemo z urejevanjem šolskih telovadnic in igrišč, tako da bodo že v letošnjem letu služila svojemu namenu.

Tovariši in tovarišice!

Nobena oblast do sedaj ni nudila naši mladini toliko možnosti za njen razvoj, nobena oblast ni spremljala s tako skrbjo in ljubeznijo njenega razvoja in rasti, kakor naša ljudska oblast. V. kongres KPJ je v svojih sklepih postavil odgovorne naloge pred vse one, ki so zadolženi z vzgojo mladine. Zaostrena bo skrb in budnost proti vsemu, kar bi kvarno vplivalo na pravilen razvoj naše mladine, pa mora zajeti tudi slehernega izmed nas. Ne sme nam biti vseeno, kdo našo mladino vzgaja, kam naša mladina zahaja, kaj dela, kaj čita itd.

Naše knjižnice še niso dovolj prečiščene, še vedno se dogajajo primeri, da izročamo mladini za čtivo knjige raznih klerikalnih zbirk, v katerih je izredno močno poudarjen princip stare vzgoje hlapčevske pokorščine, vdanosti v božjo voljo, poveličevanje duhovniškega poklica itd. Kar vse je v največjem nasprotju z današnjo življenjsko stvarnostjo in s tem, kar mi danes potrebujemo in zahtevamo.

Zelo agilna je duhovščina, ki se s podobicami, bonboni in denarjem skuša približati in prikupiti mladini, s pravljicami jo privabiti k veroučni uri. Čeprav je ponk verouka že v šoli, sklicujejo otroke k verouku še v cerkev. Na ta način skušajo mladino še bolj podrediti svöjemu vplivu. Primer patra Krizologa na Viču, ki je mladino hujskal proti ljudski oblasti, jo izvabljal na svoj dom, kjer jo je napajal z žganjem in jo zlorabljal, je ponoven dokaz, da so sovražniki ljudstva tudi največji sovražniki njene mladine. Kar nas mora ponovno opozarjati na največjo budnost in dolžnost, take sovražnike ljudstva pravočasno razkrinkati, da se bo naša mladina nemoteno razvijala v zavestne, poštene in borbene tvorce socializma.

Tov. dr. Pretnar Jože: Tovariši in tovarišice! Tov. predsednik Maležič nas je uvodoma pozval, da podamo svoja poročila in zapažanja, ki smo jih dobili na zborih volivcev in pri ogledu mestnih podjetij. Glede zbora volivcev svojega terena bi omenil, da so terenski funkcionarji pravočasno opozorili volivce na važnost in resnost zbora in je bila udeležba mnogo večja, kot na običajnih masovnih sestankih. — Diskusija po podanih referatih je bila živahna in stvarna in je bila ob zaključku sprejeta tudi resolucija, ki je vsebovala predloge volivcev.

Vtis, ki sem ga dobil pri obisku mestnega podjetja »Cementnina«, ki spada v delokrog industrijskega poverjenistva, je bil takoj pri

vstopu v podjetje dober in se je pokazalo, da naše poverjeništvu, kakor tudi njegova operativna vlaga mnogo truda v to podjetje, saj je iz razdrtega podjetja spravila obrat na dostojno višino. To kažejo nove gradnje v tem podjetju, tehnične preureditve notranjosti podjetja, harmonija delavstva, disciplina delavstva, ki se je pokazala zlasti v tem, da delavci vztrajajo pri svojem delu vključno slabim razmeram, ki vladajo v podjetju v pogledu nezadostnega zavarovanja proti prehladu in nezadostne obleke in obutve, ki jim je pri izvrševanju njihovega dela potrebna.

Omenil bi poleg dobrih strani kot slabo, ugotovitev, da kapaciteta podjetja ni polno izkoriščena (60 %) ter dragoceni stroji niso polno izkoriščeni. Podjetje še nima imenovanih koristnikov, za katere naj bi delalo, vodstvo pa je kljub temu samoiniciativno poskrbelo, da je delavstvo polno zaposleno s koristnim delom. Med drugim so ugotovili, da podjetje izdeluje večje in manjše okvire iz cementa z uporabo malenkostne količine žice in ti okviri nadomeščajo železo in les, ki ga danes primanjkuje. Prav tako ploščice, ki jih izdelujejo »Cementnine« služijo za oblaganje sten, kar je predvsem koristno in praktično v današnji prehodni dobi, ko smo odtrgani od uvoza in prisiljeni, da ustvarjamo nadomestna dela. Mnenja pa sem, da bi bilo umestno upoštevati predlog upravnika podjetja, da bi se obrat, ki se sedaj nahaja tako rekoč v središču mesta Ljubljane, prenesel na periferijo mesta, s čimer bi mu bil omogočen neposreden dostop do surovin, t. j. peska, ker mora danes trošiti velike zneske za prevoz teh surovin. S tem bi pri današnji kapaciteti podjetja samo na transportnih stroških prihranili 1 in pol milijona dinarjev, obenem pa bi z mehaniziranjem in racionalnejšo izrabo obrata proizvajali večje količine in iste pocenili prav vsled izpada stroškov za transport, istočasno pa pristopili k izdelavi izdelkov, ki se danes še ne izdelujejo.

V podjetju »Kuverta« smo zapazili natrpane zaloge materiala papirja, ki čaka dispozicij. Zavedati pa se moramo, da danes primanjkuje kuvert in pisarniškega papirja sploh ter se bo konzument upravičeno izpraševal, zakaj se te zaloge ne dajo v promet. V trgovini imamo primere, da se postavijo posamezni upravniki pred disciplinski senat, če blago neupravičeno zadržujejo na zalogah, ker s tem ustvarjajo zastoj prometa in večajo režijo. Niso sicer znani vzroki, ki zavirajo dispozicijo papirja, dejstvo pa je, da v ljubljanskih trgovinah papirja in kuvert ne dobiš. Mogoče so zato objektivni razlogi, vendar se mi zdi koristno, da bi se ti razlogi objasnili, da ne bo takih momentov izkoristila reakcija v svoje namene.

Kljub težkočam v nezadostni trgovski mreži, kar se kritizira tudi na zborih volivcev pa vidimo, da se stremi za povečanjem in moderniziranjem poslovalnic in se bo prav v tem pogledu ustanovila na Miklošičevi cesti moderna špecerijska poslovalnica. Vendar to ni dovolj in bo treba skrbeti za razširitev trgovske mreže v splošnem.

Predsednica Planske komisije, Kontrolne komisije in poverjenica za šolstvo so v svojih referatih govorile tudi o našem kadru. Za dvig kadra je bilo, kakor kažejo poročila, izvršenega zelo malo in bo potrebno, da pristopimo resno k reševanju tega vprašanja, ako hočemo, da bomo vzgojili našo mladino tako, da bo sposobna prevzeti in izvrševati težke naloge, ki jih je treba reševati danes in jih bo treba izvrševati v bližnji bodočnosti.

Zadovoljive pa so ugotovitve v pogledu obrtno-nadaljevalnega šolstva, kjer se kaže precejšen napredek. Na sejah IO v preteklih letih se je često obravnavalo obrtno-nadaljevalno šolstvo, ki je bilo takrat v kritičnem položaju in se je kot najboljšo šolo smatralo

kovinsko-nadaljevalno šolo v Šiški. Danes pa ugotavljamo, da je prav ta šola na zadnjem mestu, to pa zaradi tega, ker se je smatrala kot najboljša, ni pa skrbela za svoj napredek, dočim lahko ugotovimo, da so ostale obrtno-nadaljevalne šole pokazale velik napredek. Veliko vlogo v šolstvu imajo mladinske organizacije, ki vplivajo na učence. da rešujejo razna vprašanja medsebojno na tovariški način. Pomanjkljivost pouka rešujejo vajenci v svojem prostem času s pomočjo učiteljev in tako tekmujejo za boljše uspehe. Vse to kaže, da se mladina pri pravilnih prijemih gradi v pravi lik novega gospodarskega človeka.

Eržen Janez: Pri ogledu dijaškega doma Ivana Cankarja, v katerem sem bil pred približno 30 leti kot gojenec, sem ugotovil, da se notranjost stavbe vključno milijonski vložitvi kapitala v adaptacijo te stavbe ni spremenila in kaže še vedno neprijazno lice. Vsa popravila so bila več ali manj nenačrtna. Toda to ni glavno! Važno je to, da je med več sto gojenci tega zavoda približno 80 gojencev takih, ki so sirote brez staršev, ki so dali svoje življenje v NOB. Iz pogovora z upraviteljem doma pa je razvidno, da ti ljudje nimajo primernih oblačil, perila, knjig in slično, znano pa je, da je občutljivost otrok-sirot veliko večja, kakor si predstavljamo. Predlagam, da se v bodoče za te gojence kar najbolj poskrbi in da se s tem vsaj malo oddolžimo žrtvam, ki so jih dali njihovi starši.

Sever Milan: Skupinski obiski ljudskih odbornikov v različnih podjetjih so bili v principu zelo dobri, dali pa so le nekak bežen pregled podjetij in bi bilo potrebno, da bi Mestni ljudski odbor zadolžil posamezne ljudske odbornike, da bi si ogledali manj podjetij, in to večkrat. Na ta način bi bili v stiku z vodstvom in delavci podjetij ter tako vršili kontrolo nad poslovanjem podjetja. Iz bežnega pregleda podjetja smo ugotovili, da se naši vodilni organi dobro zavedajo plana in dolžnosti in da prispevajo svoj delež k izgradnji socializma. Važno pa je posvečati skrb pri izbiči ljudi na vodilna mesta. Pri podjetju Meprom se je ugotovilo, da se vodstvo podjetja dobro zaveda svojih nalog, ker je organizacija podjetja dobra in bi bilo potrebno, da bi tudi druga podjetja pravilno izkoriščala tako avtomobile, kakor stroje. za kar bi bila potrebna uvedba centralne evidence.

Podjetje »Tribuna« nima razvojne možnosti in se ne more širiti, ker mu primanjkuje zlasti delovne sile — kar močno vpliva na proizvodnjo.

Pri ogledu Dečjega doma se je ugotovila izredna čistoča. Vodstvo se zaveda svojih dolžnosti in usmerja delo perspektivno. Razmere pa se bodo izboljšale še z zgraditvijo novega doma. Pri razpravljanju o razvoju in negi otrok je bilo izrečeno, da zlasti primanjkuje sladkorja za dojenčke.

Izvajanja tov. Eržena glede dijaškega doma Ivana Cankarja sicer drže, opozoril bi pa na razmere, ki vladajo v dijaškem domu Tehnične srednje šole in gradbenega tehnikuma na Vidovdanski cesti. kjer je nameščenih 800 študentov v tesnih prostorih. Dočim imajo v Cankarjevem domu potrebne učilnice in študentje pri svojem učenju potrebujejo le knjige in zvezke, so v Domu na Vidovdanski cesti učenci brez učilnic, morajo pa pri svojem učenju poleg navedenih učil uporabljati še risalne deske in orodje ter je stanje glede udobnosti tega doma že v tem pogledu porazno. Predlagam, da se ustanovi posebna komisija, ki bo pregledala težke razmere, ki so v tem Domu in podvzela potrebne ukrepe, da se to stanje popravi.

Iz zbora volivcev svojega terena bi omenil, da se je volivcem obrazložila problematika našega gospodarstva. Obisk je bil sicer za-

dovoljiv, vendar pa so bili volivci neaktivni, kar je pripisati stari miselnosti. Trafikantje so se pritoževali nad predolгим delovnim časom, obrtniki pa so postavljali vprašanja glede njihovega nadaljnjega obstoja. Ta bojazen pa se jim je obrazložila kot neutemeljena in nepotrebna.

Tov. Žagar Fani: Iz referata tov. Bajukove je razvidno, da se posveča premajhna skrb našim vajencem in delavskemu kadru. Pri pregledu menze vajencev podjetja »Megrad« se je ugotovilo, da je hrana v tej menzi sicer zadovoljiva, čujejo pa se pritožbe, ker se pripravlja hrana v kuhinji na Celovski cesti in je tako čestokrat mrzla. Vajenci prav tako ne prejemajo redno zajtrka — to pa ne vsled tega, ker kava ni pravočasno pripravljena, temveč zaradi muhavosti šoferja, ki hrane ne dostavi. Iznesene pritožbe v tem pogledu pri upravniku podjetja niso uspele, temveč jih zavrača z izjavo: »Revčki, zakaj ste prišli v Ljubljano študirat«. — Tudi na vprašanje komisije, tovariš upravnik v tem pogledu ni dal zadovoljivega odgovora in se je izgovarjal na preveliko število vajencev glede na razpoložljive prostore, odmerjene vajencem. To kaže popolnoma nepravilen odnos upravnika, ki bi moral na take pritožbe pokreniti vse potrebno, da se nedostatki odpravijo.

Na posestvu »Jesenkovo« sem ugotovila skrajno zanemarjene spalnice delavstva — predvsem v pogledu čistoče. Na splošno, izgovori o pomanjkanju posteljnega perila ne drže, ker bi se ti predmeti ob večji skrbi za delavstvo in za udobnost njihovega življenja lahko nabavili; isto velja glede nabave okenskega stekla.

Nezdravo higiensko stanje je tudi — sicer v manjši meri — v prenočiščih podjetja »Megrad«. Tu vlada nezdrav odnos med delavci — Italijani in našimi delavci. Ta diferenciacija se kaže pri hrani in v ostalem odnosu do delavcev italijanske narodnosti. Tu ni na mestu izjava komercialnega direktorja podjetja, češ da je mentaliteta nekaterih Italijanov še na nizki stopnji. Prav to bi moralo biti vodstvu podjetja v vzpodbudo, da bi skrbelo za vzgojo tega kadra in tako prispevalo, da bi čim več Italijanov prišlo preko meje k nam kot delovni kader.

Zasedanje se prekine ob 14. uri ter se nadaljuje popoldne ob 16. uri.

Tov. Jelenc Aleš: Tovariši in tovarišice!

Tovariš tajnik in tovarišica predsednik planske komisije sta v svojih poročilih podala izčrpno analizo uspehov in pomanjkljivosti v planskem letu 1948 in obrazložitev proračuna in investicij za leto 1949, katerega bo današnja skupščina pretresala in sprejela.

Postavke našega proračuna kakor investicij kažejo, da se je Izvršni odbor strogo držal linije našega, vsedržavnega vodstva.

Predno bi prešli na naloge, ki s tem v zvezi stoje pred poverjeništvom za gradnje, bi kratko analiziral izkušnje pri izpolnitvi plana v letu 1948.

Poleg vseh že nakazanih uspehov pri izvedbi plana 1948, pa ob kritični ugotovitvi najbolj izstopa kot glavna napaka, ki jo je nakazal na Zvezni skupščini že tov. Kidrič, škodljivost široke fronte izvenplanskega dela. To velja za našo gradbeno operativo skoro v celoti. V letu 1948 je bil plan po učinku dosežen 94 %, dočim pa je bil po vrednosti izvršen 100,5 %. Odraž škodljivega prevzemajja velike količine drobnih izvenplanskih del, zaradi katerih je bila zanemarjena realizacija plana, pokaže ugotovitev, da je bilo v letu 1948 v okviru Mestnega ljudskega odbora izvršenih za 37.178.850 din izvenplanskih del, dočim

nismo izvršili za 36.444.400 din planskih del. Razlika 743.450 din pokaže presego finplana za 0.05%, toda tudi to le na račun izvenplanskih del. Posledica takega načina dela je bilo tudi drobljenje delovne sile, katera s eje stalno premetavala iz enega dela na drugo, pri čemer pa ni bila izkoriščena njena polna zmogljivost, kar v našem lanskem primeru kaže odnos med 94.5% napram 100.05%. Predvsem pa to pokaže zapadanje ozkemu lokalnemu gledanju na plan, ki je bil postavljen na osnovi analize splošnih potreb skupnosti.

Druga nič manjša napaka je bilo premalo resno zalaganje za uvedbo operativnih planov in točne operativne evidence. Operativni plani pri naših gradbenih podjetjih v 1948 letu še niso postali vsakodnevna potreba, čeravno beležimo tudi tukaj napredek od 1947 leta. Enak odnos, če ne še slabši, so imela naša gradbena podjetja v letu 1948 do uvedbe operativne evidence, kateri so pripisovala izključno birokratski značaj. Dejansko je evidenca naših podjetij tak goloadministrativni in neoperativni značaj tudi imela, ker je obstojala iz suhe registracije dogodkov, ki so zaostajali za operativo. Značilen je primer našega največjega gradilišča stanovanjske kolonije v Šiški. Evidenca je bila uvedena za celotno gradilišče globalno ne pa za posamezni objekt, tako da ne moremo in ne bomo mogli točno ugotoviti, koliko stane posamezni objekt. To jasno kaže, da je bila evidenca vpeljana le formalno, površno, niso pa v njej operativni voditelji videli neposredne pomoči za pravilno vodenje.

Navedene pomanjkljivosti in napake so brez dvoma vplivale na izpolnitev plana posameznih podjetij gradbene stroke v letu 1948. Rezultati izpolnitve plana poedinih podjetij kažejo poverjeništvu točno smer, katerim podjetjem je potrebno v letošnjem planskem letu posvetiti največ pozornosti in v prvi vrsti nuditi pomoč.

V % izgleda izvedba plana naših podjetij za leto 1948 takole:

Gradbena podjetja:		Proizvodna podjetja:	
Megrad	93%	Kamen	93.97%
Beton	101%	Pečarstvo	105.32%
Obnova	117%	Cementnine	122.47%
Tesarstvo	75%	Opekarne	102.37%

Projektivni biro je izpolnil finplan.

Kakor je že iz gornjega razvidno, je izmed gradbenih podjetij najboljša Obnova, izmed proizvodnih podjetij pa Cementnine.

Iz naše kratke analize sledi, da ugotovitve uspehov in napak v delu, ki sta jih nakazali zvezna in republiška proračunska debata v celoti, veljajo tudi za nas. Zato bo v letu 1949 naša glavna skrb, da zagotovimo pravilno izvajanje linije, ki nam jo je nakazal naš CK-a ter zvezna in republiška vlada.

Plansko leto 1949 postavlja pred gradbeno poverjeništvu še veliko večje in odgovornejše naloge, kakor v letu 1948. Gradbeni plan za leto 1949 198.100.000 din je v primerjavi z lanskim za 15.241.000 din višji ali v % za 8.33%.

Od celokupnih investicij odpade za dograditev lanskoletnih gradenj in novogradenj v letošnjem letu samo za stanovanja 114.270.000 dinarjev ali 62.944 m² zazidane površine.

Med večja nova gradbena dela, ki bodo znatno prispevala tudi k zunanjemu izgledu mesta, je označiti zgradbo doma mladine, Dom igre in dela v Škofji ulici, ki bo zaključil urbanistično zgradnjo tega predela, Dom učencev v gospodarstvu, ki bo v sklopu stanovanjskih zgradb ECŽ in drugih ustanov pomenil nadaljnjo izgraditev mestnega

predela v Šiški, začetega s stanovanjsko kolonijo v letu 1947. Ker so bile gradbene investicije po posameznih poverjeništvih nakazane že v iznešenih referatih, je podčrtati le še nadaljevanje druge etape zbiralnega kanala »Litostroj«, ki zaradi svoje važnosti za bodoči razvoj severnega dela mesta predstavlja eno izmed prioritetnih del letošnjih investicij. Za osiguranje redne oskrbe z vodo in za razbremenitev že preobremenih črpalnih naprav mestnega vodovoda, predstavlja izgradnja 4 novih objektov (vodnjakov) v Klečah nadaljnji korak planskega reševanja komunalnih nalog, ki stoje pred Mestnim ljudskim odborom. Navedena dela predstavljajo le 7 gradbenih torišč izmed 52 po planu predvidenih, kjer se bo letos vršilo tekmovanje in borba za izvedbo postavljenega plana.

Obsežne naloge, ki se postavljajo pred našo gradbeno operativno ter neposredno pred poverjnistvo za gradnje narekujejo v letošnjem letu našim operativnim voditeljem kakor tudi vsem poverjeništvom, ki so v sklopu MLO-ja, da dosledno vztrajajo na izvajanju planske discipline.

Že izkušnje iz lanskega leta zahtevajo, da se strogo držimo postavljenega plana, zlasti še z ozirom na to, ker dela, ki so predvidena, zahtevajo široko razbitje naše operative, v čimer obstoji tudi glavna nevarnost, da ne zaidemo na lanske letošnje napake. Nikakor pa ne smemo dopustiti, da se parola stroge planske discipline izkorišča v to skrajnost, da bi se smatral naš plan kot maksimalen, kar bi že vnaprej pasiviziralo borbo za presego plana. Nasprotno, vsakodnevno se moramo boriti za presego plana, ker imamo še mnogo lokalnih potreb, ki jih v plan nismo vključili pa jih bo le na osnovi tega možno izvršiti.

Brez dvoma, da bomo imeli tudi letos pri izvedbi plana razne težkoče, s katerimi se bomo morali boriti. Resen problem bo delovna sila. Že v lanskem letu je primanjkovalo delovne sile v gradbeni stroki. Ta primanjkljaj je še povečala fluktuacija delovne sile. Kot primer bi navedel podjetje Megrad, kjer je v lanskem letu od februarja pa do decembra padla delovna sila od 1300 na 650, nato pa na 380 ljudi. Značilnost, ki nam jo kaže ta velika fluktuacija delovne sile predvsem nekvalificiranih delavcev, je v tem, da še nismo uspeli odpraviti v gradbeni stroki zastarelo mrtvo sezono. Če pa hočemo to doseči, je nujno, da posvetijo naša podjetja, kakor poverjeništvu in sindikalne organizacije več pozornosti izboljšanju življenjskih pogojev našemu gradbenemu delavstvu. To je po vprašanju stanovanj, v zagotovitvi zadostne prehrane, ki se mora zagotoviti iz lastnih ekonomij. Da bo možno na ta način odpraviti fluktuacijo delovne sile, nam kaže to, da pri kvalificiranih delavcih skoraj fluktuacije ni bilo, ker so podjetja vsaj deloma zadostila njihovim osnovnim potrebam.

S stalno naraščajočimi potrebami v gradbeništvu je potreba posvečati še več pozornosti vzgoji mladega strokovnega kadra. V okviru naših gradbenih podjetij imamo 54 vajencev, kar pa je še občutno premalo. Še bolj pereče je vprašanje tehničnega in delovodskega kadra, kateri bo moral v letošnjem letu spričo tega, da gremo v normalno poslovanje v gradbeništvu, prevzeti veliko odgovornost. Tako odpade na enega gradbenega inž. v sklopu Mestnega ljudskega odbora 160 milijonov, na enega tehnika 63 milijonov, na delovodjo 10.7 milijonov in na enega zidarja 860.000 investicij. Ta obremenitev nam nalaga, da smeješe pristopamo k dviganju priučenih delavcev potom strokovnih tečajev in da postavimo najboljše zidarje-udarnike na odgovorna delovodska mesta. Posebno skrb pa je treba posvetiti pravilnemu socialističnemu nagrajevanju, na katerega ne more in ne sme vplivati noben drug pakazivatelj kot storilnost in kvaliteta.

Pri nakazanem pomanjkanju kadra in obsežnosti nalog, ki jih postavlja pred nas letošnji plan, je nujno, da resno pristopimo k pravilnemu razporejanju kadra, organizaciji dela in polnemu izkoriščanju razpoložljivega strojnega parka.

Z ozirom na splošno pomanjkanje delovne sile se moramo brez iluzij o kakšnem večjem pritoku s podeželja predvsem osloniti na delovno silo, ki jo že imamo. Razpoložljivi strokovni kader, ki je v sklopu poverjeništv, pa moramo po njegovih strokovnih sposobnostih pravilno razporediti. Prav tako seveda tudi pomožno delovno silo.

Vendar pa smatramo za potrebno, da ob tej priliki opozorimo, da se še precej gradbenega strokovnega kadra nahaja po raznih podjetjih ostalih poverjeništev, kjer je ali popolnoma nepravilno zaposlen ali pa nepopolno izkoriščen. Dolžnost poverjeništev MLO-ja je, da te sile stavijo na razpoloženje gradbeni operativi.

Drugi potrebni ukrep je vključitev v operativo vseh tistih gradbenih strokovnjakov, ki vrše funkcionalno službo v sklopu MLO-ja po 8 urnem uradnem delu.

Osnovna orientacija pomoči v zvezi s pomanjkanjem delovne sile in na katero se naslanja naša gradbena operativa v letošnjem letu so naše prostovoljne frontne brigade, ki so v lanskem letu dosegle zavidljive rezultate, kar se odraža v tem, da so prostovoljni delavci povečali za 62 % investicijski plan MLO-ja. Uverjeni smo, da bo tudi letos ta pomoč izdatna, posebno še, ker je že sam letošnji plan, ki je namenjen predvsem dvigu življenjskega standarda, mobilizacijski za slehernega frontovca našega mesta.

Nadaljnji ukrep, ki ga bo treba izvršiti spričo pomanjkanja delovne sile, je uvedba brigadnega sistema dela, ki je z malimi izjemami obvezna za vsa naša gradilišča in isto tako normiranje dela. Že v lanskem letu je bilo izvršeno 85 % oradbenega dela po normah, ki jih moramo postaviti v letošnjem letu najmanj še za nadaljnjih 10 %. Prav tako moramo posvečati več pozornosti raznim predlogom in nasvetom za zvišanje storilnosti, zboljšanje načina dela, možnosti prihranka materiala, izboljšanje kvalitete itd., postavljenih od posameznikov iz kolektivov, uprav podjetij ali šefov gradilišč. Tako bo marsikatera do sedaj neizkoriščena dobra zamisel pripomogla k hitrejši in boljši izvršitvi plana.

Na delovni sili bomo tudi prihranili, če bomo gradbene stroje in transportna sredstva maksimalno izkoristili. Lansko leto je bil strojni park izkoriščen le 62 %, transportna sredstva pa celo samo 45 %. Vzrok temu je bilo poleg ostalega decentralizirano vodenje računa o razpoložljivem strojnem parku. Stroji so bili pogosto upravljani po ljudeh, ki so imeli do njih slab odnos, čemur so sledile pogoste okvare. V letošnjem letu se je takoj pristopilo k postavljanju centralnih strojnih obratov, kjer se vsi gradbeni stroji centralno vodijo in tudi popravljajo. Tovariši, ki delajo pri strojih pa so šli že letošnje leto skozi tečaj ter tako temeljito spoznali vsak svoj stroj za katerega so tudi zadolženi. S tem načinom centralnega vodenja oziroma upravljanja s stroji kot tudi s transportnimi sredstvi bomo zagotovili njih maksimalno izkoriščanje.

Pogosto se je do sedaj dogajalo, da so poznali plan in bili seznanjeni s težavami pri izvedbi plana le posamezni operativni voditelji. S tem načinom je treba enkrat za vselej prenehati. Vsak član delovnega kolektiva mora biti seznanjen s planom kot celoto, specialno pa s tistim delom plana na katerega se nanaša njegovo delo. Le na ta način bo mogoče izpolniti plan, okrepiti delo sindikalne organizacije po vprašanju plana ter tako poglobiti pravilne odnose med upravo in

sindikatom, ki je dolžan zaktivizirati slehernega člana, da se bo čutil odgovornega za izvedbo svojega dela plana.

Za izdelavo realnih operativnih planov, ki morajo biti v letošnjem letu osnova vsega našega dela, es pa postavlja pred našo projektantsko organizacijo posebno važna naloga, to je pravočasna izgotovitev vseh projektov s kompletnimi elaborati in proračuni. Kljub temu, da so naši projektanti zelo obremenjeni spričo tega, da je moral dati naš projektni biro kadër v druge republike, se morajo prav oni smatrati odgovorne pred našimi meščani, da od njihovega dela odvisi vse nadaljnje delo v gradbeni operativi, ki mora letos zadostiti vsem potrebam in zahtevam socialističnega planiranja. Ne smemo pozabiti, **da v posebnih pogojih graditve socializma** v katerih ga izgrajujemo delovni ljudje Titove Jugoslavije, neprestano poizkušajo tako imperialistični plačanci kakor kominformski klevetniki in za njimi se skrivajoči oportunisti vseh vrst, ovirati, pasivizirati in rušiti enotnost in pridobitve naše dosedanje borbe. Primer takega plačanega špijona, ki je lansko leto zavláčeval našo gradbeno dejavnost s premišljenimi saboterskimi načrti, je bil arhitekt Bokal, ki je bil po zaslugi naših organov državne varnosti, kljub begu v inozemstvo, zasleden in postavljen pred sodišče, kjer je prejel za svoje zločinsko delo zaslužen kaznen.

Z izvedbo mesečnih, dekadnih in dnevnih operativnih planov in njih vsakodnevno kontrolo pa bomo onemogočili vsak tak ali sličen poizkus kot je bil primer Bokala.

Dosedanja organizacija gradbene operative v tehničnem pogledu ne bi bila sposobna izvesti tako obširnega gradbenega programa zlasti ob obsežnosti obnovitvenih gradbenih del. Radi tega je bilo treba gradbeno operativo povečati z novimi gradbenimi podjetji z določenimi delokrogi poslovanja. Kot največjo razbremenitev dosedanjih gradbenih podjetij je smatrati ustanovitev remontnega podjetja v okviru MLO-ja, ki bo izvedel obsežen program obnovitvenih del na stanovanjskih zgradbah.

Analogno k temu centralnemu remontnemu podjetju pa se ustanavlja po rajonih manjša remontna podjetja v obsegu kot jih narekujejo krajevne potrebe. Tudi ta podjetja, ki v svojem organizacijskem sestavu združujejo skoro vse obrtniške storitve, bodo mnogo doprinesla k hitremu izvajanju popravil ter onemogočila nastajanja nadaljnje škode na zgradbah ljudske imovine. Z ekspeditivnim delom teh podjetij kot centralnega remontnega podjetja bodo močno razbremenjena ostala gradbena podjetja, ki so zadolžena z večjimi planskimi nalogami.

S stalno krepitvijo in vedno večjim uveljavljanjem rajonskih ljudskih odborov tudi v vsem gospodarskem udejstvovanju, je naravno, da je predvideti za izvajanje planskih gradbenih del, ki jih že predvidevajo v svojem letošnjem investicijskem planu, ustanovitev lastnih raj. gradbenih podjetij. Na ta način jim bo omogočena izvedba njihovega investicijskega plana, istočasno pa bodo nastopali tudi v izgradnji mesta že kot krepka pomoč MLO-ju. Ustanovitev teh gradbenih podjetij pa ne smejo zadržati začetne težave in malenkostne ovire, s katerimi se bodo morala slej kot prej spoprijeti, ker predstavlja gradbeno podjetje za rajonski ljudski odbor važen gospodarsko operativni faktor. Tak primer pravilnega ocenjevanja situacije (kar se tiče gradbenega podjetja) je nakazal rajon Moste, ki je že v preteklem letu izvrševal in dogradil s svojim podjetjem rajonsko stavbo v lastnem okviru.

Privatna gradbena podjetja se v letošnji investicijski plan MLO-ja pogodbeno še niso vključila ter izražajo gotove pomisleke in zahteve

olajšav, ki jih predpisujejo nove uredbe o gradnji in projektiranju. Posamezna podjetja dovršujejo lansko leto začete gradnje ter pričakujemo po izvedbi teh tudi nadalje njihovo vključitev v letošnji investicijski plan mesta.

Pri uspešnem izvajanju postavljenega gradbenega plana bodo v letošnjem letu imele odločilno vlogo pravilno odvijajoče se obrtniške storitve, ki znašajo po celokupni vrednosti cca. 107.000.000 din. To obsežno obrtniško udejstvovanje pa zahteva kot predpogoj pravilno in pravočasno distribucijo potrebnega materiala. Pravilna in pravomočna razdelitev materiala po planskih delih pa velja ravno tako za ostali fundirani material ter mora naš distribucijski sektor že sedaj podvzeti vse ukrepe, da ne bo prišlo po nepotrebnem do zastoja pri planu.

S tem, da smo se dotaknili vseh važnejših nalog za izvedbo našega plana, se moramo kot enega najvažnejših faktorjev zagotovitve izvedbe plana, dotakniti še operativne evidence.

O napačnem odnosu, ki ga imajo podjetja do operativne evidence smo govorili že ob analizi dela v lanskem letu, prav tako o škodljivosti tega odnosa. Vendar pa se nam zdi potrebno, da še enkrat poudarimo, da brez točne in ažurne evidence ne bomo mogli voditi vsakodnevne kontrole operativnih planov, niti ne pravočasno in uspešno odpravljati pojavljajoče se napake in težave, katere se bodo nesporno pojavljale spričo tako pestre gradbene dejavnosti.

V letošnjem letu moramo končno razumeti, da brez vsakodnevne evidence ne bomo kos, kljub vsej strokovni sposobnosti, izvršiti pred nas postavljene planske naloge.

Brez dobro organizirane evidence bomo težko izvedli do maksimuma nalogo, ki jo je postavila zvezna in republiška proračunska debata kot II. plenum našega CK-ja — vsesplošno varčevanje, tako po vprašanju znižanja upravnih kot materialnih stroškov.

Možnosti varčevanja srečamo na vsakem koraku. Ena prvih je pravilen odnos do narodne imovine. Če izboljšamo samo odnos do strojev, bomo s tem prihranili ogromne vsote denarja, prvič ker bo s tem omogočeno njih stalno in polno izkoriščanje in drugič pomeni vsak ohranjeni stroj nadomestilo za toliko in toliko delovne sile, ki jo bomo spričo že navedenega pomanjkanja mogli zaposliti tam, kjer dela ni možno opraviti s stroji. Primer nepravilnega ravnanja bi bil samo grabilec, last Betona, s katerim se lahko nadomesti 10 ljudi, pa je ležal zaradi okvare na motorju eno leto in pol neraben ter so šele sedaj pristopili k popravilu.

Nadalje je nujna štednja pri materialu. Tudi tu bi lahko navedli nešteto možnosti štednje z materialom, ki se je dostikrat brezdušno razsipal ali celo uničeval. Vzemimo samo primer razkladanja opeke, ki jo malomarno stresejo iz avtomobila, češ da s tem prištedijo na času, dejansko pa se preko 20 % več uniči kot pa je predvidenega drobljenja pri transportu. Ti tovariši, ki tako delajo, niso pomislili koliko dela je vložnega v opeki, da s tem odvzemajo gradbeni operativi zelo važen artikel, niti niso preračunali ali je ceneje skladanje ali stresanje opeke. To velja za odnos do vsega gradbenega kakor tudi do pisarniškega materiala.

Primer razsipanja z denarjem je tudi planiranje materiala ter s tem v zvezi prevoznih sredstev. Tako so n. pr. peljali opeko iz Viške opekarne pri Ljubljani v Gamelje iz Gameljskih opekarn pa v Ljubljano.

Že spredaj smo označili nujnost pravilne razporeditve kadra, da je treba kader strokovno dvigati, tako, da ne bomo vsled nesposobnosti zaposlevali na delovnem mestu, kjer je potrebna ena delovna moč,

dve ali pa še več. Izrazit primer je dvojje naših gradbenih podjetij: Beton, ki je imel v lanskem letu povprečno 90 delavcev, je imel pri tem 32 upravnega osebja ali 30% ter na drugi strani Obnova, ki je imela tudi cca. 90 ljudi pa le 6 uslužbencev ali 6.6%, pa je kljub temu, da se je morala boriti z začetnimi težavami kot novo ustanovljeno podjetje, naše najboljše gradbeno podjetje tako v ažurnosti kot v izvedbi plana.

Odraz varčevanja je znižanje plc, katero moramo v letošnjem letu obvezno oddajati tudi v gradbeništvu. Če bo vsak posamezni član naše gradbene operative storil svojo dolžnost ter se zavedal, da dela in varčuje zase, ne bomo le izpolnili, temveč še presegli znižanje plc. To zagotavlja lanskoletni primer, ko je bilo brez posebnih težav odvedenih na račun znižanja polne lastne cene 5,270.000 din.

Važno pa je, da pri znižanju plc ne sme trpeti kvaliteta, kateri je nasprotno treba posvetiti vso pozornost od upravnega vodstva pa do slednjega delavca, da jo dvignemo na dostojno višino.

Republiška kontrolna komisija je ob priliki pregleda stanovanjske kolonije v Šiški lansko leto ugotovila v tem oziru velike tehnične pomanjkljivosti, ki so nastale delno po krivdi vodstvenega kadra na gradbišču kot tudi vsled nestrokovnega zidarskega dela. Za ta nekvalitetna dela, izvršena v letih 1947/48 so znašali stroški popravil preko 300.000 din, poleg tega pa je bilo potrebno za popravilo navedenih del odtegniti temu odgovarjajočo delovno silo od planskih del. Če upoštevamo pri tem še potrošnjo materiala, potrebnega za ta popravila, nam mora biti jasno, da gre vsak malomaren odnos do dela na škodo ljudske imovine in trošenja dragocene delovne sile. Zaradi tega mora vsak poedinec v katerem koli sektorju dela voditi najostrejšo borbo za kvalitetno delo letošnjega plana.

Naša naloga je, da kritično osvetljene napake, ki jih lahko tako ostro gledamo na osnovi ogromnih vsesplošnih uspehov v lanskem letu, v letošnjem letu popolnoma odpravimo.

Tovariši! Ni dvoma, da bo tudi letošnje plansko leto zahtevalo od nas veliko truda, neuklonljive volje in požrtvovalnosti pri premagovanju težav. Vendar nam bo to olajšano, ker imamo letos za seboj ogromne izkušnje iz zmagovitega lanskega leta, ko so bili pred naše delovno ljudstvo postavljeni najtežji nepredvideni dogodki, ki so nam na eni strani izvedbo plana otežkočali, na drugi strani pa so poglobili borbenost našega delovnega ljudstva, ki razen par dezertarjev in omahljivcev zavestno vodi borbo za izgradnjo socializma pod modrim vodstvom naše Komunistične partije s tovarišem Titom na čelu.

Naši meščani so to borbeno linijo najbolje potrdili na nedeljskih volitvah v OF odbore, kar nam že vnaprej daje moralno zagotovitev da bodo naši delovni ljudje zmagovito dokončali tudi tretje plansko leto.

Nebec Franc:

Tovariši ljudski odborniki!

Ob priliki naše proračunske razprave smatram za potrebno, da s področja trgovine in preskrbe podčrtam nekatere važne momente naše trgovinske politike.

Plenum CK nam je pokazal linijo štednje prehrambenih, industrijskih in ostalih blagovnih fondov, kot osnovno nalogo našega dela.

Jasno je, da obstoje za to gotovi utemeljeni razlogi in ti so: prvenstvena zagotovitev redne preskrbe težkim delavcem in vsem delovnim ljudem, kateri v današnji dobi gradnje socializma največ doprinašajo skupnosti. Vedeti moramo, da danes obstoje zadostni blagovni fondi za kritje osnovnih potreb, toda ti fondi niso še tolikšni,

da bi smeli z njimi neracionalno gospodariti, imeti do njih brezdušen odnos, oskrbovati z njimi ljudi, kateri se imajo možnost preskrbovati iz lastne zemlje, ljudi, ki imajo možnost in pogoje, da se vključijo v delovni proces, pa še vedno čakajo, da bodo živeli na račun skupnosti in na račun ogromne večine naših delovnih ljudi.

I. V Ljubljani sicer že nekaj časa vršimo precej poostreno borbo za odvzem živilskih nakaznic neupravičencem. Ugotovimo pa lahko, da to vrše v pretežni večini sami ulični poverjeniki za preskrbo in RLO-ji, KLO-ji v redkih primerih pa se s tem tako važnim vprašanjem bavi kolektivno ves frontni aktiv na terenu, kar je bila ena izmed osnovnih napak dosedanjega dela. Zato bo potrebno ponovno pristopiti h kolektivnemu brezsentimentalnemu proučevanju upravičencev do garantirane preskrbe (in to na večini terenov), kjer se je do danes ta naloga prepuščala le uličnim poverjenikom, kateri so čestokrat kljub dobri volji do izvršitve naloge stvari reševali nepolitično in nerazredno.

Drugi primer nepravilnega odnosa do čuvanja fondov se pojavlja po upravni in sindikalni liniji v večini ustanov in podjetij, ki svojim nameščencem izdajajo nepravilna potrošniška potrdila, do katerih po svojem delu niso upravičeni. Zelo značilno je dejstvo, da se pri kategorizaciji potrošnikov gre zelo na širino, namesto da bi se pristopilo k pravilni diferenciaciji posameznega nameščenca po njegovem dejanskem delu.

Pri dosedanjem pregledu raznih ustanov in podjetij po komisijah, ustanovljenih po RLO-jih smo ugotovili, da večina kljub večkratnim opozorilom in navodilom sploh ne vodi točne evidence o izdanih potrdilih. Izredno slabo stanje smo našli na primer v Kolo-dvorski restavraciji, Ministrstvu za kmetijstvo, Centralnih obratih Gradisa, Mizarski zadrugi. Na ministrstvu za kmetijstvo pa so pristojni organi s posmehom sprejeli navodila, katera so prejeli po komisiji. S takim načinom dela in takimi odnosi je potrebno brezpogojno prekiniti v cilju izpolnjevanja te važne — ne samo upravne — temveč tudi politične naloge. Nasprotno pa se je ugotovilo, da imajo vzorno urejeno evidenco in pravilen odnos Ministrstvo za prosveto, Prehrana, Usnjeni izdelki, Umobolnica, po vzgledu katerih bodo morale pričeti delati tudi vse ostale ustanove in podjetja.

Za časa akcije do danes je bilo v Ljubljani v celoti odvzetih skupaj 617 živilskih nakaznic neupravičencem, kateri so jih neupravičeno prejemale. Znižanih pa je bilo iz višje na nižjo kategorijo 3443 nakaznic. Skupno 4060.

Kljub temu, da so se RLO potrudili izvršiti postavljeno nalogo in so pri tem bili doseženi nakazani uspehi, pa lahko trdimo, da imamo v Ljubljani še vedno velik procent ljudi, ki neupravičeno prejemajo živilske nakaznice in še vedno velik procent onih, ki so nepravilno kategorizirani. Za dokončno izvedbo postavljene naloge je potrebna nadaljnja uporna borba celokupnega frontnega aktiva na terenu in vodilnega kadra v podjetju, oz. ustanovah.

S pravilno kategorizacijo se ne bo zmanjšal življenjski standard, temveč nasprotno, zasigurali bomo redno preskrbovanje upravičencem do garantirane preskrbe in s tem tudi dvignili povprečen standard delovnih ljudi.

II. Na področju odkupne politike se je sistem odkupa bistveno spremenil od sistema odkupa preteklih let. Spremembo je nujno narekoval naprednejši način našega kmetijskega gospodarstva in rekonstrukcija našega kmetijstva. Dočim smo v preteklih letih vršili odkupe na podlagi posejanih zemljiških površin in na podlagi številčnega stanja živine v hlevih, se danes od vsakega kmečkega gospodarstva

zahteva produkcija in v zvezi s tem odkup kmetijskih pridelkov in živine v okviru zmogljivosti posestva z ozirom na zemeljsko površino.

S tem, naravno, bo onemogočeno, da bi predvsem kulaški elementi zmanjševali svoje živinske fonde, sejali njive z deteljo in jih spreminjali v travnike, kar je bilo opaziti v nekaterih primerih pri nas v zadnjem letu. Dolžnost vsakega kmetovalca bo, da bo svoje posestvo najracionalneje obdelal v okviru njegove zmogljivosti.

Imeli smo do nedavnega primere, da je na primer kmet v Šiški, s 7 ha obdelovalne zemlje še prejemal živilske nakaznice zato, ker ni imel zadostno posejanih površin, da bi kril svoje lastne potrebe. Z novim načinom odkupa se slični primeri ne bodo mogli in smeli več ponoviti.

V ilustracijo izvršenega plana odkupa goveje živine in prašičev v letu 1948 napram letu 1949 bi navedel sledeče številke:

Plan obveznega odkupa in kontrahaže goveje živine in prašičev v višini 233.000 kg je bil izpolnjen s 341.000 kg torej s 147%. Če pa primerjamo plan preteklega leta z letošnjim planom vidimo, da znaša v tem letu 380.000 kg ali, z drugo besedo, povišal se je za 72%. To nam dovolj jasno kaže, da moramo v tem letu za dosego postavljenih planov posvetiti vso pažnjo prireji mladih telet, prašičev in živine sploh, kar je predpogoj, da se bo plan dejansko realiziral.

Lahko trdimo, da je postavljeni plan realen in izvedljiv, potrebno pa je za to izvršiti ukrepe in *preprečiti vsakršen zakol mlade in plemenske živine*, vršiti pravilno medsebojno zamenjavo, poostriti budnost proti črnim zakolom telet in uvesti neposredno kontrolo in močno disciplino do čuvanja živinskih fondov.

Odnos do pravilnega planiranja odkupov na posameznih RLO, pa se v tem letu ne sme prepuščati podrejenim uslužbencem, ki ne poznajo strukture kraja in posameznega gospodarstva. Razrez plana mora biti življenjski in je treba pri tem v bodoče ustvariti tesnejše sodelovanje med KZ-ji in RLO-ji, ki dosedaj ni bilo zadovoljivo.

Vzporedno pa je potrebno uvesti plansko disciplino pri izpolnjevanju postavljenih obvez odkupa, kar je pogoj za redno oskrbovanje. V zvezi s tem je bilo v preteklem letu zaradi nediscipliniranosti oddaje kaznovanih več kmetovalcev. V vseh primerih pa so bili to veliki kmetje. Na pr.: zaradi neoddaje krompirja so bili kaznovani: 3 v Št. Vidu, 1 na Viču, 1 v Mostah, v skupnem znesku 105.000 din. Zaradi neoddaje prašičev sta bila kaznovana dva kmeta z Ježice. Zaradi utaje površine posevkov žitaric je bilo kaznovanih 6 v Polju, 3. v Št. Vidu, 1 na Viču s skupno denarno kaznijo 340.000 din.

V ostalem so bili izpolnjeni odkupi in sicer: 1. mleko 92%, 2. žito 125%, 3. krompir 101%, 4. fižol, ajda in proso 162%, 5. oljarice 85%.

Vzrok slabemu uspehu odkupa oljaric je pripisati dejstvu, da v Ljubljani kmetje niso gojili v zadostnih količinah oljnih rastlin.

III. Na preskrbo tržišča je v tem letu ugodno vplivala zadostna intervencija z zelenjavo iz zimskih zalog, kar se v preteklem letu ni vršilo, ker zimnice niso bile pripravljene vsled še nezadostno razvitih organizacijskih oblik tega sektorja trgovine.

V letošnjem letu se je pričelo pravočasno ostvarjati plane konserviranja sadja in zelenjave, kar bo omogočilo v bodoče še uspešnejšo intervencijo na naših trgih.

Ugotoviti moramo, da ekonomije in državna posestva v zadnjem letu še niso zadostno vplivala na trg in so krila potrebe le s 3% udeležbo, dočim bodo v tekočem letu morale po postavljenem planu kriti potrebe z 12%, če računamo, da je Ljubljana potrošila lansko leto 1700 vagonov raznih povrtnin in da potrebe izkazujejo za tekoče leto 2200 vagonov.

Le prilično dobra organizacija je omogočila, da smo skoraj pokrili potrebe potrošnikov z zelenjavo in sadjem. Zadovoljivi pa nista bili kakovost in asortimnet. Med drugim smo tudi uvozili 270 vagonov jabolk ter 41 vagonov grozdja. Oskrbo s temi artikli pa bo vkljub temu treba še okrepiti.

Posebna pažnja se posveča ukrepom, da se bodo potrebe povrtnin in zelenjave pokrile iz neposredne okolice Ljubljane. Tako na pr. sta posestvi Jesenkovo in Verd plasirali na trg v letu 1948 le 14 vagonov zelenjave, v tem letu pa morata dvigniti produkcijo na 70 vagonov.

IV. Pri preskrbi s kurivom bo potrebno v tem letu organizirati že sedaj brigade iz posameznih sindikatov, ki bodo sekale les na panju za potrebe svojih podjetij in ustanov in za svoje člane. S tem se bo močno razbremenil plan gozdarstva. Ta način dela je že v preteklem letu pokazal zelo pozitivne rezultate.

V. Izgledi za preskrbo z mlekom so z ozirom na to, da so sezonske organizacijske priprave že izvršene, zadovoljive, in bo verjetno v kratkem preseženo kritje kartnih potreb. V samem podjetju »Mleko« pa treba čimprej povečati obrat.

Problemi zajamčene preskrbe se pojavljajo še vedno predvsem v nerednem dotoku blaga v trgovsko mrežo, za kar obstoje poleg objektivnih tudi subjektivni razlogi, proti katerim se mora letos voditi še ostrejša borba.

Nezadosten asortiment tekstilnega blaga je zadnje čase povzročil naval potrošnikov na trgovsko mrežo, dočim na drugi strani vidimo, da je bilo izdanega točkovnega fonda 15.800.000 potrošenega 15.600.000 kar da nepotrošenih 200.000 točk *katere pa so krife* z 2.700.000 točkami *slabo sortiranega blaga* v trgovski mreži. Vsled tega bo morala v bodoče produkcija bolj upoštevati potrebe potrošnikov.

Poleg izvršenih in predstojećih nalog, moramo ob priliki sprejemanja proračuna, kateri nam zagotavlja močan dvig družbenega standarda, imeti pred seboj osnovno misel, katero nam je nakazal Plenum OK KPJ, t. j. na vseh področjih preskrbe je treba izvesti ukrepe za očuvanje blagovnih fondov, dvigati standard delovnih ljudi in s tem tudi zagotoviti realizacijo postavljenega proračuna.

Pogačar Niko: Tov. ljudski odborniki! Na izvajanja tovarišice Bajukove in tov. Nebca bi hotel navezati nekaj pripomb v zvezi z najbolj perečim vprašanjem s področja trgovine in preskrbe: Čuvanje osnovnih prehrabnenih fondov in ostalih fondov, s katerimi moramo pokriti potrebe delovnih ljudi, je eno tako važnih vprašanj, da se v sektorju trgovine mora postaviti na prvo mesto. Čuvanje teh fondov pa je vezano na izdajanje potrošniških nakaznic. Moramo pa ugotoviti, da revizija glede odvzema potrošniških nakaznic neupravičencem ni dosegla dovoljnega uspeha. Pri reviziji nakaznic bi za dober uspeh morali sodelovati organi državne uprave skupno z množičnimi organizacijami. Zadnja revizija živilskih nakaznic, ki se je pričela v teku meseca decembra na osnovi ugotovitev Kontrolne komisije v zvezi s pregledom gospodarjenja osnovnih prehrabnenih fondov, ni rodila pravih uspehov in bo treba v bodoče te napake popraviti. Kampanjska akcija pri pregledu živilskih nakaznic se je omejila na tako ozek krog, da ni mogoče pričakovati solidnih rezultatov. Po izjavi samega poverjenišтва za trgovino in preskrbo je bilo vključenih v to delo v zadnjem času, ko bi morala biti revizija zelo intenzivna, samo 50 ljudi, ki so imeli navzdol oporo in povezavo le preko RLO in KLO z uličnimi poverjeniki za preskrbo, odnosno s sindikalnimi podružnicami, upravami podjetij in ustanov. Številke, ki jih je navedel tov. poverjenik za samo Ljubljano, ne predstavljajo nikakega večjega uspeha. Ana-

liza, ki jo lahko napravimo na osnovi statističnih podatkov o strukturi prebivalstva, o zaposlenih delavcih in nameščencih, o porastu prebivalstva na področju Ljubljane, kaže, da je število izdanih kart v Ljubljani za 3—4000 previsoko. Spričo tega je številka 617 dejansko minimalna in nas ne sme zavesti, da ne bi nadaljevali z revizijo, ki se mora nadaljevati in doseči pozitivne rezultate. Napake teh revizij so, da se prvenstveno obrnejo proti delavstvu, ki dejansko največ doprinaša za izpolnitev planskih nalog in pri katerih bi morala revizija izvršiti pregled ne samo s sodelovanjem majhnega števila upravnih uslužbencev, ampak s sodelovanjem masovnih organizacij. Revizije bi se morale pri svojem poslovanju poslužiti spisov potrošnikov na terenih in ulicah, kjer bi se najlažje našle vse tiste številne osebe, ki še vedno prejemajo živilske nakaznice, čeprav niso do njih upravičene. Imamo v Ljubljani ljudi, ki kot zastopniki različnih firm, ki dejansko niti ne obstoje, prejemajo živilske nakaznice, imamo vrsto ljudi, ki se kot bivši pridobitniki še danes niso hoteli vključiti v delo za skupnost, imajo pa poklic, ki jim služi le za kamuflažo pri izvajanju njih spekulativnih poslov. Znani so vsi ti primeri, vendar se učinkovitih ukrepov za odvzem nakaznic ni podvzelo. Naloga vseh ljudskih odborikov je, da pri tem delu aktivno sodelujejo. Predvsem je treba poudariti in pojasniti delovnim ljudem, od kod izvirajo težave in zastoj pri delitvi živilskih nakaznic in živil. Z vso doslednostjo bo treba vzpostaviti prioriteto za one delovne množice, ki so že vključene v delo pri izvajanju naših planskih nalog in jim zagotoviti prvenstveno delitev živil, ki jim je zagotovljena po odredbah zvezne vlade. V kolikor so se zgodile napake je potrebno posamezne primere raziskati, napake odstraniti, ker so RLO prejeli dovoljno količino živilskih kart za kritje vseh potreb upravičencev in če se to ni zgodilo, so jih morali dobiti ljudje, ki do njih niso upravičeni. Proti slednjim je treba v Ljubljani voditi ostro borbo, ker le s tem bo zagotovljena pravična razdelitev blagovnih fondov, ki so v okviru zagotovljene preskrbe namenjeni predvsem tistim, ki za plan doprinašajo vse svoje sile. Odgovornost za pravilno izvedbo teh nalog pade tako na mestni, kot rajonski in krajevni LO, ki so dolžni, da zaktivizirajo tudi naše množične organizacije in same potrošnike za pomoč pri izvajanju pravilne in sistematične revizije. S tem bodo najbolj dosledno izpolnili sklepe, ki jih je postavil II. plenum CK KPJ.

Drugo vprašanje je vprašanje trgovske mreže. Tov. predsednica Planske komisije je navedla, da je plan presežen, vendar uspehi niso zadovoljivi, ker plan ni bil dovolj visoko postavljen, kot bi bilo v skladu s stvarnimi potrebami. Če primerjamo število obratov v letu 1939 s številom v letu 1949, potem vidimo, da je ta padec vendarle prevelik in ga ne moremo opravičiti zgolj s tem, da so trgovske poslovalnice danes bolj urejene in nameščene v večjih prostorih, ker s tem prenesejo večji blagovni promet. V letu 1939 je znašalo število trg. poslovalnic 1349, danes pa 723. Pri prehrambenih obratih je ta razlika še bolj občutna in je padla od 938 poslovalnic v letu 1939 na 436 v januarju 1949. To vsekakor narekuje, da mora IO MLO v sodelovanju z RLO-ji podvzeti takojšnje ukrepe za izpolnitev trgovske mreže. Posvetiti je treba večjo skrb poslovanju maloprodajne mreže, ker vsakodnevne kontrole odkrivajo številne slabosti, včasih pa tudi namerno škodljivost ter nekulturni in nepravilni odnos osebja do potrošnikov. Nadaljnje kontrole prodaje artiklov zagotovljene preskrbe kažejo skoraj v vseh prodajalnah razlike, ki so ponekod dosegle takšne številke, da niso samo posledica slabe evidence, temveč kažejo kršenje planske discipline in rušenje ugleda socialistične trgovine. Ti

primeri slabo vplivajo na ostali trgovski kader — predvsem na tečajnike, ki so še sorazmerno šibki v svoji strokovni sposobnosti in katerim bi bilo treba posvetiti največjo pozornost pri dviganju njihovega strokovnega in političnega znanja. V celotnem trgovskem aparatu je sorazmerno še dovolj ljudi, ki so obremenjeni s predsodki stare miselnosti ter gledajo na trgovino z očmi predaprilske Jugoslavije. Za odstranitev vseh takih napak bo potrebno smelo dvigati na odgovornejša mesta ljudi, ki s svojim požrtvovalnim delom garantirajo, da bodo na poverjenih mestih znali voditi trgovino v skladu z današnjim družbenim redom, istočasno pa se bo z dviganjem tega kadra skrbelo in izpopolnile vrzeli, ki so v podjetjih republiškega značaja.

Največ pritožb na masovnih sestankih se sliši prav v pogledu trgovske mreže. Potrebna bo učvrstitev in izpopolnitev masovnih kontrol, trgovinskih poslovalnic, pri čemer morajo sodelovati potrošniki sami. Primeri aktivnega sodelovanja potrošnikov v kontroli nad poslovanjem maloprodajne mreže, ki so bili izvršeni v preteklem letu kažejo, da so bili taki prijemi koristni. Z vsemi silami je treba ta sistem kontrole razširiti, kar bi mnogo pripomoglo k izboljšanju in izpopolnitvi naše trgovske mreže. Uspešno izvajanje postavljenih planskih nalog v celoti na najrazličnejših področjih našega gospodarstva v veliki meri zavisi od dobre in kulturne trgovine ter preskrbe. Z razširitvijo trgovske mreže in istočasno z borbo za dosledno izvajanje planske discipline, za pravilno razdeljevanje blagovnih fondov in s povečanjem kontrole s strani samih ljudskih množic so dani pogoji za uspešno delo trgovine in preskrbe.

Ker pravilna razporeditev proračunskih postavk predstavlja in omogoča dvig standarda delovnih množic, izjavljam, da bom glasoval za predloženi proračun.

Pangeršič Franc: Ko sprejemamo proračun MLO za leto 1949, bi se na kratko dotaknil razmerja med proračunom MLO in proračuni RLO, posebno rajona I. Skupna vsota proračunov vseh RLO in KLO Polje znaša 74.500.000 ali 30 % celotnega proračuna MLO. Že iz te primerjave je razviden veliki poudarek, ki se daje gospodarstvu RLO. Za RLO I. je predviden proračun z zneskom 17.676.000 din, kar znaša napram celotnemu proračunu MLO 7 %. V primerjavi z lanskoletnim proračunom, ki je bolj administrativnega značaja se v letošnjem osnutku proračunov RLO kaže večja samostojnost predvsem v izvajanju investicij, za katere je predvidena postavka 2.900.000 ali 17 %. Te investicije so namenjene za nadzidavo stavb v Ilirski ulici. Poleg teh investicij pa je predvideno za rajon I 4.400.000 din izvenproračunskih investicij, ki se bodo krile iz lastnih sredstev, to je iz dohodkov gospodarskih podjetij. Skupne investicije znašajo preko 7.000.000 din in to vse za dvig družbenega standarda.

Za izdatke kulturno-prosvetnega sektorja je predvidena postavka 2 in pol milijona dinarjev ali 14 %. Tu so predvsem predvideni domovi igre in dela, s čimer je dan poudarek pomoči našim materam.

Četrtna celotnega proračuna je predvidena za socialno-zdravstveno skrbstvo in kaže skrb, ki jo bo RLO nudil bolnim, onemoglim ter socialno šibkim slojem.

Z ozirom na novo teritorialno razdelitev mesta pridejo v sklop RLO I še novi predeli z Barjem in bo na samem Barju treba poskrbeti za komunalne naprave, ker so se v stari Jugoslaviji koncentrirale vse komunalne naprave samo v centru mesta, ne pa na naselja, kjer je živel delavstvo in kmetje. Z ozirom na vse te povečane naloge bo potrebno pri RLO ustanoviti nova poverjeništva, kot kmetijsko, komunalno, kontrolno in še referat za gostinstvo in za delo. Iz vsega tega

je nujno, da je za osebne in materialne izdatke administrativnega aparata predvidena precejšnja vsota in to 40 % celotnega proračuna. Na podlagi ugotovitev, da je razmerje v proračunu MLO do RLO pravilno postavljeno in ker se strinjam tudi z ostalimi postavkami proračuna izjavljam, da bom zanj glasoval.

Trošt Franc: Tovariši in tovarišice! Ideološka vzgoja mladine je prvenstvena naloga ne samo osnovnega temveč tudi srednjega šolstva. Roditeljski sestanki pa nam kažejo, da vlada razcep med mladino in starši. Mladina, ki sicer v šoli sledi navodilom učiteljev v smeri pravilne ideološke vzgoje, često podlega domačim vplivom, ker so starši več ali manj pod vplivom agitacije duhovščine. S svojega terena bi omenil, da je še precejšen del staršev podvržen vplivom duhovščine, ki hodi od hiše do hiše in širi svojo agitacijo. Pouk verouka je še vedno precej problematičen, če vzamemo v obzir, da velik del mladine, katerim so starši dali privoljenje za posečanje verouka, poseča verouk le pod pritiskom staršev. So tudi primeri, da se vrši verouk v cerkvah in to ob nedeljah popoldne, čeprav imajo veroučitelji navodila po odloku Ministrstva prosvete, da se sme pouk verouka vršiti samo v šoli. Prav zaradi tega, ker mora in preveča pouk v šoli idejno-znanstvena smer to delo podirajo starši pod vplivom duhovščine, še več pa duhovščina sama, ki na takšen nezakonit način ruši one osnove, ki jih daje učiteljstvo v šoli.

Drug primer so dognanja, ki jih je omenila tov. poverjenica za šolstvo v zvezi s poukom verouka na Viču, in ta primer ni osamljen. V splošnem lahko trdimo, da je mladina, ki se zbira okrog župnišča po svojem obnašanju v šoli in izven nje, kakor tudi po učnih uspehih, najslabša. Iz tega bi morali potegniti zaključek, da je skrajno in nujno potreben takojšen rigorozen nastop proti zavajanju naše mladine v vode mysticizma, za kar naj ukrene vse potrebno bodisi ministrstvo, bodisi MLO.

Kraj Polje je oddaljen od mesta samega in je njegove prebivalce precej občutno zadelo 100 % povišanje potniške tarife. Vemo, da je ta ukrep popolnoma pravilen, ker se namerava s tem preprečiti nepotrebna potovanja, ki služijo špekulativnim namenom. Za prebivalstvo KLO Polje pa pomeni povišanje potniške tarife 100 % podražitev obiska gledališča in drugih kulturnih prireditev, preprečuje gospodinjam obisk živilskega trga in povzroča večje stroške udeležencem raznih sestankov, ki so v Ljubljani. Predlagal bi, da podvzame MLO potrebne mere, da bi se vožnja za prebivalstvo KLO Polje do mesta znižala, upoštevajoč, da se prebivalci Št. Vida, Viča in Most, ki se prav tako nahajajo na obrobni delih mesta lahko pripeljejo v mesto za 2 din. dočim morajo prebivalci KLO Polja plačati v eno smer 12 din.

Opozoril bi MLO na vas Podgrad, ki še danes nima električne razsvetljave. Zdi se mi, da za to ne bi bilo potrebno več kot par sto metrov žice in postavitve potrebnega transformatorja, da bi se tudi to vas, ki spada pod mesto, oskrbelo s prepotrebno električno razsvetljavo. O tem je bilo že dovolj govorjenja, vendar ničesar storjenega. Zato prošim in predlagam, da bi ljudski odbor podvzel potrebne ukrepe za rešitev tega perečega vprašanja.

Pelko Gašper: Kmetijstvo ki zavzema na področju mesta Ljubljane z ozirom na 8792 ha kmetijske površine, je precej važen faktor v gospodarstvu Ljubljane. Državni sektor tvorita dve mestni posestvi, 12 lokalnih ekonomij, 8 industrijskih ekonomij, 10 ekonomij zavodov in ustanov ter 1 državno posestvo. Večina ekonomij je bila osnovana

lausko leto in so kljub razdrobljenosti, izčrpanju zemljišč in pomanjkanju delovne sile dosegle plan 100 %.

Mestni posestvi »Jesenkovo« in »Cankarjevo« sta predvideni predvsem za gojitev zelenjave za zalaganje živilskega trga. Posestvo Jesenkovo ima za letošnje leto predviden plan zelenjave 400 ton, posvečalo pa bo tudi skrb živinoreji in svinjogojstvu ter tako skrbelo za kritje potreb prehrane mesta Ljubljane. Težkoče pa obstoje v pomanjkanju kadra, ki pa se bo našel s pravnimi organizacijskimi prijemi in tiči tu ovira, da se posestvo ni moglo razvijati tako, kot bi bilo potrebno. Raznim nedostatom, ki vladajo na posestvu in ki so bili iznešeni v današnji diskusiji je kriv vodilni kader, ki je čakal, da bi blago prejel potom dobavnice, ni pa samoiniciativno podvzel nobene mere, da bi te nedostatke odpravil. Prav zimski čas je bil primeren, da bi se pripravilo orodje za spomladanska dela, vendar moramo ugotoviti, da smo prišli tako daleč, da kmečki fantje, zaposleni v državnem sektorju ne znajo danes več nasaditi vil in popraviti grabelj. Ni se polagala pažnja na to, da bi se ljudje potom tečajev, še bolj pa s političnim in praktičnim delom, izpopolnili v svojem znanju.

Posestvo »Cankarjevo« ima sicer boljše pogoje kot »Jesenkovo« in je doseglo tudi večje uspehe, težkoče pa so tudi tu glede potrebnega kadra. Primanjkuje tudi poljskega orodja.

Obe posestvi sta vzgajali toliko sadik, da bomo poleg kritja lastnih potreb lahko odprodali pol milijona sadik. Državne ekonomije in Kmetijske obdelovalne zadruga bi morale sklepati pogodbe za nakup sadik pravočasno. Če se bo ugotovilo, da je zemlja neobdelana, pa naj bo to kjerkoli na državnem, zadružnem ali privatnem zemljišču, bo poverjenišvo za kmetijstvo poskrbelo, da se ta zemlja zasadi, pa naj jim bo to prav, ali ne! Sadike se bodo prodajale tudi na trgu, kjer jih bodo lahko dobili tudi vrtičkarji.

Vseh posestev je na področju mesta 10.414, ki se po socialni strukturi razdele na 248 malih, 526 srednjih in 102 velika kmeta. Veliki kmetje imajo toliko površine, kot vsi srednji kmetje skupaj. Primer nezdravega pojmovanja in odnosov do velikih kmetov s strani državne ustanove nam daje Pivovarna Union, ki je sklenila pogodbo z enim od velikih kmetov za najem večje površine zemlje za odškodnino 50.000 din in odkup 1 prašiča in krave. Oskrbo tega posestva pa je dala v roke lastniku samemu, ki naj bi nastopal kot upravnik.

Kar se tiče kmetijskih zadrug moram izjaviti, da nismo prirejali dovolj tečajev za prevzgojo zadrugarjev. Značilen je primer, da kmetijske zadruga v Ljubljani izmed svojih 885 članov niso mogle dati niti enega člana v tečaj zveznega merila. To je nemogoče in bi naše KZ morale to stvar drugače zgrabiti in poslati mladino v tečaje, od kjer bi na ostale zadružnike prenesli pravilno pojmovanje zadružništva v socialistični državi. Naše kmetijske zadruga se bavijo predvsem s trgovino, kar dokazuje, da so imele v 8 mesecih 24.000.000 din prometa in od tega 1.800.000 din dobička. Sestanki zadružnikov ne potekajo po pravi liniji in zavzemajo vedno isto stališče, da se delo ne da in ne da preusmeriti na drugo pot. Zato smatram za potrebno, da bi se po vseh linijah, tako OF, AFŽ, mladinski in Partijski liniji propagiralo zadružništvo na socialistični bazi in da bi k temu delu pristopili tudi tov. ljudski odborniki — a to le oni, ki bodo znali pravilno tolmačiti razvoj socializma na vasi.

Jezovšek Leopold: Kot pereč problem, ki se je iznesel na zboru volivcev, bi omenil kritiko o slabi zavetiščni prehrani in pa slabe razmere, ki vladajo v Cukrarni. Tu so predvsem slabi odnosi uprave na-

pram delavstvu in se čujejo neštete pritožbe. V Cukrarni je nastanjenih cca. 250 ljudi, za katere se nihče ne briga. So to predvsem delavci in brezdomci, do katerih zavzema uprava nepravilen odnos, za kar je treba podvzeti primerne ukrepe.

V zvezi s poročilom predsednice Planske komisije o najboljših prostovoljcih, med katerimi je tudi tov. Smerajc Tončka, bi omenil, da se nihče ne vpraša, v kakšnih življenjskih prilikah živi omenjena. Tov. Smerajčeva stanuje na istem terenu kot jaz in mi je znano, da živi v zelo slabih stanovanjskih prilikah in da so vse njene prošnje za dodelitev drugega stanovanja brezuspešne, kar se mi zdi nepravilno in bi se moralo do ljudi, ki toliko žrtvujejo za skupni doprinos, imeti večji obzir. Neupoštevanje njenih prošenj izrablja v svoj prid reakcija, ki se posmehuje, češ, kaj ti za tvoje delo nudi ljudska oblast. Primer Smerajčeve je treba čimprej pravilno urediti in ji pomagati.

Ing. Letonja Emilija: Ob pregledu Centralne mlekarne bi iznesla svoja opažanja. Centralna mlekarna je napravila velik razvoj. V zadnjih letih je bila tendenca za dvig količine potrošniškega mleka v Ljubljani in se je v tem pogledu dosegel velik uspeh. Tudi v kvaliteti mleka z ozirom na maščobnost moremo zabeležiti lep napredek, saj se je maščobnost mleka dvignila od 1,7 % v letu 1947 na 3 %. Centralna mlekarna je postavila nov vacuum aparat za izdelavo kondenziranega mleka, v letošnjem letu pa namerava postaviti aparat za izdelavo suhega mleka, vendar pa vacuum aparat vsled nezadostnih količin mleka ni dovoljno izkoriščen.

Delovni kolektiv mlekarne pa posveča premalo pažnje sanitarni in higienski manipulaciji z mlekom. Kakšen odnos zavzema kolektiv do tega važnega vprašanja kaže primer, ko sta se na sestanek, ki ga je sklical mestni sanitarni inšpektor in na katerem bi se obravnavala ta vprašanja, odzvala le dva uslužbenca. Dalje bi bilo potrebno, da se Centralni mlekarni oskrbi centrifuga za povečanje pasterizacije mleka in stroj za parjenje vrčev — stroj, ki v obratu že obstoja je pokvarjen in bi se dal z malimi stroški popraviti. Centralna mlekarna zbira mleko od zdravih in nezdravih krav, in je po izjavi veterinarjev velik procent krav tuberkuloznih ter se sme mleko tuberkuloznih krav uživati le v prekuhanem stanju in pasterizirano, zato je potrebno, da dobi mlekarne povečane pasterizacijske naprave in centrifugo, da bomo lahko dajali zdravo mleko in nudili tudi v poletnem času našim malčkom zdravo kislo mleko.

Urbančič Marijan: Na terenu Stan in dom je imela Fronta svoje prostore v izpraznjenem buffetu, katerega ji je nakazal RLO. Prostori so bili Frontni organizaciji potrebni, ker se je dotlej vse delo razvijalo le po stanovanjih posameznih odbornikov. Včeraj pa so se prebivalci terena močno začudili, ko so našli ves inventar, arhiv in dokumente zunaj lokala na cesti. Prostore so izpraznili železničarji, ki nameravajo v njih odpreti svojo trgovsko poslovalnico. To ravnanje se mi zdi nedopustno in krši avtoriteto Frontne organizacije, kot tudi avtoriteto RLO. Zato je potrebno zadevo preiskati in krivce poklicati na odgovor. V ilustracijo navajam, da je na tem terenu le ena 4 članska železničarska družina, ki bi se lahko priključila na kako drugo poslovalnico. Smatram za potrebno, da IO upošteva upravičene zahteve članov OF, in izda nalog za vrnitev teh prostorov.

Dernovšek Viktor: Dotaknil bi se vprašanja dviga družbenega standarda. Krediti za dvig družbenega standarda v podjetjih ne obsegajo gradnje DID-ov in dečjih jasli. V splošnem niti ne obstoje primerni načrti za gradnje takih jasli in razpolaga projektivni biro

z enim samim načrtom. Gradnja dečjih jasli po tem načrtu stane okrog 6 milijonov. Papirnica Vevče je prejela odločbo za gradnjo dečjih jasli, h kateri gradnji pa bi moral prispevati tako MLO kakor podjetje, ker bi služilo z ozirom na povečanje industrializacije tega kraja tudi drugim podjetjem. V sporazumu z zvezno vlado bi v letošnjem letu Papirnica Vevče zgradila 3 stanovanjske hiše, od katerih bi se ena stanovanjska hiša uredila za jasli.

Na zborih volivcev se kritizira razlika pri preskrbi delavcev in nameščencev, ki stanujejo izven področja Ljubljane, so pa zaposleni na delu v Ljubljani. Sindikalni odbori zastopajo tu enak kriterij, ter so delavci, ki stanujejo izven mestnega področja oškodovani ne le v pogledu prehrane, temveč predvsem v pogledu tekstila in kurjave. dasiravno so enako udeleženi pri izpolnjevanju plana in pri prostovoljnem delu Fronte.

Krajevna podjetja imajo večje težkoče pri nabavi raznega materiala in se često dogajajo primeri, da se prej z njimi oskrbijo privatniki, kot pa krajevna podjetja ter bi morali nabavljači temu vprašanju posvetiti več pažnje.

Opravičena je kritika volivcev, da so v jutranjih urah ceste še razsvetljene, dočim se poudarja prav v tem času štednja električnega toka.

V zvezi z obiskom mestnih podjetij bi omenil podjetje »Cementnine«, kjer vladajo še slabe higienske in zdravstvene prilike. V podjetju »Kuverta« je pereče vprašanje specialistov in imajo v tem podjetju samo enega človeka, ki je sposoben upravljati in urejevati stroje, ter bi bilo nujno poskrbeti za nadomestilo.

Čujejo se pritožbe glede kvalitete papirja. Papirnica Vevče se trudi, da bi bili izdelki kvalitetni, vendar uspehi še niso zadovoljivi.

Na zborih volivcev se je iznesla kritika proti odnosu uslužbencev do ljudske imovine, kar se je pokazalo predvsem pri podjetju »Mlin«, ko so nameščenci brezobzirno raztresali ob priliki nakladanja oziroma razkladanja koruzo po tleh, po njej hodili, odnosno jo odnašali domov za krmo prašičem, kar na drugi strani slabo vpliva na ljudske množice, ki se trudijo in prispevajo vse svoje sile za čim hitrejšo dosego socializma.

Predlog volivcev je, da se v bodočem letu za dela na podjetju »Jesenkovo« organizirajo specialne frontne brigade, v katere bi bili vključeni prostovoljci, ki so vajeni poljskega dela in bi se zaposlili pri kmetijskih — poljskih delih.

Nepravilen je odnos nameščencev MLO do nameščencev KLO-jev, kjer nastopajo zelo diktatorsko.

Tov. Repič je omenila vzgojo mladine in se mi zdi, da se o vzgoji mladine premalo razpravlja na zborih volivcev. Ne sme se dopustiti vzgojo mladine duhovščini, da jo zlorablja, kot so nam to osvetlili nekateri diskutantje.

Upoštevajoč uspehe in požrtvovalno delo ljudskih množic v preteklem letu ter globok patriotizem, ki so ga pokazale pri nedeljskih frontnih volitvah, in smo lahko prepričani, da bo tudi predloženi proračun prispeval k dvigu življenjskega standarda delovnih množic in bom zato zanj glasoval.

Zdešar Henrik: Pridružujem se izvajanjem tov. Dernovška glede pritožb, ki jih iznašajo volivci na periferiji mesta, češ da se MLO zanje ne briga toliko, kot za center mesta. Pritožbe so bile iznesene glede razsvetljave na Tržaški cesti. Na Cesti dveh cesarjev Opekarne nimajo pitne vode. Na tej cesti tudi ni zadostne razsvetljave.

To osvetljuje delo poverjenika Svetine, ki je ob vsaki intervenciji oporekal z raznimi izgovori.

Nujno je postaviti javno stranišče ob koncu tramvajske proge na Tržaški cesti, kar je prav tako želja tamkajšnjega prebivalstva.

Iz obiska naših ustanov in tovarn ter vtisov, ki sem jih od tam dobil, bi omenil, da se pridružujem izvajanjem tov. inž. Severja, da taki bežni ogledi niso zadostni in bi bilo priporočljivo, da se posamezna podjetja večkrat in temeljiteje ogledajo.

Na gradilišču Ambrožev trg se je začelo s polaganjem stropnikov. Ker gre to delo počasi, naj bi se s pritegnitvijo prostovoljne delovne sile, ki v sedanjem času še ni zaposlena drugje, pristopilo k hitrejšemu tempu.

Pri ogledu klavnice smo ugotovili, da je premalo izkoriščena in bi morda kazalo izvršiti koordinacijo dela s klavnicami drugih mest, ki so bolj obremenjene in bi se okoristile s klavnico mesta Ljubljane. Dela na strojih za izdelovanje margarine v Črevarni je pospešiti in pojačati delovno silo, da pridemo čimprej do prepotrebni maščob. Isto naj se pospešijo dela na pripravah strojev za izdelavo kostnega olja.

V podjetju »Pletenine« so skladišča do vrha napolnjen z izdelki in bi bilo čimprej izvesti distribucijo, ker kupci težko čakajo na te proizvode.

V današnji diskusiji se je često poudarjalo vprašanje kadra. Seznanil bi vas s številkami o velikem aparatu v sklopu MLO. Skupno je zaposlenih na vseh uradih, ustanovah in podjetjih MLO 11.734 oseb. Kljub temu pa lahko trdimo, da je število uslužbencev, ki odpade na upravni aparat, premajhno in se mi zdi, da nismo dovolj smelo dvigali ljudi iz produkcije. Posebno slabi so rajoni, katerih kader bo treba ojačiti, da bodo v stanju izvajati velike naloge, ki stoje pred njimi.

Delovna disciplina je pomanjkljiva. V mesecu februarju se pri delavstvu beležijo neupravičeni in upravičeni izostanki 13.937 dni, kar pomeni, da odpade na vsakega delavca več kot dva dni izostanka. Pri nameščencih pa znašajo izostanki 10.527 dni, to se pravi dva in pol dni na vsakega uslužbenca. Delovno disciplino bo vsled tega treba poostriti.

Za dvig in stimulacijo kadra se je pristopilo s podeljevanjem nagrad in dodatkom ter je bilo v letu 1948 3277 uslužbencem izplačanih nagrad v znesku 6.990.000 din, t. j. 29,9 % vseh uslužbencev in delavcev. Samo za 29. november je bilo nagrajenih 2218 uslužbencev in delavcev. Osebnih dodatkov je bilo v letošnjem letu podeljenih 480 uslužbencem, t. j. 11,55 % vseh nameščencev.

Za dvig kadra bo potrebno skrbeti še v mnogo večji meri kot doslej, ker primanjkuje tako kvalificiranih, polkvalificiranih delavcev in drugih strokovnjakov. Črpanje novega kadra nam je možno le iz produkcije in delno iz šol. Ljubljana, kot glavno mesto Slovenije, mora skrbeti tudi za kader raznih drugih resorov, t. j. ministrstev in republiških ustanov. V preteklem letu je MLO organiziral 20 tečajev, katere je obiskovalo 551 ljudi. Ta številka pa nam ne sme zadostovati. Vodstva podjetij na pozive personalnega poverjenišтва pošiljajo v tečaje ljudi, ki zato nimajo pogojev, namesto da bi se v tečaje pošiljali ljudje, ki bi bili sposobni po opravljenem tečaju prevzeti odgovornejša mesta. Za vse uslužbenstvo so se organizirali seminarji, ki so obvezni in bodo zaključeni v tem letu.

Omenil bi še nepravilen odnos, ki ga ima uslužbenstvo do ljudske imovine, kar kažejo disciplinski prestopki (119). S povečanjem budnosti nad delom naših uslužbencev bomo na eni strani zavrli širjenje

disciplinskih prekrškov, na drugi strani pa vse, ki nimajo pravega odnosa do dela in ljudske imovine, predali disciplinskemu sodišču. Vprašanje dosege plana ni samo vprašanje materiala, ampak tudi delovne sile in vseh naporov naših delovnih ljudi.

Po končani diskusiji prečita član komisije za formulacijo sklepov tov. Jančigaj Mirko predloge za

finančni odlok MLO glavnega mesta Ljubljane za proračunsko leto 1949,

finančno odločbo o dodatnem proračunu za leto 1948,

odlok o zaključnem računu MLO za leto 1948,

izvenproračunske investicije za leto 1949,

Ljudski odbor glasuje o vsaki točki posebej.

I. sklep:

Sprejme se finančni odlok MLO glavnega mesta Ljubljane za proračunsko leto 1949, ki se glasi:

1. člen

Mestni proračun za leto 1949 znaša skupno:

dohodkov	din	253,208.000.—
izdatkov	„	253,208.000.—

2. člen

Mestni proračun za leto 1949 obsega:

a) proračun mestnega ljudskega odbora

z dohodki v znesku	„	178,632.000.—
in izdatki v znesku	„	178,632.000.—

b) proračune rajonskih ljudskih odborov in krajevnega ljudskega odbora Polje in sicer:

<i>RLO I.</i> z dohodki v znesku	„	17,676.000.—
in izdatki v znesku	„	17,676.000.—
<i>RLO II.</i> z dohodki v znesku	„	21,300.000.—
in izdatki v znesku	„	21,300.000.—
<i>RLO III.</i> z dohodki v znesku	„	18,100.000.—
in izdatki v znesku	„	18,100.000.—
<i>RLO IV.</i> z dohodki v znesku	„	14,000.000.—
in izdatki v znesku	„	14,000.000.—
<i>KLO Polje</i> z dohodki v znesku	„	3,500.000.—
in izdatki v znesku	„	3,500.000.—

Skupaj proračune rajonskih in krajevnega ljudskega odbora

z dohodki v znesku	„	74,576.000.—
in izdatki v znesku	„	74,576.000.—

3. člen

Zaradi uravnoteženja proračunov rajonskih in krajevnega ljudskega odbora se rajonskim in krajevemu ljudskemu odboru odstopajo naslednji zneski mestnih dohodkov, ki se zberejo v njih območju in so že izkazani v skupnih zneskih dohodkov v 2. členu tega odloka:

a) od 0.5% davka na promet proizvodov in znižanje polne lastne cene:

<i>RLO I.</i>	20%
<i>RLO II.</i>	21%
<i>RLO III.</i>	11%
<i>RLO IV.</i>	28%
<i>KLO Polje</i>	11%

b) od 35% tržnega dobička:

MLO pridrži v korist mestnega proračuna . . .	77.51%
RLO I.	4.24%
RLO II.	7.18%
RLO III.	8.37%
RLO IV.	2.67%
KLO Polje	0.03%

c) od udeležbe na dohodkih od prebivalstva
od 40% davka na dohodek kmečkih

	MLO	RLO in KLO Polje
gospodarstev	20%	20%
od 25% davka na dohodek zadrug in zadružništva	—	25%
od 30% davka na dohodek obrt- niških gospodarstev	10%	20%
od 30% davka na dohodek drugih poklicev in premoženja	10%	20%
od 40% zaostalega davka na dohodek iz prejšnjih let vseh oblik	20%	20%
od davka na dediščine in darila	—	100%

4. člen

Pooblašča se Izvršilni odbor mestnega ljudskega odbora, da po izkazani potrebi lahko menja odstotke udeležbe rajonskih ljudskih odborov in krajevnega ljudskega odbora Polje na dohodkih, navedenih v 3. členu.

Prav tako se pooblašča Izvršilni odbor mestnega ljudskega odbora, da lahko menja odstotke odvajanja doseženega tržnega dobička rajonskih in krajevnega ljudskega odbora v korist mestnega proračuna.

5. člen

Celotni plan investicij v znesku din 170,397.000.— se financira iz proračunskih sredstev in iz lastnih sredstev podjetij.

6. člen

Izvršilnim odborom MLO, RLO-ov in KLO Polje se obvezno nalaga, da znižajo v letu 1949 s proračunom odobrene izdatke državne uprave po planu, ki ga določi predsednik komiteja za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti pri Vladi LRS in minister za finance LRS.

7. člen

Izvršena investicijska dela se med letom izplačujejo iz proračunskih in lastnih sredstev (dela dobička in amortizacije) v sorazmerju z zneski, ki so odobreni za financiranje investicij iz proračunskih, oziroma iz lastnih sredstev.

8. člen

Prenose kreditov (virmane) med partijami in pozicijami raznih poglavij v okviru istega dela proračuna odredajo in potrjujejo višji odredbodajalci.

Z virmanom zmanjšane partije in pozicije se ne smejo na novo povečati.

9. člen

Število uslužbenskih mest se lahko poveča po predlogu višjemu odredbodajalcu v soglasju s predsednikom komiteja za zakonodajo in organizacijo državne uprave pri Vladi LRS in ministru za finance LRS v okviru odobrene sistemizacije, če so za taka mesta vnaprej zagotovljena finančna sredstva.

10. člen

Novi uradi in ustanove se smejo med letom ustanavljati, če so v tekočem tromesečnem planu za izvajanje proračuna zagotovljena finančna sredstva.

11. člen

Minister za finance LRS ima pravico ustaviti izplačilo izdatkov, ki niso v skladu z zakonskimi predpisi.

12. člen

Vodje knjigovodstev (računodajalci) so za svoje delo odgovorni tako odredbodajalcu, kakor tudi ministru za finance.

13. člen

Obveznosti na račun proračuna se smejo ustvarjati v mejah kreditov, ki so s proračunom odobreni za ustrezni namen.

Vse med letom nastale obveznosti se morajo likvidirati in izplačati do 31. decembra 1949. Angažirani krediti za dela, nabave in storitve, ki se do tega dneva ne morejo likvidirati in izplačati, je treba do 31. decembra 1949 prijaviti pristojnemu finančnemu organu.

14. člen

Ta odlok velja od dneva, ko je sprejet po mestnem ljudskem odboru, uporablja pa se od 1. januarja 1949 dalje.

Soglasno sprejeto!

II. sklep:

Potrdi se finančna odločba k dodatnem proračunu za leto 1948, ki se glasi:

1. člen

Mestni dodatni proračun za leto 1948 znaša skupno:

Dohodkov	din	210,724.920.—
Izdatkov	din	210,724.920.—

2. člen

Mestni dodatni proračun za leto 1948 obsega:

a) Dodatni proračun Mestnega ljudskega odbora			
z dohodki v znesku	din	210,724.920.—	
in izdatki v znesku	„	200,364.920.—	
b) Skupno vsoto proračunov rajonskih in krajevnih ljudskih odborov in sicer:			
I. rajon »Center«	z dohodki v znesku	„	—
	in izdatki v znesku	„	2,878.000.—
II. rajon »Bežigrad-Šiška«	z dohodki v znesku	„	—
	in izdatki v znesku	„	1,623.000.—
III. rajon »Moste«	z dohodki v znesku	„	—
	in izdatki v znesku	„	1,940.000.—
IV. rajon »Rakovnik-Vič«	z dohodki v znesku	„	—
	in izdatki v znesku	„	3,493.000.—
KLO Polje	z dohodki v znesku	„	—
	in izdatki v znesku	„	426.000.—

3. člen

Zaradi ravnotežja dodatnih proračunov rajonskih in krajevnih ljudskih odborov, se odstopajo rajonskim in krajevnim ljudskim odborom potrebni dohodki od dobičkov mestnih gospodarskih podjetij.

4. člen

Izdatki v mestnem dodatnem proračunu se bodo krili:

- a) Z dobički mestnih gospodarskih podjetij
v znesku din 65,532.000.—
- b) Z amortizacijskim skladom v znesku „ 32,248.000.—
- c) Z dotacijo Ministrstva za finance LRS iz
tržnega presežka za povračilo investicij
po kreditnem planu za leto 1947 „ 82,944.920.—
- d) Z dotacijo Ministrstva za finance LRS iz
tržnega presežka za delno kritje izdatkov „ 30,000.000.—

5. člen

Število uslužbenskih mest se sme povečati po predlogu Izvršilnega odbora Mestnega ljudskega odbora v soglasju s Predsedstvom vlade LRS — oddelkom za zakonodajo in organizacijo državne uprave in v soglasju z ministrom za finance LRS, v okviru odobrene sistemizacije.

6. člen

Obveze v breme proračuna se smejo ustvarjati samo v mejah kreditov, ki so odobreni za zadevni namen.

Vse nastale obveznosti se morajo likvidirati in izplačati do 31. decembra 1948. Krediti, angažirani za dela, nabave in storitve, ki se do tega roka ne morejo likvidirati in izplačati, se morajo do 31. decembra 1948 prijaviti pristojnemu finančnemu organu.

7. člen

Prenose kreditov med posameznimi proračunskimi oddelki smejo izvršiti odredbodajalci pod pogoji iz točke a) 19. člena Uredbe o izvrševanju proračuna.

Z virmanom zmanjšane pozicije se ne smejo več povečati, oziroma povečanje zmanjšati.

8. člen

Vodje knjigovodstev (računodajalci) odgovarjajo odredbodajalcu, oba skupaj pa Izvršnemu odboru, kakor tudi ministru za finance LR Slovenije.

9. člen

Ta odločba velja od dneva, ko je sprejeta od IO MLO, potrjena pa bo naknadno od MLO.

Soglasno sprejeto!

III. sklep:

Sprejme se odlok o zaključnem računu Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za leto 1948, ki se glasi:

I.

Planirani izdatki in dohodki, ter izvršeni in ostvarjeni dohodki in izdatki MLO-a za proračunsko leto 1948 znašajo:

	Planirano	Izvršeno
dohodki	241,948.000.—	448,296.030.56
izdatki	452,672.920.—	438,950.677.75
	— 210,724.920.—	+ 9,345.352.81

Dodatni proračun se je kril iz dobičkov gospodarskih podjetij za leto 1948.

II.

A) *Izdatki vsebujejo izvršena izplačila in sicer po rednih in dodatnih proračunih:*

Po rednem proračunu

	Planirano	Izvršeno
za MLO	208,608.000.—	198,636.310.64
za RLO in KLO	33,340.000.—	32,760.927.—
S k u p a j :	241,948.000.—	231,397.237.64

<i>Od tega so investicije za MLO:</i>	133.192.000.—	123,653.647.40
---------------------------------------	---------------	----------------

Po dodatnem proračunu:

za MLO	200,364.920.—	197,547.329.30
za RLO in KLO	10,360.000.—	10,006.110.81
S k u p a j :	210,724.920.—	207,553.440.11

<i>Od tega so investicije za MLO:</i>	97,400.000.—	95,007.354.17
---------------------------------------	--------------	---------------

B) *Redni in izredni proračunski dohodki znašajo:*

za MLO	208,608.000.—	399,244.227.58
za RLO in KLO	33,340.000.—	49,051.802.98
S k u p a j :	241,948.000.—	448,296.030.56

Na skupnem presežku iz I. v znesku 9,345.352.81 din participirajo skladno z 21. členom osnovnega zakona v proračunu proračuni MLO, RLO, KLO in Ministrstva za finance LRS.

Soglasno sprejeto!

IV. sklep:

Odobre se izvenproračunske investicije za l. 1949 in sicer:

D o h o d k i :

Dobiček iz gospodarskih podjetij	din	84,861.000.—
Amortizacija	„	50,310.000.—
Skupaj izvenproračunski dohodki MLO	„	135,171.000.—

I z d a t k i :

I. del

Investicije za kapitalno izgradnjo in
drugo finansiranje gospodarstva.

Poverjenišstvo za kmetijstvo in gozdarstvo:

	din
Kmetijsko posestvo »Jesenkovo«	9,983.000.—
Kmetijsko posestvo »Cankarjevo«	3,555.000.—
Ekonomija »Jelšingrad«	600.000.—

Poverjenišstvo za trgovino in preskrbo:

Mestno podjetje »Mleko«	500.000.—
-----------------------------------	-----------

Poverjenišstvo za gradnje:

Mestno industrijsko podjetje	
»Pečarstvo«	1,320.000.—
Mestno tesarstvo	500.000.—
Mestne opekarne	500.000.—

Poverjenišstvo za živilsko proizvodnjo:

Mestna klavnica	3,480.000.—
---------------------------	-------------

Skupaj I. del	din	20,438.000.—
---------------	-----	--------------

II. del

Investicije v korist družbenega standarda.

<i>Poverjenišтво za komunalno gospodarjenje:</i>	din
Izgradnja zbiralnega kanala	3,800.000.—
Mestna plinarna	3,500.000.—
Mestni vodovod	7,637.000.—
<i>Poverjenišтво za delo:</i>	
Izgradnja doma učencev v gospodarstvu	12,200.000.—
<i>Poverjenišтво za socialno skrbstvo:</i>	
Izgradnja Dečjega doma	16,300.000.—
<i>Poverjenišтво za lokalni promet:</i>	
Izgradnja težkega tlaka v Streliški ulici	4,200.000.—
<i>Poverjenišтво za šolstvo:</i>	
Izgradnja Doma igre in dela	2,850.000.—
<i>Poverjenišтво za stanovanjske zadeve:</i>	
Izgradnja stanovanjskih blokov v Šiški	28,000.000.—
Izgradnja stanovanjskih blokov na Ambroževem trgu	17,070.000.—
Izgradnja Direkcije MLO	3,226.000.—
Izgradnja stanovanjskega bloka na Masarykovi cesti	1,398.000.—
Izgradnja bloka v Vrhovčevi ul. 4	4,062.000.—
Izgradnja stanovanjskega bloka »ECŽ«	4,557.000.—
Izgradnja nadzidav v mestu	5,033.000.—
Skupaj II. del	din 114,733.000.—

REKAPITULACIJA IZVENPRORAČUNSKIH INVESTICIJ MLO

I. Del: Investicije za kapitalno izgradnjo in drugo financiranje gospodarstva	20,438.000.—
II. Del: Investicije v korist družbenega standarda	114,733.000.—
Skupaj	din 135,171.000.—

Ad 5.)

Soglasno sprejeto!

Poročilo predsednika okrajnega sodišča.

Ad 6.)

Razrešitev in volitev sodnikov-porotnikov okrajnega sodišča.

Tov. Dolžan Branko:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki!

Podajam poročilo o delu sodišča v II. polletju lanskega leta.

Na prvem mestu Zakona o ureditvi ljudskih sodišč je poudarjeno, da morajo sodišča ščititi državno in družbeno ureditev FLRJ ter državno in družbeno ureditev ljudskih republik. Ker je v ustavnem določilu obseženo, da je splošno ljudsko premoženje pod posebnim varstvom države, so vsi državni organi, torej tudi organi pravosodja, dolžni posebno varovati splošno ljudsko premoženje. Med glavne naloge sodišč spada tudi zaščita pravic in z zakonom zaščiteneh interesov ustanov, podjetij in organizacij, kakor tudi zaščita osebnih, imovinskih pravic in z zakonom zaščiteneh interesov posameznikov. Nadaljnja glavna naloga sodišč je, da zagotavljajo točno izpolnjevanje

zakonov in da v svojih odločbah, na obravnavah in v uradnih stikih s strankami vzgojno delujejo na vse državljane. — V naslednjem bom podal pregled o tem, kako je naše sodišče z obravnavanjem kazenskih, civilno-pravnih in drugih zadev konkretno uresničevalo te naloge.

V drugem polletju lanskega leta je sodišče obravnavalo preko 700 kazenskih primerov, v katerih je bilo obtoženih 861 polnoletnih oseb in 66 mladoletnikov. Od navedenega števila obtoženih oseb jih je bilo 527 obsojenih, 63 oproščenih, glede ostalih pa je bilo postopanje ustavljeno ali prekinjeno. Maršal Tito je v svojem govoru v proračunski debati med drugim nanizal podatke glede padanja kriminalitete, ki je podano v kaznivih dejanjih zoper življenje državljanov in zoper zasebno lastnino ter na drugi strani glede povečanja one kriminalitete, ki izvira iz zaostritve razredne borbe proti kapitalističnim ostankom v naši državi kot so sabotaža, spekulacija in vse vrste škodljivstva proti ljudskemu premoženju. Maršal Tito je poudaril, da padanje kriminalitete v celoti govori o gospodarskem izboljšanju in o tem, da je odstranitev ene glavnih socialnih krivičnosti — brezposelnosti — in skrb države za socialno skrbstvo mnogo pripomogla k temu, da je padla kriminaliteta v naši državi. Povečanje kaznivih dejanj, sabotaže, spekulacije, in škodljivstva proti ljudskemu premoženju izvira od tod, ker se je v naš gospodarski in državni aparat vrinilo precej sovražnikov nove Jugoslavije, ki skušajo od znotraj škodovati. Pri ljubljanskem sodišču je pripadlo v času, za katerega podajam poročilo, 134 primerov kaznivih dejanj po zakonu o varstvu splošnega ljudskega premoženja in premoženja pod uprave države odnosno po zakonu o kaznivih dejanjih zoper splošno ljudsko premoženje ter premoženje združenih in drugih družbenih organizacij in 101 primer kaznivih dejanj po zakonu o pobijanju nedovoljene trgovine, nedovoljene spekulacije in gospodarske sabotaže. Navedel bom nekaj primerov, da boste imeli sliko o tem, kako je sodišče ščitilo interese celotne družbe.

Poslovodje, trgovski pomočniki in uradniki pri podjetju »Železo« so bili zaradi prisvajanja denarja za prodano blago in zaradi prodajanja blaga privatnim trgovcem obsojeni s kaznijo odvzema prostosti do 2 let in so morali poleg tega povrniti ljudski imovini vso škodo, ki je z njihovim ravnanjem nastala. Zaradi neprijave in zaradi prikrivanja blaga, namenjenega za široko potrošnjo, so bili posamezni škodljivci obsojeni na kazni odvzema prostosti s prisilnim delom do 3 let, na zaplembo blaga in na prepoved glede opravljanja obrti. Obsojenih je bilo veliko slaščičarjev, ki so izdelovali in prodajali slaščice, katerih teža in kvaliteta ni odgovarjala predpisom; obsojeni so bili na prostostne kazni do 1 leta, na zaplembo blaga z inventarjem vred in na prepoved nadaljnjega opravljanja obrti. Župnik Strah Alojzij iz Rudnika je bil zaradi kaznivega dejanja zoper čast obsojen na 1 mesec poboljševalnega dela in je to kazen Okrožno sodišče v Ljubljani spremenilo v 1000.— din denarne kazni. Pred kratkim je bil isti župnik zaradi prikrivanja krompirja obsojen še na 8 mesecev poboljševalnega dela in se proti sodbi ni pritožil. V Gostinskem podjetju »Rio« je neki gost odvezl precej skodelic, nožev, vilic, brisač in prtov ter je bil zaradi tega obsojen na 8 mesecev poboljševalnega dela, poleg tega pa je moral tudi povrniti nastalo škodo. Trгоvec Legat, ki je kopičil in prikrival razno galanterijsko in specerijsko blago, je bil obsojen na 3 leta odvzema prostosti s prisilnim delom, na prepoved opravljanja obrti, na odvzem političnih pravic za dobo 2 let in na zaplembo vsega premoženja. Nekdo je po različnih NA-

PROZAH nakupil 120 kg limon z namenom, da jih po Ljubljani z dobičkom preprodaja; obsojen je bil na 1 leto odvzema prostosti in na zaplembo limon. Za prodajanje žganja po nedovoljenih cenah so bili krivci obsojeni s prostostnimi kaznimi do 1 leta, s prepovedjo glede opravljanja obrti in z zaplembo blaga. Černak Franc, ki je brez upravičenega razloga preprečil pregled krompirišča zaradi morebitnega nahajališča koloradskega hrošča, je bil obsojen na 5000.— din denarne kazni, Gruden Marija iz Drenovega griča pa je zaradi podobnega kaznivega dejanja prejela kazen 4 mesecev poboljševalnega dela. Govekar Ivan je v vinjenem stanju treščil z vozilom v drog ECŽ in bil obsojen na 6 mesecev odvzema prostosti in na plačilo nastale škode. Poslovodja v NAPROZI Mihelič Jože je brezvestno ravnal z združenim premoženjem in bil obsojen na 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom, na odvzem političnih pravic za dobo 2 let in na povračilo škode; njegovi pomagači so prejeli kazni do 2 let odvzema prostosti s prisilnim delom. Proces proti Gorcu Josipu in proti Killerju Vilku je pokazal, da sta oba s pomočjo drugih prikrivala in omejevala prodajo kolesarskega, avtomobilskega in drugega tehničnega materiala; Killer je bil obsojen na 4 leta in pol odvzema prostosti s prisilnim delom in na zaplembo premoženja, Gorec pa na 3 leta odvzema prostosti s prisilnim delom. Aljaž Ivan si je prisvojil celotni dvodnevni izkupiček za prodane avtobusne vozne listke, kar je znašalo din 4000.— in bil obsojen na 6 mesecev odvzema prostosti in na povrnitev škode. Kot blagajničarka sindikalne podružnice si je Zajič Ljudmila prisvojila din 40.000.—; bila je obsojena na 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom in na plačilo odškodnine. Proces proti Brezniku, trgovcu z glasbili, je pokazal, kako je Breznik s pomočjo soobtožencev nakupil 64 klavirjev in jih proti oderuški izposojnini dajal strankam ter poleg tega kopičil in prikrival zlate predmete; Breznik st. je bil obsojen na 9 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na odvzem političnih pravic in na zaplembo vsega premoženja, ostali soobtoženci pa na prostostne kazni do 6 let. Uradnica pri »MEPROM« Papež Frančiška je kot računovodja potvorila listino za 200.000 din in z denarjem pobegnila na morje, kjer je več kakor mesec dni razsipno živela; obsojena je bila na 4 in pol leta odvzema prostosti s prisilnim delom in na plačilo odškodnine. Več oseb je bilo obsojenih zaradi tega, ker kot rejci prašičev niso prijavili KLO vseh prašičev; obsojeni so bili na denarne kazni do 60.000.— din in na zaplembo prašičev. Neki Spiler je v Domžalah in po ljudski rep. Hrvatski nakupoval in prodajal v velikih količinah razne tkanine in prejel kazen 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom, izgubo političnih pravic in zaplembo premoženja.

Iz navedenih primerov je razvidno, da skušajo kapitalistični in kulaški elementi prikrito in tudi popolnoma odkrito škodovati ter ovirati veliko delo, katerega se je pod vodstvom Partije in Maršala Tita lotilo delovno ljudstvo. Očividno je, da tem škodljivcem, saboterjem in špekulantom ne zaleže način demokratičnega prepričevanja, ki meji včasih že na skrajno potrpežljivost. Do skrajnosti sebični in vsega siti si tolmačijo način prepričevanja kot slabost ljudstva in njegove oblasti. V tej zmoti še drzneje dvigajo glave, dokler slednjič v svojem škodljivstvu in sovraštvu ne padejo moralno na tako nizko stopnjo, da se lotevajo dejanj, ki bi jih niti človek z najmanjšo mero vesti ne storil svojemu sočloveku. Samo po sebi je razumljivo, da ne more in ne sme biti takih odnosov v naši ljudski skupnosti. Vsem tistim, ki tega nočejo razumeti in ki jim prepričevanje ne zaleže, je Maršal Tito na kongresu KPH v Zagrebu dovolj jasno povedal, ko je dejal: »Povem Vam, da nam ne more nihče nikdar preprečiti, da ne

bi smelo nadaljevali poti, po kateri smo krenili. Potrebno je ustvariti pogoje, da dobimo dovolj žita in kmetijskih pridelkov ter onemogočimo raznim kapitalističnim elementom, da bi špekulirali na račun delovnega človeka. Imamo dovolj možnosti, da jim postopno z različnimi ukrepi to preprečimo, če pa ne bo šlo drugače, tedaj poznamo tudi skrajno metodo. Sta dve vrsti prepričevanja. Prepričevanje z besedami in pa prepričevanje čez hrbet. Sposobni smo iti samo naprej v socializem in nič drugega.« Stvar je jasna. Zaradi sabotaže, špekulacije in ljudskega škodljivstva so jih kapitalistični elementi dobili pred našim ljudskim sodiščem po hrbtu. Borba proti kapitalističnim elementom, ki sabotirajo obdelovanje zemlje, skrivajo pridelke in z njimi špekulirajo ter sploh kakor koli škodujejo naši socialistični graditvi, je sestavni del borbe za našo preobrazbo. Pri razkrinkavanju saboterjev, špekulantov in škodljivcev se mora dosedanja budnost delovnih ljudi še bolj zaostri, ker bo le na ta način podana možnost, da bomo odkrili vse pijavke, ki delovnemu ljudstvu izsesavajo in zastrupljajo mlade življenjske sokove. S tem v zvezi bi bilo potrebno poživiti delo komisij za pobijanje nedovoljene trgovine in nedopustne špekulacije, ki fungirajo pri RLO in KLO-ih. Ako bi bile komisije aktivnejše, ne bi sodišče reševalo samo 26 pritožb, kolikor jih dejansko je. — Najbolj preprosta glava ve, kaj je v ljudski skupnosti, ki si gradi socializem, dolžnost vsakega poštenega državljana, kaj kdo sme in česa ne sme. Kdor kljub prepričevanju še nadalje na tej poti ovira razvoj, tega je treba v neizprosni borbi odriniti s poti.

Razen kaznivih dejanj, katera sem pravkar izčrpnje obdelal, so pri našem sodišču najpogostejša kazniva dejanja tatvine in zoper čast. V polletju preteklega leta odpadeta približno dve petini na tozadevna kazniva dejanja, saj je sodišče reševalo 154 primerov tatvine in 182 primerov kaznivih dejanj zoper čast. Sodišče je uporabljalo zelo ostre ukrepe takrat, kadar je šlo za tatvine koles. Postavili smo nekako normo glede izrekanja kazni in posameznike obsojali na toliko let odvzema prostosti s prisilnim delom, kolikor koles je ukradel. Tožbe zaradi razžaljenja časti so v pogledu obvarovanja in pravilnega razsojanja zelo težke. Po navadi je največ naznačen samo malopomenben spor ali mimogrede izrečena žaljivka in se šele na glavni obravnavi pokaže vsa zamotanost in ostrina. Vzlic temu je sodišče v zadevah zasebnih tožb zaradi razžaljenja časti delo vskladilo z načelom iskanja materialne resnice in zavzelo pravičen odnos do človeka, ki je iskal zaščito pred sodiščem. Delo na kazenskem oddelku je tekoče. Od skupnega pripada v letu 1948 je ostalo ob koncu leta le 66 slučajev nerešenih. Nerešeni slučajji so ostali zaradi tega, ker je nekaj primerov pripadlo v zadnjih dneh meseca decembra, ker je bilo nekaj spisov poslanih javnemu tožilcu v dopolnitev in ker so bili nekateri obdolženci neznanega bivališča. Ekspeditivnost je bila vsekakor bolj hvalevredna, kakor pa kvaliteta napravljenih izdelkov. Obrazložitve sodb so namreč še vedno premalo življenjska in je v njih v premajhni meri poudarjena družbena nevarnost posameznih storilcev. Ob tovariški kontroli in ob vzajemnem prizadevanju se bo vsekakor tudi nivo kvalitete dela sistematično dvigal.

Na račun denarnih kazni so obsojenci plačali v drugem polletju 1948 preko pol milijona dinarjev, na račun povprečnine pa eno četrtno milijona dinarjev.

Ob priliki zadnjega poročanja, je bilo v diskusiji iznešeno, da ni pravilno poslovanje sodišča, ako so izpuščeni na prostost obsojenci, glede katerih pomilostitve je RLO podal negativno mnenje. Diskutant je bil tov. Prešeren. V kolikor že nisem dal tozadevnega pojasnila, povem, da prošnje za pomilostitev rešuje Prezidij Ljudske skupščine

in ne sodišče. Sodišče zbere samo potrebne podatke in pošlje spis z obrazloženim mnenjem ter referatom Ministrstvu za pravosodje, ki spis nato pošlje Prezidiju. V večini primerov prošnjam za pomilostitev od strani Prezidija ni ugodeno in je kvečjemu kazni na prostosti spremenjena v kazni poboljševalnega dela.

Poslovanje kazenskega oddelka sem izčrpnje obravnaval zaradi tega, ker je ta najvažnejši oddelk sodišča. V nadaljnjem bom prikazal delo, katero je sodišče opravilo na ostalih oddelkih v drugi polovici preteklega leta.

Na civilnem oddelku je sodišče obravnavalo blizu 800 pravnih zadev. Pretežni del civilnih spornih stvari se je nanašal na izločitvene zahteve, izvirajoče iz zaplembenih stvari, na spore o kupu in prodaji, o posojilu in na spore glede preživitve ter očetovstva. Spisov iz delovnega razmerja je bilo obravnavanih 17. Pri izločitvenih zadevah, pri katerih poizkušajo razni Reichi, Šumiji, Sirci, Čekade in Mergenthalerji zmanjšati vrednost zaplembene imovine, sodišče skrbno ocenjuje doprinešene dokaze in gleda v prvi vrsti na interes skupnosti. Pri tožbah na ugotovitev očetovstva so podane težave tedaj, kadar nastopajo kot toženci vojaške osebe. Večkrat se zgodi, da vojna pošta sporoči na zaprosilo sodišča višino toženčevih prejemkov, ko pa je razpisana razprava, je na povratnicah glede istih oseb napisano, da so neznanega bivališča. V stanovanjskih sporih se je poslovanje sodišča znatno zboljšalo, ker obstoji tesen stik med sodiščem in stanovanjskimi oblastmi. Težave nastopijo le tedaj, kadar proti sodni odpovedi stanovanja ni vložena pritožba, ker je potem sodna odpoved pravomočna, pa čeprav ni življenjsko utemeljena.

Na nespornem oddelku je sodišče imelo v delu približno 1500 zapuščinskih zadev. Tovariše ljudske odbornike bo gotovo zanimala okoliščina, da sta fidejkomis in fidejkomisarična substitucija kot fevdalistični pravni ustanovi odpravljena. Fidejkomisarična substitucija je imela enako nalogo kakor fidejkomis, namreč to, da se z določitvijo reda dednega nasledstva ohrani premoženje celim generacijam ene same rodbine ali enega samega roda. Premoženje je bilo po tem pravnem institutu neodsvojljivo in vnaprej je bil določen red dedovanja. Neveljavnost fidejkomisaričnih substitucij je bila uvedena zaradi tega, ker služi pravo v naši državi kot sredstvo in metoda za socialistično graditev. Razvijajoči se socialistični sektor gospodarstva ustvarja vedno nova socialistična gospodarska razmerja in nalaga istočasno vedno nove oblike prilagajevanja zasebnega sektorja načinom socialistične graditve.

Zaplemb je sodišče reševalo 132 po številu. Z zaplembenimi spisi je zelo veliko dela, ker prihaja nešteto vlog potem, ko je zaplembeni postopek že končan. Vsaka vloga pomeni skoraj vedno nov študij spisa, zaradi česar primanjkuje odgovornemu referentu večkrat čas za ekspeditivno reševanje. Napaka se je pri reševanju posameznih primerov v preteklosti dogodila tako na zaplembenem, kakor na drugih oddelkih na ta način, da je sodnik ali kdo drugi sestavljal dolgovezne dopise, na katere je terjal odgovor z birokratskimi urgencami in ni poiskal praktičnejše poti potom osebnega ali telefonskega stika z merodajnimi činitelji. Zapaženo je bilo, da je neki sodnik s kratkim telefonskim klicem dobil takojšnje pojasnilo na vprašanje, na katerega je z dopisovanjem čakal skoraj dva meseca.

V zadevah pravne moči je bilo sodišče zaproseno v navedenem času v blizu 1000 primerih.

Pred nekaj meseci je moralo sodišče zelo dolgo čakati na odgovore od strani MLO v pogledu postavitve skrbnikov, sedaj pa je stvar tozadevno v najlepšem redu in poslovanje sodišča zaradi tega ne trpi.

Poverjenišтво, ki ima ta referat, postavlja skrbnika nedoletnim, odsotnim in preklicanim osebam običajno v roku enega tedna.

Poleg navednega dela je imelo sodišče zelo mnogo posla z zemljiškoknjižnimi zadevami, z overovanjem podpisov in prepisi, z dajanjem pravnih nasvetov strankam, z likvidacijo starih sodnih depozitov, z denarnim poslovanjem in podobnimi zadevami. Teh stvari ne bom v podrobnostih opredeljeval, ker je tozadevno delo tovarišem odbornikom, ki sami večkrat pridejo zaradi kakršnih koli informacij na sodišče v zadostni meri znano.

Evidenca in kontrola nad delom je veliko boljša od 1. jan. 1949. leta dalje, ko je bilo ustanovljeno novo sodišče za okraj Ljubljana-okolica. Uredba o ustanovitvi okrajnega sodišča za okraj Ljubljana-okolica je bila objavljena v Ur. listu LRS z dne 28. 12. 1948 št. 55. Zaradi izvedbe te uredbe je sodišče dobilo navodila od Min. za pravosodje in je poslovalo tako, da je okrajno sodišče za glavno mesto Ljubljana, obravnavalo vse zadeve iz dotedanje pristojnosti, v katerih je že razpravljalo. Vse druge nedokončane zadeve so bile odstopljene okrajnemu sodišču za okraj Ljubljana-okolica, ako je bilo novo ustanovljeno sodišče pristojno za rešitev zadeve z ozirom na novo pristojnost obeh sodišč. Okrajno sodišče za okraj Ljubljana-okolica je prevzelo zemljiške knjige in mape za tiste katastralne občine, ki leže v njegovem območju. Ako je bila katastralna občina deljena, je prevzelo zemljiške knjige in mape za tiste katastralne občine ono sodišče, v katerega območju je ležal večji del te katastralne občine. Arhiv in zbirka listin dotedanjega okrajnega sodišča v Ljubljani je ostal pri okrajnem sodišču za glavno mesto Ljubljana, zbirko listin za območje bivših sodišč v Logatcu, na Vrhniki in v Litiji pa je prevzelo Okrajno sodišče za okraj Ljubljana-okolica. — Delitev je bila izvedena točno v času in poslujeta od 1. januarja 1949 dalje v Ljubljani dve sodišči. Deljenost je podana tudi v pogledu uporabljanja prostorov, ker je okrajno sodišče za glavno mesto Ljubljana v desnem traktu sodne palače, okrajno sodišče za okraj Ljubljana-okolica pa v levem traktu. Zaradi renoviranja sodne stavbe je trenutno pomanjkanje prostorov, kar pa ne pomeni posebnih težav, ker bo stavba v tem letu popolnoma popravljena, prenovljena in opremljena z novim pohištvo. Na podlagi površnih statističnih podatkov znaša pripad pri novo ustanovljenem sodišču eno tretjino onih spisov, katero je prej obravnavalo eno sodišče. Zaradi tega je tudi število uslužbencev pri novoustanovljenem sodišču znatno manjše, kakor pri okrajnem sodišču za glavno mesto Ljubljana. Tako na pr. je pri okrajnem sodišču za okraj Ljubljana-okolica zaposlenih 15 oseb, izmed katerih so 4 sodniki, 2 sodna pravnik, ostali pa uslužbenci administrativne stroke. Pri okrajnem sodišču za glavno mesto Ljubljana nas je zaposlenih 35 oseb, od katerih nas je 8 sodnikov, 4 sodni pravniki, ostali pa so uslužbenci administrativne stroke. Novo ustanovljeno sodišče še nima svojega izvoljenega predsednika, zaradi česar opravljam predsedstvene posle za obe sodišči še sam.

Povedal bom še nekoliko besed o delu sodišča za dvig ideološko-politične ravni sodnikov, sodnih pravnikov in ostalih uslužbencev ter o delu za dvig njihove strokovne ravni. Vloga državnih uslužbencev je danes bistveno drugačna od vloge uradnikov v kapitalističnem sistemu stare Jugoslavije. Nekdanji uradniki so bili izvrševalci politike izkoriščevalskega vladajočega razreda, državni uslužbenec danes pa je in mora biti pomočnik ljudske oblasti, ki z vsemi naporizvaja naloge petletnega plana in gradi socializem. To pa zahteva od vsakega uslužbenca, da ne le disciplinirano in z vso odgovornostjo opravlja svoje naloge, temveč tudi, da se pogloblja v celotno gospodarsko in

politično problematiko, kar ga bo dvignilo iz prakticizma, mu dalo perspektivo in ga usposabljal za samostojno reševanje nalog. Uslužbenec mora skrbeti, da bo maksimalno razvil svoje sposobnosti in da bo lahko prevzemal vedno obsežnejše ter odgovornejše delo. Tempo graditve socializma, ki dnevno poraja nove probleme, daje nove naloge in zahteva vedno več strokovne izobrazbe. Zato se stavlja pred uslužbenca zelo važna naloga, namreč skrb za izpopolnjevanje strokovnega znanja, splošne izobrazbe in politične razgledanosti. Problemu splošnega in strokovnega izobraževanja kadra se je posvečalo doslej še vse premalo skrbi; dosedanje delo je bilo predvsem premalo načrtno. Pravilniki o pripravniški službi, strokovnih izpiti in tečajih predpisujejo programe za organiziranje raznih tečajev, ki bodo uslužbencem nudili tisto, kar je pri njihovem delu najbolj važno. Strokovni izpiti, ki jih pravilniki predpisujejo, vsebujejo splošni in strokovni del. Poleg strokovnega znanja bodo uslužbenci pridobili potrebno splošno izobrazbo, spoznali bodo tudi zgodovinski razvoj naše države, njeno družbeno-ekonomsko ureditev in proučevali marksizem-leninizem, ker je to »znanost, ki omogoča, da si z osvojitvijo splošnih zakonitosti v relativno kratkem času osvojimo tudi tisto strokovno znanje, katerega pridobitev bi zahtevala prej leta in leta šolanja,« kakor je na V. kongresu KPJ poudaril tov. Kidrič. — Pri našem sodišču so tečaji in seminarji načrtno in dobro organizirani. Uslužbenci so po stopnji izobrazbe primerno razdeljeni v ustrezajoče skupine. Predavatelji so na posamezne teme temeljito pripravljene. Ker so tečaji in seminarji dobro pripravljene, je večina uslužbencev spoznala, da ne gre za nalaganje novih dolžnosti, ampak da gre za pridobitev znanja, ki naj omogoči, da bodo uslužbenci vključeni v nov način dela in da gre za pridobitev znanja, ki bo pripomoglo k večji storilnosti ob manjših naporih.

Sodniki in del drugih nameščencev pri našem sodišču ne opravljajo samo dela na sodišču, temveč so tudi z malimi izjemami aktivni politični delavci na terenu. Kot taki fungirajo kot predsedniki združenih odborov, OF odborov, komisij za sestavo volilnih imenikov. Zveze borcev, razlastitvenih komisij in podobno. Izkazali so se tudi pri opravljanju prostovoljnega dela. V letu 1948 so se člani sindikalne podružnice obvezali napraviti 2200 ur prostovoljnega dela in so to obvezo presegli za 1092 ur, ker so skupno napravili 3292 ur prostovoljnega dela. Pri prostovoljnem delu sta se najbolj izkazala sodnik Rupnik Alojz (252 ur) in viš. adm. manipulant Pečnik Beno (206 ur), ki sta prejela zlati znački. Šest članov sindikata je prejelo srebrne značke, 21 članov pa bronaste značke.

Sodniki porotniki in njihovo redno odzivanje v pogledu sodelovanja pri obravnavah je pri tukajšnjem sodišču še vedno zelo pereča točka. Zelo velikokrat se zgodi, da v redu povabljeni sodniki porotniki na obravnave ne pridejo in da izostanejo brez vsakega opravičila. Bili so primeri, ko je moral razpravljajoči sodnik obravnave le iz tega razloga preložiti, ker ni bilo sodnikov porotnikov. Zaradi nerednosti sem bil primoran lani v mesecu decembru dva sodnika porotnika kaznovati z denarno kaznijo v znesku po 500 in 1000 din. Onemu sodniku porotniku, kateremu je bila naložena denarna kazen v znesku 1000 dinarjev, je okrožno sodišče v Ljubljani zaradi pritožbe znižalo kazen na 150 din, pri čemer je treba pripomniti, da je bilo potrebno vložitev pritožbe nekako izsiliti, ker se je sodnik porotnik bal, da mu bo v slučaju pritoževanja naložena še večja kazen. Odločbe o kaznovanju sem dal razmnožiti in jih s spremnim dopisom odposlal na naslove vseh sodnikov porotnikov. Ta ukrep je zalegel vsaj v toliko, da se sodniki porotniki v redu odzivajo pozivom na razprave in da pravočasno javljajo morebitne zadržke. Discipliniranost sodnikov

porotnikov se bo dvignila na ta način, da bodo z njimi opravljene redne konference, kakor je bilo sklenjeno na konferenci predsednikov vseh sodišč konec meseca decembra lanskega leta. Nekateri sodniki porotniki pa so opravljali porotniško službo v redu in so se požrtvovalno odzivali tudi takrat, kadar so bili klicani namesto neopravičeno izostalih.

Predlagam, da se sosodniške dolžnosti razrešijo sledeči sodniki porotniki:

1. inž. Jordan Vlado, strojni inženir, Celovška 130 (navedeni je službeno zaposlen v inozemstvu, zaradi česar ne more sodelovati pri obravnavah,
2. Šubic Mirko, akad. slikar, Rimska 9/1 (navedeni je direktor Drž. šole za umetno obrt in mu službene prilike ne dovoljujejo, da bi se odzival pozivom na obravnave),
3. Rener Leopold, ekonom, Frančiškanska ul. (zaradi službene preobremenjenosti ne more opravljati sosodniške dolžnosti in prosi za razrešitev),
4. Vadjnal Marija, Medvedova 5b (imenovana je težko bolna in ne more sodelovati pri delu sodišča),
5. Šemerl Ivan, obrtnik, Gosposvetska 16 (imenovani fungira kot sodnik porotnik pri okrožnem sodišču v Ljubljani in bi zanj bila prevelika obremenjenost, ako bi sodeloval kot sodnik porotnik tudi pri okrajnem sodišču za gl. mesto Ljubljana).
6. Drašler Janez, delavec, Zupančičeva 14 (imenovani je bil izvoljen za sodnika porotnika na predzadnjem zasedanju, toda vzlic ponovnim pozivom ni prišel k zaprisegi. Službeno je prezaposlen),
7. Nedog Janez, nameščenec, Hotimiorva 12 (za navedenega velja isto kot za tov. Drašlerja Janeza),
8. Vertačnik Franc, kmet, Fužine 11, ki je sam na posestvu.
9. Presetnik Franc, uradnik, Šmartinska 136, ki je prezaposlen.

Namesto navedenih sodnikov porotnikov bo potrebno izvoliti nove, pri čemer bo treba gledati na to, da novo izvoljeni sodniki porotniki ne bodo take osebe, ki bi poverjenega dela vsled službene zaposlenosti ne mogle opravljati.

Po določilih kazenskega postopka morajo pri kazenskih obravnavah zoper mladoletne osebe sodelovati taki sodniki porotniki, ki imajo izkušnje z vzgojo otrok (čl. 314 zak. o kaz. postopku). Predlagam, da se kot sodnik porotnik, ki bo fungiral na obravnavah zoper obtožene mladoletnike, izvoli tov. dr. Skaberne Bronislav, ki je nameščen pri Ministrstvu za socialno skrbstvo v Ljubljani in ki stanuje v Frankopanski ulici.

Ob zaključku poročila izjavljam, da bo delovni kolektiv pri okrajnem sodišču v bodoče vložil še več sile v vse delo. Vse naloge, zlasti tudi one, ki so zvezane z razširjenjem in temeljito organizacijsko okrepitvijo socialističnega sektorja našega gospodarstva, bomo v našem pravosodstvu izvajali dosledno in smotrno.

Po 10 min. odmora dá delovni predsednik poročilo predsednika okrajnega sodišča v diskusijo.

Sladič Franek: V kratkem bi se dotaknil poročila predsednika Okrajnega sodišča, ker se mi zdi, da v nekaterih točkah ni bilo povsem točno, kar lahko trdim iz zapaženj o poslovanju sodišča v zvezi s svojim sektorjem dela. Tov. Dolžan je poudaril, da je okrajno sodišče dosledno čuvalo interese delovnega ljudstva in ščitilo splošno

ljudsko premoženje. Navedel bi nekaj primerov, ki osvetljujejo, da temu ni tako. V zaplenbeni zadevi Čekade so si njegovi sorodniki nekako razdelili vloge, kdo bo izločeval posamezne dele imovine, in to, v takšnem obsegu, da obsojeni Čekada nazadnje ne bi bil lastnik skoraj ničesar. Sodišče te igre ni zapazilo in dolgo stalo na pozicijah zaščite neupravičenih zahtevkov izločevalcev, kar je bilo vzrok, da se je postopek zavlekel 2 leti. Sličen primer je pri Šavsu Ivanu, kateremu je vsa doba okupacije dobro služila za pridobivanje imovine na osnovi raznih špekulacij, danes pa nastopa obsojenčeva žena s širokimi izločitvenimi zahtevki, ki zajemajo pretežni del popisane imovine in ko je terenu dobro znano, da ni imela možnosti, da bi si predmete, ki jih izločuje, pridobila. Sodišče je za razčiščenje te zadeve potrebovalo dve leti in je še ni rešilo tako, kot so to nakazovale poizvedbe na terenu. Tudi primer Mejača Franca iz Zaloga rešuje sodišče že nad 2 leti.

Iz vseh teh primerov, ki se jih trenutno spominjam izhaja, da sodišče pri razsojanju posameznih zadev ne ravna tako kot to zahteva zahteva naša družbena ureditev in vse premalo razsoja iz zadostnih političnih vidikov ter razredne diferenciacije.

Primeri nepravilnega poslovanja sodišča se kažejo tudi pri izločitvah v smislu čl. 4, ki se zlasti pri ljudeh, ki jih vsi poznamo kot naše nasprotnike tolmači preširoko. V primeru Čekade je sodišče v prvi inštanci izločilo kot najnujnejše 27 kg masti, 6 Unra paketov ter več drugih življenjskih potrebščin ter je morala šele druga inštanca odmeriti, katere in koliko predmetov je dejansko izločiti za najnujnejše potrebe. Isto je bilo v primeru Breznika Alfonza.

So primeri, ko sodišče neutemeljeno dovoljuje brezplačna stanovanja osebam, ki ne spadajo v sklop sorodnikov zaplenjenca kot n. pr. v primeru Logar Marije in Hočevar Pavle. Često sodišče iz neznanih vzrokov tudi razširja krog oseb, ki so po zakonu priznane kot ožji zaplenjenčevi sorodniki.

Vse navedeno povzroča Mestnemu LO mnogo nepotrebnega dela, ker mora s pritožbami na okrožno sodišče izpodbijati rešitve okrajnega sodišča, s čimer se zadeve zavlačujejo, splošno ljudsko premoženje pa odteguje čimprejšnji uporabi po potrebnih osebah.

Poleg tega pa sem mnenja, da iz poročila tov. Dolžana MLO ni dobil o delu okrajnega sodišča one slike, ki jo je pričakoval, ker je to poročilo vsebovalo precej nebitvenih stvari, kot n. pr. razdelitev poslopja za potrebe sodišča za mesto oz. okolico, pogrešalo pa se je poročilo, kako je sodišče postopalo v konkretnih primerih in kako je s političnega vidika in borbe razredne diferenciacije reševalo posamezne pravde.

Mnenja sem, da je pri tem Okrajnem sodišču, zlasti na polju ideološke prevzgoje sodnega kadra potrebno še mnogo dela, da bi poročilo o tem, »da je sodišče znalo dosledno zavračati protiljudske težnje raznih Čekadov, Šumijev, Mergenthalerjev in drugih«, odgovarjalo stvarnosti.

Maležič Matija: V zvezi z izvajanjem tov. Sladiča glede poslovanja Okrajnega sodišča in z ozirom na poročilo tov. Dolžana, ki ob zaključku predlaga razrešitev sodnikov porotnikov, češ, da so pre-zaposleni na drugih mestih, odnosno da se ne odzivajo vabilom sodišča, bi omenil, da se mi zdi postopek sodišča napačen. Za sodnike porotnike so bili izbrani naši najboljši in najbolj predani ljudje in ni prav, da sodišče v primerih, če se sodnik prvemu pozivu ne odzove, istega ne kliče več na razprave. Služba sodnikov porotnikov je častna služba in mora biti skrb sodišča, da te sodnike vzgaja.

Statistika v Ljubljani kaže, da se je povečal kriminal v pogledu na družbeno lastnino. Pri nadaljnji graditvi socializma se moramo zavedati, da bodo naši politični nasprotniki z vsemi mogočimi ukrepi pospeševali kriminal v tej smeri. Kraje, utaje in malverzacije po podjetjih kažejo, da polagamo premalo budnost na te primere in da je to delo naših reakcionarjev, ki hočejo z njim zavirati napredek. Agenture imperialistov se usmerjajo na kriminal in skušajo z vsemi mogočimi načini zavirati pot socializmu ter se v zadnjem času aktivizirajo na vprašanju Kominformbiroja, samo da bi na kakršen koli način škodovali napredku v naših podjetjih in ustanovah.

V današnji diskusiji je bila iznešena premajhna skrb, ki se posveča našim delovnim ljudem. Izvršilni odbor mora priznati, da temu vprašanju ni posvečal zadosti pažnje in je sam verjetno tudi ne bi spoznal v tej luči, kot je bilo iznešeno na današnjem zasedanju. Dejstvo je, da smo v lanskem letu izvršili uspešno državni, republiški in lokalni plan, da je za izvršitev plana ogromno doprineslo naše delavstvo, ni pa prav, ko moramo sedaj na drugi strani ugotavljati, da se temu delavstvu ni v dovoljni meri nudilo onih osnovnih stvari, ki so za življenje potrebne in bi jih lahko preskrbeli, če bi vodstvo podjetij skrbelo za dobrobit svojih delavcev (Jesenkovo). Dobronamerna kritika o razmerah v dijaških domovih, kakor tudi vsa druga zapažanja, ki so jih ljudski odborniki iznesli na današnjem zasedanju, se bo upoštevala in je dragocena ter prosim, da tudi v bodoče ljudski odborniki že pred zasedanjem ali po zasedanju opozarjajo IO na razne nedostatke.

V imenu IO moram izjaviti, da je bila današnja diskusija zelo dragocena in smo se prepričali, da je bil obisk s strani odbornikov po podjetjih koristen ter bomo tudi v bodoče skušali s še bolj praktičnimi prijemi pritegniti ljudske odbornike k sodelovanju.

Zdešar Henrik: O razrešitvi sodnikov porotnikov, ki jih je predlagal predsednik Okrajnega sodišča, bi omenil, da je komisija ugotovila, da nekatere trditve sodišča ne drže. Sami sodniki porotniki izjavljajo, da se gotovih razprav niso mogli udeležiti vsled prezaposlenosti ali službene odsotnosti, sodišče pa jih kasneje ni več vabilo na razprave. Komisija je mnenja, da bi se predlog predsednika sodišča ne osvojil, temveč bi se ponovno pregledalo posamezne primere ter naj sodišče prikaže sodnikom porotnikom važnost njih sodelovanja in šele nato predloži ponovno predlog za razrešitev sodnikov porotnikov, nakar se bo izvolilo nove sodnike.

Dalje predlagam, da se v komisijo za čas odsotnosti tov. Kraigherja izvoli tov. Kavčič Jože.

V. sklep:

Odkloni se predlog Okrajnega sodišča na izvolitev novih sodnikov porotnikov. Sodišče naj ponovno razpravlja s sodniki, za katere je predlagalo razrešitev in ugotovi, kateri izmed njih dejansko niso v stanju izvrševati svoje sodniške dolžnosti, ter nato stavi ponoven predlog.

V komisijo za razrešitev in volitev sodnikov in sodnikov prisodnikov okrajnega sodišča se za čas odsotnosti tov. Kraigherja Uroša izvoli njegovega namestnika tov. Kavčiča Jožeta.

Ad 7. Sklep o nagraditvi najboljših delovnih kolektivov MLO v letu 1948. — Tajn. št. 939/49

Šitar France: Iz poročila predsednice Planske komisije je bilo razvidno, da so naši delovni kolektivi v celoti dosegli plan. Vendar

pa bi hotel v zvezi s tem poudariti, da so nekateri delovni kolektivi postavljeni plan visoko presegli kljub temu, da je bil njih plan v letošnjem letu znatno povečan.

Poudaril bi, da smo v lokalnih podjetjih storili precejšen korak naprej. Dočim je bilo v lanskem letu še težko govoriti o postavitvi norm v naših podjetjih, o uporabi pravilnih normativov, o brigadnem sistemu dela, so v letošnjem letu nekatera podjetja v tem pogledu dosegla že lepe uspehe. Vendar pa te ugotovitve niso zadostno merilo za doseganje velikih uspehov, kot so to pokazala podjetja: »Pletenine«, »Cementnine«, »Obnova«, »Žika«, Plinarna, »Strojpis«, »Tribuna«, ECŽ, »Roleta«, temveč je treba poudariti, da so ti delovni kolektivi dosegli nekaj več, ker so spoznali delo v podjetjih za svoje, in ta podjetja vzljubili in le na ta način dosegli tako velike uspehe. Mislim, da govorim v imenu nas vseh, če izjavim, da so nam prav taka podjetja najbolj pri srcu, ker so garancija za prospeh lokalnih podjetij.

V zvezi z uredbo zvezne vlade o nagrajitvi najboljših delovnih kolektivov v zveznem, republiškem in lokalnem merilu, se je sestala posebna komisija iz gospodarskih poverjenikov in predsedstva KSS, ki je proučila stanje v naših podjetjih in ki je ugotovila, da so nekateri naši delovni kolektivi dosegli viden napredek ne samo s povečanjem produkcije, temveč tudi z dvigom delovne discipline in tako dali vzpodbudo ostalim delovnim kolektivom ter kažejo pot, kako se je treba boriti za socialistično izgradnjo.

Komisija je na osnovi ugotovitev predlagala, da LO nagradi nekatera podjetja zaradi njihove požrtvovalnosti v znak priznanja in vzpodbude za nadaljnje uspehe, ter predlagam, da se sprejme sklep o nagrajitvi najboljših delovnih kolektivov z željo, da se število nagrajenih v prvem tromesečju letošnjega leta še poveča.

Jančigaj Mirko prečita predlog sklepa o nagrajitvi najboljših delovnih kolektivov MLO v letu 1948.:

VI. sklep:

Mestni ljudski odbor Glavnega mesta Ljubljane, v soglasju s Krajevnim sindikalnim svetom, je na svojem V. rednem zasedanju 10. marca 1949 sklenil, da se za dosežene uspehe v izvrševanju planskih nalog v letu 1948 podele denarne nagrade naslednjim delovnim kolektivom mestnih podjetij oz. ustanov:

1. »Pletenina«	75.000 din
2. »Obnova«	50.000 din
3. »Žika«	30.000 din
4. Električna cestna železnica (od te vsote delovni kolektiv delavnice 20.000 din)	50.000 din
5. Šolska poliklinika	40.000 din
6. Plinarna	25.000 din
7. »Strojpis«	25.000 din
8. »Cementnine«	25.000 din
9. »Tribuna«	25.000 din
10. »Torbica«	15.000 din
11. »Roleta«	10.000 din
12. »Petriček«	10.000 din

Soglasno sprejeto!

Ad 8. Sprejem odločb.

- a) Ustanovitev podjetij
- b) Ukinitve podjetij.

Jančigaj Mirko poroča o razlogih ustanovitve novih podjetij in ukinitve že obstoječih ter prečita tozadevne odločbe.

Dr. Pretnar Jože izraža pomisleke glede namestitve Zoološkega vrta v zapadnem delu Rožnika ter smatra, da bi bil s tem oškodovan Rožnik kot narodni park, poleg tega pa opozarja na smrad, ki bi ga povzročile živali tega vrta, kar potrjuje Maksimir v Zagrebu, kjer se ob neugodnem vremenu razširja smrad daleč naokrog.

Eržen Janez zavrne trditve tov. Pretnarja kot neutemeljene, ker bo živalski vrt obsegal 32 ha površine, poleg tega pa ni zamišljena ureditev vrta na način kot je zagrebški Maksimir. Zoološki vrt je namenjen predvsem pionirjem in bi bil obisk pionirske proge združen z obiskom in ogledom Zoološkega vrta, kjer naj bi se pionirji seznanjali z živalmi in njih življenjem v naravi.

VII. sklep:

Sprejmejo se odločbe

a) o ustanovitvi mestnih podjetij:

- 1. »Komunalni servis — Ljubljana« — odločba tajn. št. 4396/48
- 2. Podjetje za sečnjo lesa — odločba tajn. št. 823/1949
- 3. Podjetje za zbiranje odpadkov »Odpadcenter«, odločba tajn. št. 826/49
- 4. »Remont-stan« — odločba tajn. št. 824/49
- 5. Zoološki vrt — odločba tajn. št. 825/49

b) o ukinitvi podjetij:

- 6. »Tehtnica« — odločba tajn. št. 400/49
- 7. »Papirol« — odločba tajn. št. 874/49
- 8. »Bakula-Puh« — odločba tajn. št. 875/49.

Soglasno

Ad 9. Volitev disciplinskega tožilca za uslužbence in njegovega namestnika — tajn. št. 938/49

Delovni predsednik pozove tov. Jančigaja Mirka, da poda poročilo k navedeni točki, nakar tov. Jančigaj obrazloži, da je v smislu 59. člena novega zakona o državnih uslužbencih LRS imenovati pri slehernem disciplinskem sodišču enega ali več disciplinskih tožilcev. Za uslužbence MLO, njegovih ustanov in podjetij imenuje disciplinske tožilce Mestni ljudski odbor na svojem zasedanju, v kolikor za to ni pooblastil svoje podrejene organe. Ker pri tukajšnjem disciplinskem sodišču ni bilo stalnih disciplinskih tožilcev, bi bilo potrebno imenovati disciplinskega tožilca ter predlaga, da se za disciplinskega tožilca imenuje tov. Mihelčič Stanko, šef odseka za cene, za njegovega namestnika pa pravnik tov. Lazar France.

VIII. sklep:

Za disciplinskega tožilca pri disciplinskem sodišču MLO se imenuje tov. Mihelčič Stanko, šef odseka za cene pri tajništvu IO MLO, za njegovega namestnika pa tov. Lazar France, pravni referent poverjenišтва za lokalni promet. Njuna funkcija traja 1 leto.

Za bodoče se pooblašča IO, da sam vrši predmetna imenovanja.

Soglasno sprejeto!

Ker je dnevni red izčrpan, zaključi delovni predsednik V. redno zasedanje Mestnega ljudskega odbora Glavnega mesta Ljubljane ob 20.30 uri.

Delovno predsedstvo:

Član:

Predsednik:

Član:

Žagar Fani

Bole Dušan

Pangeršič Franc

** Žagar Fani **

** Bole Dušan **

Pangeršič Franc

Zapisnikar:

Luštek Miro

** Luštek Miro **